

Rom. 438

Ma. 1114

Πρᾶξις σὺν θεῷ τρίτη

Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν
 βασιλείας τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν δεσποτῶν Κωνσταντίνου καὶ
 Εἰρήνης τῆς αὐτοῦ θεοστέπτου μητρὸς ἔτους ὀγδόου τῆς αὐτῶν ὑπατείας, πρὸ
 τεσσάρων Καλανδῶν Ὀκτωβρίων Ἰνδικτιῶνος ἑνδεκάτης 5
 συνελθούσης τῆς ἀγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ θεῖαν χάριν καὶ εὐσεβὲς
 θέσπισμα τῶν αὐτῶν θεοκυρώτων βασιλέων συναθροισθείσης ἐν τῇ Νικαέων λαμ-
 πρᾷ μητροπόλει τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας
 τούτεστι Πέτρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρωτοπρεσβυτέρου τῆς κατὰ Ῥώμην ἀγιο-
 τάτης ἐκκλησίας τοῦ ἀγίου ἀποστόλου Πέτρου καὶ Πέτρου τοῦ εὐλαβεστάτου 10
 πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ ἡγουμένου τῆς κατὰ Ῥώμην εὐαγοῦς μονῆς τοῦ ἀγίου
 Σάββα ἐπεχόντων τὸν τόπον τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας τοῦ ὀσιωτάτου καὶ
 ἀγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀδριανοῦ
 καὶ Ταρασίου τοῦ ὀσιωτάτου καὶ ἀγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγαλυνύμου 15
 Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης
 καὶ Ἰωάννου καὶ Θωμᾶ τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων μοναχῶν καὶ τοποτηρη-
 τῶν τῶν ἀποστολικῶν θρόνων τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως
 καθεσθέντων τε πρὸ τοῦ ἱερωτάτου ἁμβωνος τοῦ ναοῦ τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης
 Ha. 125 ἐκκλησίας τῆς ἐπωνύμου Σοφίας
 συμπαρόντων καὶ ἀκροωμένων τῶν ἐνδοξοτάτων καὶ μεγαλοπρεπεστάτων ἀρχόν- 20
 των τούτεστι Πετρωνᾶ τοῦ πανευφήμου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κόμητος τοῦ
 θεοφυλάκτου βασιλικοῦ ὀψικίου καὶ Ἰωάννου βασιλικοῦ ὀστιάριου καὶ λογοθέτου
 τοῦ στρατιωτικοῦ λογοθεσίου
 καὶ πάσης τῆς ἀγίας συνόδου κατὰ τάξιν τὴν προταχθεῖσαν ἐν τῇ πρώτῃ πράξει
 παρόντων καὶ τῶν θεοφιλεστάτων ἀρχιμανδριτῶν τε καὶ ἡγουμένων καὶ παντὸς 25
 τοῦ μοναχικοῦ πληρώματος
 προκειμένων τῶν ἀγίων καὶ ἀχράντων τοῦ θεοῦ εὐαγγελίων
 Δημήτριος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος καὶ σκευοφύλαξ τῆς κατὰ Κωνσταντινούπολιν

2 Ἰησοῦ – ἡμῶν cf. 1 Ioh. 5,20; Ioh. 17,3

H V T M

1 σὺν θεῷ om. M edd. | τρίτη + κεφάλαιον α' HV 2 τοῦ¹ om. H 3 βασιλέων HV 4 θεοστέπτου
 om. V T 4-5 ἔτους – ἑνδεκάτης om. V 4 ὀγδόου] η' H 5 τεσσάρων] δ' H | Καλάνδων H |
 ἑνδεκάτης] ια' H 6 τῆς² om. HV | χάριν θεῖαν HV 7 αὐτῶν om. M | θεοκυρώτων] μεγάλων V | συν-
 αθροισθείσης] συνελθούσης H συνελθόντων V 7-8 λαμπρᾷ om. V 8 Βιθύνων H 10-14 τοῦ εὐλα-
 βεστάτου – Ἀδριανοῦ καὶ] καὶ Πέτρου τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων τῆς κατὰ Ῥωμαίων (sic) εὐαγοῦς
 ἐκκλησίας V 12 Σάββα HV edd. 13 ἀρχιεπισκόπου] πάπα M 14 ὀσιωτάτου καὶ om. HV M, sed
 cf. lat. et p. 18,15 etc. | τῆς μεγαλυνύμου om. V 15 νέας Ῥώμης om. V 16 καὶ¹ om. V | μοναχῶν om.
 V 17 τῶν ἀποστολικῶν θρόνων om. V 18 τε + αὐτῶν T edd., sed cf. lat. et p. 36,21 etc. | ἱερωτάτου]
 ἱεροῦ H | τοῦ ναοῦ om. HV | ἀγιωτάτης om. V 19 ἐπωνύμου + ἀγίας V^{2m8} 20 συμπαρόντων καὶ
 om. V συμπαρόντων τε καὶ M | ἀκροωμένων + καὶ V | καὶ μεγαλοπρεπεστάτων om. V 21-23 τούτεστι
 – λογοθεσίου] ἡγουν Πετρωνᾶ πατρικίου, Ἰωάννου ὀστιάριου καὶ λογοθέτου V 22 ὀστιάριου V T
 24 κατὰ – πράξει om. V 25 τε om. V 27 προκειμένων + καὶ V | ἀγίων καὶ om. V 28 ὁ
 θεοφιλέστατος om. V 28-224,1 κατὰ Κωνσταντινούπολιν ἀγιωτάτης om. V

In dei nomine actio tertia

Rom. 437

Ma. 1113

In nomine domini et dominatoris Iesu Christi ueri dei nostri
imperio piissimorum et amicorum Christi dominorum nostrorum Constantini et
Hirenæ a deo redimitæ matris eius anno octauo consulatus eorum, quarto Kalen-
5 das Octimbrias indictione undecima

conueniente sancta et uniuersali synodo quæ per diuinam gratiam et piam sanctio-
nem eorundem diuinitus corroboratorum imperatorum congregata est in Nicensium
clara metropoli Bithyniensium prouinciæ

id est Petro reuerentissimo archipresbytero sanctæ Romanæ ecclesiæ sancti aposto-
10 li Petri et Petro reuerentissimo presbytero monacho et egumeno uenerabilis mo-
nasterii sancti Sabæ siti Romæ tenentibus uices apostolicæ sedis almi et sanctis-
simi archiepiscopi senioris Romæ Hadriani

et Tarasio almo et sanctissimo archiepiscopo magni nominis Constantinopoleos no- La.-Co. 155
uæ Romæ

15 et Iohanne ac Thoma reuerentissimis presbyteris monachis et uicariis apostolicarum PL 129, 250
sedium orientalis dioeceseos

residentibus quoque ante sacratissimum ambonem templi sanctissimæ ac magnæ
ecclesiæ quæ cognominatur Sophia Ha. 126

praesentibus et audientibus gloriosissimis et magnificentissimis iudicibus id est
20 Petrona laudabilissimo exconsule patricio et comite deo conseruandi imperatorii ob-
sequii et Iohanne imperiali hostiario et logotheta militaris logothetii

et tota sancta synodo secundum ordinem qui praescriptus est in prima actione
praesentibus etiam deo amabilibus archimandritis et egumenis atque omni monachica
plenitudine

25 propositis sanctis et intemeratis dei euangelis

Demetrius deo amabilis diaconus et sceuophylax sanctæ Constantinopolitanae

P VE

4 Hirenae *scripsi coll. p. 1,6 etc.*: Hierene P Heirenae V Hurenae (*sic*) E Irenae *ed. Rom.** | octauo] viii VE | quarto P:
iv V iii E *edd.* 5 Octimbrias P: Octimbris V Octobr. E *ed. Rom.* Octobris *ed. Reg.* Octobrias La.-Co. | undecima P:
xi^a V xi + *abbr.* E 8 Bithyniensium *ed. Rom.*: Bythinensium P Bithinensium VE 9-10 Petro - Petri et *om.* P
9 sanctæ] *expectaueris* sanctissimæ, *cf. gr. et p. 19,10* 11 uices V: uices + et P uice E uicem F² *edd.* 16 dioeceseos
VE 17 quoque ~ τε *minus apte* | ac] *nihil respondet in gr.* | magnæ + dei *ed. Rom.** 20 conseruandi P: conseruante
VE conseruati *ed. Rom.** 21 ostiario *ed. Rom.** | logothæsii P logothensii V 25 dei *om.* F *edd.* 26 Demetris P |
skephophylax V skephophilax E | sanctæ] *expectaueris* sanctæ <magnæ>, *sed cf. gr.* T

ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας εἶπεν· Ἐπειδήπερ τῇ προτεραίᾳ ἔδοξε τῇ ἀγίᾳ
μεγάλῃ καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ ἀκολουθησάσῃ τοῖς πατρικοῖς καὶ ἐκκλησιαστικοῖς
θεσμοῖς δέχεσθαι τοὺς ἐξ αἱρέσεως ἐπιστρέφοντας, ἔτι μὴν καὶ τοὺς ἀπὸ αἱρετικῶν
χειροτονηθέντας ὀρθοδοξοῦντας προσλαμβάνεσθαι, πάρεισι πρὸ τῶν πυλῶν οἱ τοὺς
λιβέλλους αὐτῶν ἤδη ὀρθοδόξως ἀνεγνωκότες ἐπίσκοποι καὶ ἀξιοῦσιν εἰσιέναι καὶ
κριθῆναι κατὰ τὸ ὑμῖν παριστάμενον.

Ἡ ἀγία σύνοδος εἶπε· Παραγενέσθωσαν.

Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ὁ νεωστὶ παραγενόμενος θεοφιλέστα-
τος ἐπίσκοπος Νεοκαισαρείας ἀποδότην τὸν λόγον αὐτοῦ διὰ λιβέλλου.

Γρηγόριος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Νεοκαισαρείας εἶπε· Στερεώσῃ ὁ θεὸς τὴν
βασιλείαν τῶν δεσποτῶν ἡμῶν τῶν ἀγαθῶν· εὐφρανεῖ αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς τὸν ἅγιον
Rom. 438 θρόνον αὐτῶν. τὸν πανάγιον ἡμῶν δεσπότην ὁ θεὸς ἰσυναρχιερατεύσει καὶ τὴν
Ma. 1115 ἁγίαν σύνοδον ὁ θεὸς στηρίξει. εὐχεσθε ὑπὲρ τῆς πτωχείας μου. καὶ προσενέγ-
κας τὸν ἑαυτοῦ λίβελλον ἀνέγνω περιέχοντα τὰ ἴσα τῶν προγεγραμμένων λιβέλ-
λων ἐν τῇ πρώτῃ πράξει.

Καὶ μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι τὸν λίβελλον Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης
εἶπε· Ταῦτα ἀπλότῃτι καρδίας ὁμολογεῖς;

Γρηγόριος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Νεοκαισαρείας εἶπεν· Ἐν ὀνόματι τοῦ θεοῦ
καὶ διὰ τῆς ἀγίας σου εὐχῆς καὶ τῶν ἀγίων πατέρων ἐν καθαρᾷ συνειδήσει καὶ
πάσῃ ἀπλότῃτι ὁμολογῶ, καὶ αἰτῶ τὴν μακαριότητα ὑμῶν καὶ πᾶσαν τὴν ἁγίαν
σύνοδον εὐχεσθαι ὑπὲρ ἐμοῦ.

Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Τί πρὸς ταῦτα ἀποφαινόμεθα;

17 Col. 3,22

HV T M

1 ἀγιωτάτης] ἀγίας M | μεγάλης om. H M (cf. lat.), sed cf. Act. V 184 D 2 etc. | εἶπεν + κεφάλαιον β' HV^{1ms} 1-2 ἀγία μεγάλη καὶ] ἀγία καὶ μεγάλη V 2 πατρικοῖς] πατριαρχικοῖς V 3 ἐξ αἱρέσεων T M edd., sed cf. lat. et p. 96,18 etc. | ἔτι + γε M 4 οἱ om. HV edd. 5 αὐτῶν ed.Rom., corr. La.-Co. | ἀνεγνωκότες ὀρθοδόξως M | ἐπίσκοποι om. V 7 Παραγενέσθωσαν V M 8-9 θεοφιλέστατος om. V 10 ὁ θεοφιλέστατος om. T edd., sed cf. lat. | θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος om. V | ἔφη V edd. | Στερεώσαι T edd. 10-11 τὴν βασιλείαν om. V 11 ἡμῶν om. V | εὐφρανεῖ - θεὸς om. V | εὐφρανεῖ H M (om. V, uide supra): εὐφρᾶναι T εὐφράναι ed.Rom.* 12 συναρχιερατεύσει H M: σὺν ἀρχιερατεῦσι V συναρχιερατεύσοι T edd., locus uix sanus, ex lat. nihil colligitur 13 στηρίξοι T edd. | εὐχεσθαι H M 13-14 καὶ - ἀνέγνω] καὶ ἀνέγνω τὸν αὐτοῦ λίβελλον V 14 ἴσα ed.Rom.* 15 πρώτῃ] α' V 16 μετὰ - λιβέλλον] μετὰ τὸ τοῦτον ἀναγνωσθῆναι V | ἀγιώτατος om. V 18 ὁ θεοφιλέστατος - Νεοκαισαρείας om. V | ἔφη V 20 ἁγίαν + ταύτην καὶ ἱεράν T edd. 21 σύνοδον + τοῦ T | ἐμοῦ + τοῦ ἁμαρτωλοῦ T edd. 22 Ταράσιος om. V | ἀγιώτατος om. V

ecclesiae dixit: Quoniam quidem praecedenti die uisum est sanctae magnae ac uni-
 uersali synodo sequenti paterna et ecclesiastica iura suscipiendos eos qui ex heresi
 conuertuntur necnon et eos horthodoxos qui ab hereticis ordinati sunt assumendos, PL 129,251
 prae foribus assunt hi qui libellos suos iam horthodoxe legerunt episcopi, et postu-
 5 lant ingredi et iudicari secundum quod uobis placuerit.

Sancta synodus dixit: Veniant.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Is qui nuper uenit deo amantissimus episco-
 pus Neocaesariae reddat rationem suam per libellum.

Gregorius deo amabilis episcopus Neocaesariae dixit: Confirmet deus imperium
 10 bonorum dominorum nostrorum, laetificet eos deus in sancto solio ipsorum. sanctis-
 simum dominum nostrum deus longiori aeuo fungi pontificio faciat, et sanctam syn- Rom. 438
 odum deus stabiliat. orate pro egestate mea. et proferens libellum suum legit con- Ma. 1116
 tinentem exemplaria libellorum qui praescripti sunt in actione prima.

Et postquam lectus est libellus, Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Haec cum
 15 *simplicitate cordis* confiteris?

Gregorius deo amabilis episcopus Neocaesariae dixit: In nomine dei et per sanc-
 tam orationem tuam et sanctorum patrum, in munda conscientia et omni simplicitate
 confiteor, et quaeso beatitudinem uestram et totam sanctam synodum, orate pro me.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Aliquid ad haec promulgemus.

P VE

1 dixit ante Demetrius *ed. Rom.* ex F* | magnae *om. ed. Rom.** | ac] et VE *edd.* 2 et *om. P* | iura] uita E (*corr. F²*)
 7 amabilissimus *ed. Rom.** 8 noe caesariae (*sic*) P 9 noae caesariae (*sic*) P 10 letificet P E 11 largiori E *edd.* |
 aeuo] euo VE | faciat pontificio VE *edd.* 12 aegestate P egesta V^{ac} (*te add. V¹⁻² s.l.*) 13 exemplaria ~ τὰ ἱσα
 16 Neoces + *abbr.* V Neocesariae E 18 queso P V | sanctam *om. ed. Rom.** | orare *ed. Rom.**, sed *Anast. legit*
 εὐχεσθε 19 Aliquid ... promulgemus ~ τί ... ἀποφαίνόμεθα, *Anast. propter lacunam quae sequitur sententiam*
mutauit | promulgemus] „*gr. addit.* Sanctissimi episcopi Siciliae dixerunt: Quod in aliis factum est, fiat quoque in
 istis” *ed. Rom.^m*, *Anastasio exemplar lacunosum fuisse apparet, cf. supra*

Οἱ ὀσιώτατοι ἐπίσκοποι Σικελίας εἶπον· Εἴ τι ἐπὶ τοῖς λοιποῖς γέγονε, γενέσθω καὶ ἐπὶ τούτῳ.

Ἡ ἀγία σύνοδος εἶπε· Γενέσθω.

Ἄγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἀλλὰ λόγος τις περιθρυλλεῖται, ὅτι ἐν τῷ καιρῷ τοῦ διωγμοῦ τινες τῶν ἐπισκόπων ἀφόρητον διωγμὸν ἐπήγαγον εὐσεβέσιν ἀνδράσιν. οἷς λόγοις ἐπιφερομένοις οὐ σφόδρα πιστεύομεν χωρὶς ἀποδείξεως. γνωρίζει πᾶσα ἡ ἀγία σύνοδος αὕτη, ὅτι ὁ κανὼν τῶν ἀγίων ἀποστόλων ἐπίσκοπον ἢ πρεσβύτερον ἢ διάκονον τύπτοντα πιστοὺς ἀμαρτάνοντας ἢ ἀπίστους ἀδικήσαντας καὶ διὰ τῶν τοιούτων φοβεῖν ἐθέλοντα καθαιρεῖσθαι προστάσσει.

Ἡ ἀγία σύνοδος εἶπεν· Οὕτως διαγορεύουσιν.

10

Ἄγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Καὶ εἰ τοῦτο οὕτως ἐστί, τί δοκεῖ ὑμῖν;

Θεόδωρος ὁ ὀσιώτατος ἐπίσκοπος Κατάνης εἶπε· Κατὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνας τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας οὕτως ὀρίζει ἡ ἀγία σύνοδος αὕτη.

Ἄγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἐὰν ἐπὶ πλεονέκῃ ἐπίσκοπος οἰοσθήποτε πληγὰς καὶ βάσανα ἀνδράσι φοβούμενοις τὸν κύριον τοῖς τότε διωκομένοις, οὐκ ἔστιν ἄξιος ἐπισκοπῆς.

Ἡ ἀγία σύνοδος εἶπεν· Οὐκ ἔστιν ἄξιος.

Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἐπειδὴ καὶ ὡς διώκτης αἰκισμοὺς ἐπήγαγε.

Θεόδωρος ὁ ὀσιώτατος ἐπίσκοπος Κατάνης καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι Σικελίας καὶ Ἐπιφάνιος διάκονος καὶ τὸν τόπον ἐπέχων Θωμᾶ ἐπισκόπου Σαρδανίας εἶπον· Ἡ τετάρτη σύνοδος εὐθέως προκαθεστῆσα ἐν πρώτοις ἐξεβόησε· „τὸν Διδόσκορον ἔξω βάλε, τὸν φονέα ἔξω βάλε“, διότι [εἰς τὴν ληστρικὴν σύνοδον] χεῖρας ἐπέβαλεν ἐπὶ ἀθώους ἀνδρας.

7-9 ~ Can. ap. 27, Synag. tit. XV 1 p. 61, 9-12 (inde Joannou I 2 p. 20, 4-8)
70, 20-21

23 ~ Conc. Chalc., ACO II 1, 1 p.

HV T M

1 Οἱ — εἶπον H T: Οἱ ἐπίσκοποι εἶπον V ὁ ὀσιώτατος ἐπίσκοπος Σικελίας εἶπεν M 1-3 Εἴ — εἶπε om. H 1 Εἴ τι T M: Ὁ V edd., sed cf. p. 46, 27 al. | ἐπὶ τοῖς λοιποῖς T M: ἐν τοῖς ἄλλοις V edd. 2 τούτοις Vc edd. 3 ἔφη V | Γενέσθω + οὕτως T edd. 4 Ὁ Ταράσιος ὁ T edd., sed cf. lat. P | ἀγιώτατος om. V 5 διωγμὸν] δαρμόν M | ἐπήγαγον διωγμὸν V 6 ἀποδείξεως χωρὶς M 6-7 γνωρίζει + δὲ καὶ V γνωρίζει + δὲ ed. Rom.* 7 πᾶσα om. V | ἐπίσκοπον ἢ om. V 9 ἐθέλοντας H | προστάττει ed. Rom.* 11 Ὁ — εἶπε H M: Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπε T edd. Καὶ εἶπεν ὁ πατριάρχης V | Καὶ om. V | ἐστί] ἔχει V 12 ὀσιώτατος ἐπίσκοπος om. V, ἐπίσκοπος add. V^{ms} | ἱερεῖς V 13 αὕτη om. V 14 Ὁ — εἶπεν H M: Ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης Ταράσιος εἶπεν T Ὁ πατριάρχης εἶπεν V Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπεν ed. Rom.* | Ἐὰν] Ἐἰ T edd. | ἐπενέγκη M | οἰοσθήποτε πληγὰς (cf. lat.)] πληγὰς οἰασθήποτε V οἰασθήποτε πληγὰς Vc^{pe} edd. 15 βασάνους T edd. βασάνους V | τοῖς] καὶ V | ἔστιν om. V 17 ἀγία om. V | Οὐκ ἔστιν ἄξιος] Οὐχὶ δέσποτα V 18 Ταράσιος om. V | ἀγιώτατος om. V | Ἐπεὶ V edd. 20 ὀσιώτατος ἐπίσκοπος om. V | μετ' αὐτοῦ H M: μετὰ ταῦτα T λοιποὶ V | θεοφιλέστατοι om. V 21 Σικελίας HV 21-22 καὶ Ἐπιφάνιος — εἶπον M (cf. lat.): εἶπον μετὰ καὶ Ἐπιφανίου διακόνου καὶ τὸν τόπον ἐπέχοντος Θωμᾶ ἀρχιεπισκόπου Σαρδανίας H om. V T edd. (lac. statuit Hard.) 21 ἐπισκόπου M: ἀρχιεπισκόπου H recte quidem (cf. p. 18, 28 et Bischofslisten p. 43), sed mendum, quod saepius occurrit (cf. e.g. p. 86, 1), potius notariis tribuendum, cf. lat. 22 Σαρδ(α)ν(ί)ας H: Σαρδονίας M | εὐθέως om. V | προκαθίσασα M 22-23 ἐξεβόησεν ἐν πρώτοις H 23 βάλε¹] βάλλε ed. Rom.* | τὸν φονέα — βάλε om. H | βάλε²] βάλλε ed. Rom.* 23-24 εἰς — σύνοδον ut glossema deleui, cf. lat.

Sancta synodus dixit: Fiat.

Sanctissimus patriarcha dixit: Sed sermo quidam rumoris obstreperit quod in tempore persecutionis quidam episcoporum intolerabilem persecutionem piis uiris intulerint. quibus uerbis iniectis non usquequaque sine approbatione credimus. nouit
 5 tota sancta synodus haec quia canon sanctorum apostolorum episcopum uel presbyterum uel diaconum percutientem fideles delinquentes aut infideles inique agentes et per huiusmodi timeri uolentem deponi praecipit. La.-Co. 158

Sancta synodus dixit: Ita denuntiant.

Sanctissimus patriarcha dixit: Et si hoc ita est, quid uobis uidetur?

10 Theodorus sanctissimus episcopus Catanae dixit: Secundum sacras catholicae ecclesiae regulas ita diffinit sancta synodus haec.

Sanctissimus patriarcha dixit: Si intulit episcopus quicumque plagas et tormenta uiris timentibus dominum, qui tunc persecutionem patiebantur, non est dignus episcopatu.

15 Sancta synodus dixit: Non est dignus.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Quoniam et sicut persecutor caedes inflixit.

Theodorus sanctissimus episcopus Catanae et qui cum eo deo amabiles episcopi Siceliae et Epiphanius diaconus et locum retinens Thomae episcopi Sardiniae dixerunt: Quarta synodus mox ut praesedit in primordiis exclamauit: „Dioscorum
 20 foras mitte, homicidam foras mitte”, eo quod manus iniecerit super uiros insontes. Ha. 127 PL 129,252

5-7 episcopum - uolentem = *Can. apost. interprete Dionys. Exig. can. 27,1-7 (= 28,1-7) p. 19 Turner*

P VE 5-7 = *Dionys. Exig.*

2 Sanctissimus] Tarasius sanctissimus VE *edd.*, *sed cf. gr.* 3 intolerabilem P: intollerabilem V intollorabiles (*sic*) E^{ec} (s E¹⁻² s.l.) intolerabiles *ed. Rom.** | persecutionem *scripsi coll. gr.*: persecutionis P V persecutiones E *edd.* 5 uel om. V *ed. Rom.*, *corr. ed. Reg.* (aut - aut *Dion. Exig.*) 6 diaconem VE 7 huiusmodi *ed. Rom.* ex F* | uolentem *scripsi coll. gr. et Dion. Exig.* (*ubi uolentem timeri*): uolentes *codd.* | praecipit *ed. Rom.* (*cf. praecipimus Dion. Exig.*): praecipit *codd.* 9 Sanctissimus patriarcha P: Tarasius sanctissimus patriarcha V *edd.* Sanctissimus patriarcha Tarasius E 12 Sanctissimus] Tarasius sanctissimus E *edd.* | quascumque *ed. Rom.**, *sed cf. gr.* 16 cedes VE 17 Catane P E 18 Sicaeliae P^{ac} (ae¹ *exp. et i superscr.* P^c) Siciliae *ed. Rom.** | Epiphanius V Piphanius E | tenens *ed. Rom.* ex F* 20 iniecerit F *edd.*: inicerit P VE

Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ τὸν τόπον ἐπέχων τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως εἶπεν· Ἐκ πνεύματος ἁγίου ἐμπνευσθεῖσα ἡ ἁγία σύνοδος τὸν ὀρισμὸν τοῦτον ἐξέθετο.

Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Καθὼς καὶ προείπομεν, λόγοις περιφερομένοις οὐ πιστεύομεν.

Rom. 439 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἐν καιρῷ ἰδίῳ, εἴ τις περὶ τούτου ἔχει ἔγκλησιν, ἐγκαλείτω <παρὰ> τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ ταύτῃ ἢ καὶ τῇ ὑμῶν ἀγιωσύνῃ, καὶ ἀποδεικνυμένης τῆς ἀληθείας, ὡς ὠρίσθη παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου ταύτης, ὑπεξέλευσις γενέσθω.

Γρηγόριος ἐπίσκοπος Νεοκαισαρείας εἶπεν· Οὐ μὴ ἄνθρωπος κατηγορήσῃ μου, ὅτι ἔτυψα ἢ ἔδειρα.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἐν τούτοις καὶ ἡμεῖς χαίρομεν.

Ma. 1118 Γρηγόριος ἐπίσκοπος Νεοκαισαρείας εἶπεν· Οὐδὲ ἐν τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει οὐδὲ ἐν τῇ χώρᾳ τῇ ἐμῇ ἄνθρωπος ἐξ ἐμοῦ ἄμυναν ἔπαθεν.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Εἰ τοῦτο ἔστι, δεχέσθω εἰς τὸν ἑαυτοῦ τόπον.

Σάββας ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος τῶν Στουδίου εἶπεν· Ἐξάρχον τῆς αἰρέσεως ὡμολόγησαν οἱ ἀρχιερεῖς αὐτὸν εἶναι, καὶ ὡς κελεύετε· ἐπειδὴ ὁ ἅγιος πατὴρ ἡμῶν Ἀθανάσιος πρὸς Ῥουφινιανὸν λέγει, ὅτι οἱ ἐξάρχοντες τῆς αἰρέσεως ἀρκεῖ αὐτοῖς εἰς μετάνοιαν δεχθῆναι μόνον.

Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἀλλ' εἶπεν, ὅτι οὐκ ἔδειρεν οὐδὲ ἐδίωξε.

Κωνσταντῖνος ὁ ὀσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντείας τῆς Κύπρου εἶπεν· Ἰουβενάλιος καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ἑξάρχοι τῆς ληστρικῆς συνόδου ἦσαν, ἀλλ' ἐν τῇ τετάρτῃ συνόδῳ ἐδέχθησαν.

Ἰωάννης ὁ μεγαλοπρεπέστατος λογοθέτης εἶπεν· Ἀρκεῖ τῇ συνόδῳ ὑμῶν τῇ θεόθεν συναθροισθείσῃ, ὅτι Γρηγόριος ὁ Νεοκαισαρείας ὁ καὶ ἑξάρχος τῆς παρελθούσης

18–19 cf. Ath. epist. ad Rufin. (= can. 3), Synt. p. 554,21–24; Joannou II p. 78,7–11; cf. Act. I p. 82,4–5

HV TM

1 ὁ εὐλαβέστατος om. V | καὶ – ἐπέχων om. V 2 ἔφη V | ἐκπνευσθεῖσα V 4 Ταράσιος om. V | ἀγιώτατος om. V | καὶ om. H 6 περὶ τούτου om. H | ἔγκλημα V 7 παρὰ add. ed. Rom., cf. lat. 7–8 ἀποδεικνυμένης HV edd. 8 ὡς om. HV | ὀρίσθη H M, sed cf. lat. | τῆς² – ταύτης scripsi coll. lat.: τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ ταύτῃ codd. | ὑπεξέλευσις (cf. e.g. Theoph. p. 486,10; Suda Y 204,1–2) HV T: ἡ ἐπεξέλευσις M ἐπεξέλευσις ed. Rom.* 9 γενέσθω] γενέσθαι H γινέσθω ed. Rom.* 10 Γρηγόριος + ὁ θεοφιλέστατος T edd., sed cf. lat. | ἐπίσκοπος om. V | μὴ] μὴν V | κατηγορήσει M 11 ὅτι + ἡ T | ἔστυσσα H | ἔδειρα] ἔδειρά τινα V edd., sed cf. lat. 12 Ἡ om. M | ἁγία om. V | ἔφη V | Ἐν τούτῳ M om. V 13 Γρηγόριος + ὁ θεοφιλέστατος T edd. | Γρηγόριος – εἶπεν] Γρηγόριος ἀπεκρίθη V 13–14 ἐν – ἄνθρωπος] ἐν τῇ ἁγίᾳ πόλει οὐδὲ ἐν τῷ χωρίῳ μου τίς (sic) V 14 ἄμυναν H 15 fort. τοῦτο ἔστιν <ἀληθές> | εἰς om. V | τὸν ἴδιον τόπον V τὸν τόπον αὐτοῦ ed. Rom.* 16 Σάββας H edd. | εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ om. V | ἡγούμενος + μονῆς H | τῶν om. V | Στουδίων Vc edd. 17 αὐτὸν ante ὡμολόγησαν T edd. | ἐπειδὴ] καὶ γὰρ V | ἅγιος om. V 19 ἀρκεῖ αὐτοῖς HV M: ἀρκείσθωσαν T (ex con. ut uidetur) edd., sed cf. lat. | εἰς μετάνοιαν om. V 20 Ταράσιος – εἶπεν] Ὁ πατριάρχης Ταράσιος ἔφη V | οὐδὲ T M: εἶτε H οὔτε V 22 ὁ ὀσιώτατος om. V | Κωνσταντίας HV 23 τετάρτῃ] δ' H 25 μεγαλοπρεσβύτερος T om. V 25–26 τῇ θεόθεν συναθροισθείσῃ om. V 26 ὁ² om. T edd. | παρελθούσης + δ' V^{ac} (δ' exp. V^x)

Iohannes reuerentissimus presbyter et locum retinens orientalis dioeceseos dixit:
Ex spiritu sancto inspirata sancta synodus sponsionem hanc exposuit.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Sicut et praediximus, uerbis quae circumferuntur non credimus.

- 5 Sancta synodus dixit: In tempore suo, quisquis super hoc habet querimoniam, queratur apud hanc sanctam synodum uel apud sanctitatem uestram, et ostensa ueritate, sicut diffinitum est a sancta synodo hac, proueniet. Rom. 439

Gregorius episcopus Neocaesariae dixit: Non me homo accusabit quia percussi uel cecidi.

- 10 Sancta synodus dixit: In his et nos gaudemus.

Gregorius episcopus Neocaesariae dixit: Neque in diuinitus custodienda urbe Ma. 1117 neque in regione mea homo ex me ultionem passus est.

Sancta synodus dixit: Si istud est, suscipiatur in loco suo.

- 15 Sabas reuerentissimus monachus et egumenus monasterii Studii dixit: Principem hereseos confessi sunt pontifices eum esse, et ut iubetis; nam pater noster Athanasius ad Rufinianum dicit quia eis qui principes fuerunt hereseos sufficit, si tantum ad poenitentiam admittantur.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Sed dixit quia non cecidit neque persecutus est.

- 20 Constantinus sanctissimus episcopus Constantiae Cypri dixit: Iuuenalis et qui circa ipsum erant, auctores latrocinalis synodi extiterunt, sed in quarta synodo recepti sunt.

Iohannes magnificentissimus logotheta dixit: Sufficit synodo uestrae diuinitus congregatae quia Gregorius Neocesariensis, qui et auctor extitit praetereuntis impiae

P VE

1 retinens orientalis P: orientalium retinens VE tenens orientalis *ed. Rom.** | dioeceseos *ed. Rom.*: dioeceseos P
dioeceseos VE 2 sponsionem ~ ὁρισμὸν, cf. CGL II p. 386,53, constitutionem *ed. Rom.m8*, *expectaueris* diffinitio-
nem 5 super hoc P V^{pc} (super V¹⁻² s.l.): hoc V^{ac}E hanc *ed. Rom.** 8 Gregorius + sanctissimus E *edd.*, sed cf. gr. |
Neocaesarie P Neocesariae V Neocesarie E | Non me P E: Nonne V 9 occidi *ed. Rom.* ex F* (ceci *ed. Rom.m8*)
11 Gregorius + sanctissimus *ed. Rom.** | episcopus om. P | custodienda] fort. et regia coll. gr. *supplendum*, cf. e.g. p.
13,16 15 pontifice P 16 Rufinianum F *ed. Rom.* | dixit VE *edd.* 17 penitentiam VE 21 auctores] principes
ed. Rom.m8 | latrocinalis F² *edd.*: latrocinales P VE 24 Neocesariensis] Neocaesariae *ed. Rom.* ex F* | qui et] et qui
ed. Rom. ex F*

ἀσεβοῦς συνόδου ἐφυλάχθη μέχρι τῆς σήμερον τοῦ τὴν ἰδίαν αἵρεσιν καὶ διδασκαλίαν κατακρίναι.

La.-Co. 160 Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ τὸν τόπον ἐπέχων τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως εἶπε· Χάριν ὁμολογοῦμεν τῷ θεῷ, ὅτι ὑπελείφθησαν ἄνδρες ἐκ τῆς κακοσυλλέκτου συνόδου, ἐλέγχοντες καὶ καταστρέφοντες τὰ παρ' αὐτῶν κακῶς πράχθέντα καὶ τὴν ἰδίαν αἰσχύνην στηλιτεύοντες.

Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἰσμεν πάντες τὸν Ἰουβενάλιον πατριάρχην γεγονότα Ἱεροσολύμων, καὶ κατὰ τὴν ἀξίαν αὐτοῦ πάντως καὶ ἑξαρχος τῆς συνόδου ἐγένετο καὶ οὕτω μετὰ τὴν παρανομίαν αὐτοῦ μετανοήσας ἐδέχθη.

Ἐπιφάνιος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος τῆς ἐκκλησίας Κατάνης καὶ τὸν τόπον ἐπέχων 10 Θωμᾶ ἐπισκόπου Σαρδανίας εἶπεν· Ἄλλ' οὐδένα ἐδίωξεν Ἰουβενάλιος.

Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Καὶ οὗτος ἀπεκρίθη, ὅτι οὐδένα ἐδίωξεν. Εὐστάθιος γὰρ ὁ Σεβαστείας ἑξαρχος ἦν τῆς αἵρέσεως τῶν Μακεδονιανῶν, ἀλλὰ μετὰ λιβέλλου ὁ ἅγιος Βασίλειος καὶ πατὴρ ἡμῶν ἐδέξατο αὐτόν.

Οἱ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ εἶπον· Ἀληθές. ἀλλὰ διότι σιωπῶν ἔμεινεν Ἰουβενάλιος, 15 τούτου ἔνεκεν ἀπεκρίθημεν.

Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἐπαινοῦμεν ὑμᾶς ὡς ζηλωτὰς τῶν κανονικῶν καὶ εὐαγγελικῶν διατάξεων.

Rom. 440 Σάβας ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος τῶν Στουδίου εἶπε· Φυλάξει ὁ θεὸς τοὺς δεσπότης ἡμῶν τοὺς ἀγαθοὺς τοὺς καταξιώσαντας γενέσθαι καὶ συν- 20 αθροισθῆναι ταύτην τὴν ἁγίαν σύνοδον πρὸς ἔνωσιν τῆς ἐκκλησίας καὶ ὁμόνοιαν.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Εὐχαριστία τῷ θεῷ καὶ αἶνος.

Ha. 129 Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Προλαβοῦσα ἡ ἁγία σύνοδος αὕτη ἀπεφώνητο, ἀκολουθοῦσα τοῖς ἁγίοις πατράσιν ἡμῶν, ὅτι τοὺς προσερχομένους ἐκ τῆς αἵρέσεως προσδέχεσθαι χρή, ἔαν ἑτέρα αἰτία οὐκ ἐκβάλλῃ τοὺς τοιούτους ἐκ 25 τῆς ἱερατικῆς τάξεως. τὸ αὐτὸ οὖν καὶ πάλιν λέγομεν.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Πάντες τὸ αὐτὸ λέγομεν.

14 cf. Bas. epist. 99 (ad Terentium comitem) p. 214–218 Courtonne I; cf. Act. I p. 76,22–24 23–26 cf. Act. I p. 86,17–19; p. 90,15–16; p. 106,4–5

HV T M

1 ἀσεβοῦς om. V 2 κατακρίναι M 3 εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ om. V | πρεσβύτερος om. H 4 ἔφη V 7 Ταράσιος – εἶπεν] Ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης ἔφη V 8 καὶ² om. ed. Rom.* 9 οὕτω(ς) V T^c: οὗτος H T^p [o supra ω, acc. mut. Tⁱ] M edd., sed cf. lat. 10 ὁ εὐλαβέστατος om. V 10–11 καὶ – Σαρδανίας om. V 11 exspectaueris ἀρχιεπισκόπου (cf. p. 18,28 et Bischofslisten p. 43), sed mendum, quod saepius occurrit (cf. e.g. p. 86,1), potius notariis tribuendum | Σαρδανίας H T: Σαρδονίας M | ἔφη V 12 Ταράσιος om. HV | ἀγιώτατος om. V | ἔφη V 12–13 fort. ἐδίωξα scribendum, cf. lat. 13 γὰρ] οὖν V edd., sed cf. lat. | τῆς – Μακεδονιανῶν] τῆς τῶν Μακεδονιανῶν αἵρέσεως V 14 Βασίλειος post ἡμῶν HV | καὶ om. V | προσεδέξατο T edd. 15 εὐλαβέστατοι om. V | Ἀληθές T ed. Rom. | ἄλλ' ὅτι V | ἔμεινεν + ὁ M 16 ἔνεκεν] χάριν V 17 Ταράσιος – εἶπεν] Ὁ πατριάρχης ἔφη V 19 Σάββας H edd. | ὁ εὐλαβέστατος om. V | ἡγούμενος + μονῆς H | Στουδίων Vc edd. | Φυλάξει T edd. 21 ταύτην om. V | τῆς ἐκκλησίας post ὁμόνοιαν V 22 ἁγία om. V | ἔφη V | τῷ θεῷ post αἶνος V 23 Ταράσιος om. V | ἀγιώτατος om. V | ἔφη V 24–25 ὅτι – αἵρέσεως post ἀπεφώνητο habent codd., transposui, sed fort. haec uerba primum in margine adscripta, deinde falso loco inserta recentiori aetati tribuenda sunt, cf. lat. et p. 106,5 25 ἑτέρα] ἄλλη V | ἐκβάλλῃ M: ἐκβάλλει H T ἐκβάλλ sine abbr. V | τοὺς τοιούτους] τούτους H 26 τάξεως] ἀξίας M | οὖν om. V οὖν + γε M 27 ἁγία om. V

synodi, conseruatus est usque in hodiernum diem ad suam heresim et doctrinam damnandum.

Iohannes reuerentissimus presbyter et locum tenens orientalis dioeceseos dixit: La.-Co. 159
Gratias agimus deo quia remanserunt uiri <e> male collecta synodo, arguentes et
5 quae ab ipsis male sunt gesta subuertentes atque confusionem propriam publicantes.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Scimus omnes Iuuenalem patriarcham fuisse Hierosolymarum, et secundum dignitatem suam utique et princeps synodi fuit et sic post praeuaricationem suam poenitentia gesta receptus est.

Epiphanius reuerentissimus diaconus ecclesiae Catanae et locum retinens Thomae
10 episcopi Sardiniae dixit: Sed neminem persecutus est Iuuenalis.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Et iste respondit quia „neminem persecutus sum”. nam et Eustathius Sebastenus princeps erat hereseos Macedonianorum, sed PL 129,253
cum libello sanctus Basilius pater noster suscepit illum.

Reuerentissimi monachi dixerunt: Verum est. sed quia tacens mansit Iuuenalis,
15 ideo respondimus.

Sabas reuerentissimus monachus et egumenus monasterii Studii dixit: Conseruet Rom. 440
deus dominos nostros bonos, quibus dignantibus hoc factum est et congregatum concilium ad ecclesiae unionem atque concordiam.

20 Sancta synodus dixit: Gratiarum actio deo et laus.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Iam antea sancta haec synodus promulgauit, Ha. 130
secuta sanctos patres nostros, quod suscipi oporteat, nisi alia causa huiusmodi a sacerdotali eiciat ordine. idipsum ergo et iterum dicimus.

Sancta synodus dixit: Omnes idipsum dicimus.

P VE

2 damnandam E *edd.*, sed cf. gr. 3 horientalis P | dioeceseos *ed. Rom.*: dioaecaeseos P dioceesos VE 4 e male collecta synodo *ed. Rom.* (cf. gr.): male collectam synodum *codd.* 5 sunt om. P^{ac} (*add.* P^c s.l.) | gesta + et *ed. Rom.** 7 Hierosolimarum V Hierosolumitanum E Hierosolymitanum *ed. Rom.** 8 penitentia VE 9 Cathanae P^{ac} (ta P^c s.l.) Cartane E 10 Sarniae P 12 et fort. *delendum*, cf. gr. | Eustachius P E | princeps Sebastenus VE | Macaedonianorum P 15 respondimus] „gr. *addit.* Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Laudamus uos tamquam aemulatores canonicarum et euangelicarum constitutionum” *ed. Rom.*^{m8}; *Anastasii exemplar lacunosum fuisse uidetur*; Henry, *Initial Eastern Assessments* p. 84 *adn.* 1 *arbitratur Anastasium deliberate haec omisisse* 17 egumenus E: hegumenus P eguminus V 18 quibus] quidem P | congregatam V congregauit E 19 unionem E *edd.*, *expectaueris unitatem* (cf. p. 247,15 *al.*), cf. tamen *Epiph. serm. laud.* 456 B 9 21 Iam antea ~ προλαβοῦσα? | haec sancta VE *edd.* 22 „gr. *addit.* oporteat uenientes ab haeresi” *ed. Rom.*^{m8}, sed in *Anastasio exemplari graeco uerba* ὅτι — αἰρέσεως defuisse *apparet*, cf. *app. crit. gr.* | huiusmodi ~ τοὺς τοιοῦτους 23 hordine P

Ma. 1119 Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς καὶ τὸν τόπον ἐπέχων τῶν ἀνατολικῶν πατριαρχῶν εἶπε· Τὰ καλὰ διαφόρως λεγόμενα ὅσια καὶ ὠφέλιμα.

Πέτρος ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος καὶ τὸν τόπον ἐπέχων Ἀδριανοῦ τοῦ μακαριωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης καὶ Ἰωάννης καὶ Θωμᾶς οἱ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι καὶ τοποτηρηταὶ τῆς ἀνατολῆς εἶπον· Ἀπολαβέτωσαν τοὺς θρόνους αὐτῶν.

Ἡ ἀγία σύνοδος εἶπε· Τὸ αὐτὸ λέγομεν καὶ συντιθέμεθα πάντες.

Καὶ ἀνῆλθον εἰς τὰς ἀρμοζούσας αὐτοῖς καθέδρας οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι, ὃ τε Νικαίας καὶ ὁ Νεοκαισαρείας, ὁ τῆς Ῥόδου καὶ ὁ τοῦ Ἰκονίου, ὁ τῆς Πισιδίας καὶ ὁ Ἱεραπόλεως, ὁ Πισινούντων καὶ ὁ Καρπάθου.

Ἡ ἀγία σύνοδος εἶπεν· Ὁ θεὸς καλῶς ἤνεγκε τοὺς ὀρθοδόξους.

Κωνσταντῖνος ὁ ὀσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντείας τῆς Κύπρου εἶπεν· Ἐπειδὴ ἐν τῇ προτέρᾳ καθέδρᾳ τῆς ἀγίας ταύτης καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου πανευσεβῆ σάκραν τῶν θεοστέπτων ἡμῶν βασιλέων κατηξιώθημεν διὰ βασιλικοῦ ἀσηκρήτις δέξασθαι, ἐνεφέρετο δὲ ἐν τῇ αὐτῇ σάκρᾳ, ὡς γράμματα ἀπὸ τοῦ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης προέδρου ἐπέμφθησαν πρὸς τὸ αὐτῶν γαληνότατον κράτος καὶ δύο τετράδες πρὸς τὸν ἀγιώτατον πατριάρχην ἀπὸ τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων, καὶ τῶν μὲν γραμμάτων τοῦ πάπα Ῥώμης ἠκούσαμεν καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς ἐμφερόμενα ἔγνωμεν, ἀξιούμεν οὖν τὴν ὑμετέραν εὐκλειαν, ὑπερφυέστατοι πατρίκιοι, ὅπως τὰ ἐκ τῆς ἀνατολῆς ἀναπεμφθέντα ἀναγνωσθῶσι τῇ ἀγίᾳ ταύτῃ καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ, ἵνα γνῶμεν, εἰ τὰ αὐτὰ φρονοῦσι καὶ τὰ αὐτὰ δοξάζουσιν ὃ τε τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης πάπας καὶ ὁ ἀγιώτατος καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης Ταράσιος ὁ καὶ προκαθεζόμενος τῆς βασιλίδος πόλεως τοῖς τῆς ἀνατολῆς ἐπισκόποις.

Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἀγία σύνοδος εἶπον· Γενέσθω κατὰ τὴν αἴτησιν ὑμῶν.

Ἰωάννης καὶ Θωμᾶς οἱ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι καὶ τὸν τόπον ἐπέχοντες τῶν ἀνατολικῶν πατριαρχῶν εἶπον· Εἰ δοκεῖ ταύτῃ τῇ ἀγίᾳ καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ,

15–17 cf. *sacra imp. ad syn.* p. 48,13–22

HV T M

1 Ἰωάννης – μοναχὸς] Ἰωάννης μοναχὸς καὶ πρεσβύτερος V | καὶ¹ om. T καὶ μοναχὸς om. M | καὶ² om. H (cf. lat.?), καὶ τὸν τόπον ἐπέχων om. V 1–2 τῶν – πατριαρχῶν] τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως T edd., sed cf. lat. 2 ὠφέλιμα T 3 ὁ θεοφιλέστατος om. V | θεοφιλέστατος] εὐλαβέστατος H | καὶ τὸν τόπον ἐπέχων H M (cf. lat.): τοποτηρητῆς T edd., om. V 3–4 Ἀδριανοῦ – Ῥώμης] τοῦ πάπα Ἀδριανοῦ V, Ἀδριανοῦ post Ῥώμης H 4 οἱ θεοφιλέστατοι om. V 5 καὶ τοποτηρηταὶ post ἀνατολῆς V | τῆς ἀνατολῆς] τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως T edd., sed cf. lat. 7 πάντες post λέγομεν V 8 εἰς – καθέδρας T M: εἰς τὰς ἀρμοζούσας αὐτῶν καθέδρας H εἰς τὰς καθέδρας αὐτῶν V 9 καὶ¹ om. V | τῆς¹ om. V M | καὶ² om. HV | τοῦ om. V M | ὁ τῆς Πισιδίας καὶ suppleui coll. Act. I p. 62,4, cf. PmbZ #2163 10 Ἱεραπόλεως + καὶ T edd. | Πισινούντων H: Πισισινούντων V M Πισινούντος T edd., sed cf. *Bischofslisten* p. 43 11 θεὸς καλῶς *euanidum* in M | ἤνεγκε M (fort. ex conl.; cf. Act. I p. 60,25 al.): ἤγαγε HV T edd. 12 ὀσιώτατος – Κωνσταντείας om. V | τῆς om. H 13 ἀγίας + πάσης M 14 διὰ δι' V | βασιλικοῦ om. V | ἀσηκρήτου V 16 ἀέδρου (sic) H | γαληνότατον om. V 16–17 τετράδες H M (cf. p. 244,15): τετράδια V T edd. 18 ἐμφερόμενα om. V | ἀνέγνωμεν T 19 τὴν – πατρίκιοι] ὑμᾶς V 20 πεμφθέντα V edd. | τῇ – συνόδῳ om. V 21 διδάσκουσιν M 21–22 ὁ – καὶ¹] ὃ τε πάπας Ῥώμης V 22 Ταράσιος om. V | καὶ³ om. V 24 ἐνδοξότατοι V | καὶ – σύνοδος om. T edd. | εἶπον] ἔφασαν V post ὑμῶν 26 καὶ Θωμᾶς οἱ] καὶ οἱ σταλέντες (sic) V | καὶ² – ἐπέχοντες] καὶ τοποτηρηταὶ ἐπέχοντες τὸν τόπον (sic) H om. V 27 ταύτῃ om. HV | τῇ – συνόδῳ] ὑμῖν V

Iohannes reuerentissimus presbyter et monachus locum retinens orientalium patriarcharum dixit: Bona quae diuerso modo dicuntur, sancta sunt et utilia. Ma. 1120

Petrus deo amabilis presbyter et locum tenens Hadriani beatissimi papae senioris Romae et Iohannes ac Thomas deo amabiles presbyteri et uicarii orientis dixerunt:
5 Recipiant sedes suas.

Sancta synodus dixit: Hoc ipsum dicimus et consentimus omnes.

Et ascenderunt in competentes sibi cathedras reuerentissimi episcopi, Nicaeae uidelicet, Neocaesariae, Rhodi, Iconii, Hieropoleos, Pisinuntensium et Carpathi.

Sancta synodus dixit: Deus bene adduxit horthodoxos.

10 Constantinus sanctissimus episcopus Constantiae Cypri dixit: Quia in priori sessione sanctae huius et uniuersalis synodi piissimam sacram deo coronatorum imperatorum nostrorum meruimus per regium a secretis suscipere, in qua continebatur quod litterae a senioris Romae praesule missae fuerint ad tranquillissimum imperium ipsorum et duo quaterniones ad sanctissimum patriarcham ab orientalibus
15 summis sacerdotibus, et litteras quidem Romani papae audiuius et quae in illis continebantur agnouimus, postulamus itaque a claritate uestra, amplissimi patricii, ut quae ab oriente missa sunt legantur coram sancta ista et uniuersali synodo, quo conperiamus si eadem sentiant et eadem praedicent tam senioris Romae papa quam sanctissimus patriarcha Tarasius, qui et praesidet regiae urbi, quam orientis episcopi. La.-Co. 162

20 Magnificentissimi principes et sancta synodus dixerunt: Fiat secundum postulationem uestram.

Iohannes et Thomas deo amabiles presbyteri et locum retinentes orientalium patriarcharum dixerunt: Si placet huic sanctae ac uniuersali synodo, poscimus ut litterae PL 129,254

P VE

1 tenens *ed. Rom.** ex F | horientalium P 3 Adriani P E 7 kathedras P | Niceae *codd.* 8 Neocesariae *codd.* | Iconii *ed. Rom.*: Hiconii P Hyconii VE | episcopum Pisidiae, quem hoc loco nominari expectaueris, in exemplari graeco Anastasii defuisse patet, cf. gr. | Hierapoleos *ed. Rom.* non male, sed Hieropoleos etiam aliis locis traditur, cf. e.g. subscriptionem F 34 | Pysinuntensium V Pysinutensium E | Rarpathi P 11 et om. La.-Co.* | huniuersalis P uenerabilis *ed. Rom.** 12 nostrorum imperatorum *ed. Rom.** ex F 12-13 continebantur V^{ac} (n exp.) E 13 fuerunt *ed. Rom.** 14 horientalibus P 16-17 ut quae] utque P 17 horiente P | quorum P | huniuersali P 18 papa *ed. Rom.*: pape *codd.* 19 expectaueris sanctissimus et uniuersalis, sed ipse Anast. hic et aliis locis suo Marte καὶ οἰκουμένικὸς praetermisisse uidetur, cf. p. 235,6; p. 269,20 etc.; cf. tamen Anastasii praefationem p. 2,9-17 et infra p. 245,15 | horientis P 22 et¹] ac VE | et² om. P 23 ac VE: hac P et *ed. Rom.** | huniuersali P

τὰ γράμματα τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου Ταρασίου τὰ σταλέντα πρὸς τοὺς ἀγιωτάτους ἀρχιερεῖς τῆς ἐώας ἀξιοῦμεν πρότερον ἀναγνωσθῆναι καὶ εἴθ' οὕτως τὰ ἀντίγραφα αὐτῶν.

Rom. 441 Ἡ ἀγία σύνοδος εἶπεν· Ἀναγνωσθήτωσαν.

Καὶ ἀνέγνω Στέφανος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος καὶ νοτάριος τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχικοῦ σεκρέτου.

Ἴσον γραμμάτων ἀποσταλέντων πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς Ἀντιοχείας, Ἀλεξανδρείας καὶ τῆς ἀγίας πόλεως παρὰ Ταρασίου τοῦ ἀγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως

Πολλαῖς καὶ μεγάλαις προνοίαις κύριος ὁ θεὸς τοὺς τῶν ἀνθρώπων βίους διευθύνων 10
τε καὶ διεξάγων καὶ τὴν ἔκβασιν τῆς ἐκάστου ζωῆς κηδεμονικῶς ὁδηγῶν — χωρὶς
γὰρ αὐτοῦ ἐγένετο οὐδέν, ὅτι καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ἡμῶν ἡριθμημέναι εἰσὶν
αὐτῷ — καὶ ἐν τῷ τῶν λαϊκῶν τάγματι ἕως τοῦ νῦν ἡριθμημένον καὶ ταῖς βασιλι-
καῖς ὑπηρεσίαις ἐντεταγμένον οὐκ οἶδα οἷς κρίμασιν — αὐτὸς γινώσκει — εἰς θῶκον 15
ἱεραρχικὸν ἀνεβίβασε, προτροπῆς βιαίας παρὰ τῶν τῆς ἀληθείας προμάχων εὐσεβε-
στάτων καὶ ὀρθοδόξων βασιλέων ἡμῶν καὶ ἀγιωτάτων ἐπισκόπων τε καὶ κληρικῶν
εἰς ἐμὲ γενομένης. διὸ ἀναγκαστῶς ὑποκύψας ἐπένευσα καὶ τὸν τῆς ὑπακοῆς καρ-
πὸν δρέψασθαι τούτοις ἀπέδωκα. καὶ παρακαλῶ τοὺς πανιέρους ὑμᾶς ὡς μὲν
πατέρας μικροψυχοῦντα βακτηρίᾳ δυνάμεως ταῖς πατρικαῖς ὑμῶν διδασκαλίαις
ὑποστηρίξαι, ὡς δὲ ἀδελφοὺς ταῖς καθαφαῖς ὑμῶν εὐχαῖς βοηθεῖν ἡμῖν τῇ τοῦ θεοῦ 20
πανοπλίᾳ πρὸς τὰς μεθοδείας τοῦ ἀντικειμένου καὶ κύμασιν ἁλλεπαλλήλοις ἐνθαλατ-
τεύοντα διακυβερνηθῆναι, ὅπως καθορμίσαιμι ἐπὶ λιμένα θελήματος Χριστοῦ τοῦ
θεοῦ ἡμῶν. ἔστι γάρ, ἔστιν ὄντως ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς πόλεμός τις ἀσίδηρος, λόγοι
βάλλοντές τε καὶ βαλλόμενοι, ἀλλὰ τρόπαιον νικητήριον ἔχομεν τὴν μὴ νικωμένην

11–12 Ioh. 1,3 12 Mt. 10,30; Lc. 12,7 20–21 τῇ — ἀντικειμένου cf. Eph. 6,11; 1 Tim. 5,14 22 Ps. 106,30
24–236,1 τὴν — ἀλήθειαν cf. 1 Esdr. 3,12

7–244,4 Tarasii epistula synodica ad episcopos orientales (a. 785?); cf. Grumel/Darrouzès, Reg. n. 352. ex iis, quae in hac epistula exponuntur, haud pauca etiam in synodicis Tarasii ad Hadrianum missis, quae servata non sunt, memorata esse videntur; cf. Hadr. epist. ad Taras. p. 174,17–182,9 14–22 οὐκ οἶδα — διακυβερνηθῆναι cf. Sophr. Hier. epist. synod., ACO ser. II, II 1 p. 414,9–16 22–23 καθορμίσαιμι — θεοῦ cf. Greg. Nyss. uirg. c. 23,6,22–23 Aubineau; p. 340,16–17 Cavarinos

10–11 Πολλαῖς — διεξάγων = Georg. Metoch. hist. dogm. I c. 37,9–10 Cozza-Luzi

HV TM 10–11 = Georg. Metoch.

1–2 τὰ γράμματα — ἀναγνωσθῆναι] τὰ τοῦ ἀγιωτάτου Ταρασίου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου γράμματα τὰ σταλέντα πρὸς τοὺς τῆς ἐώας ἀρχιερεῖς πρότερον ἀναγνωσθήτωσαν V 2 καὶ om. V 4 Ἀναγνωσθήτω V 5 ὁ — καὶ om. V 5–6 τοῦ — σεκρέτου om. V 7 Ἴσον H T M: Τὸ Ἴσον V Ἴσον edd. | γραμμάτων ἀποσταλέντων H M (cf. lat.): γράμμασιν ἀποσταλεῖσι T edd. τοῦ σταλέντος γράμματος τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου Ταρασίου V (uide infra) | Ἀντιοχείας + καὶ V T edd. 8 καὶ τῆς ἀγίας πόλεως om. V 8–9 παρὰ — Κωνσταντινουπόλεως om. V 8 παρὰ om. H | μακαριωτάτου + καὶ H 10 titulum Ἐπιστολὴ Ταρασίου (+ πρὸς τοὺς τῆς ἀνατολῆς πατριάρχας H) add. H^{1mg} V^{2mg} 10–11 διευθύνων τε καὶ om. V 11 διάγων V 13 καὶ V | τάγματι + καὶ V 15 ἀρχιερατικὸν ed. Rom.* (ex ἀρχιεραρχικὸν Vc) 15–16 εὐσεβεστάτων καὶ ὀρθοδόξων om. V 17 γινομένης T M | διὸ T (ex conii. ut uidetur): om. HV M, fort. ἢ scribendum, cf. lat. | ἀναγκαστῶς H M: ἀναγκαστικῶς V T edd. | ἐπένευσα Vc edd. 19 μικροψυχοῦντας V | βακτηρίας V 21–22 θαλαττεύοντα H ἐνθαλαττεύοντά με T edd. 23 ἔστιν post ὄντως V | πόλεμός τις + ὡς H | ἀσίδηρος] μέγας V 24 νικητήριον om. V

sanctissimi patriarchae Tarasii quae missae sunt ad sanctissimos summos sacerdotes eoi, prius legantur et ita demum rescripta earum.

Sancta synodus dixit: Legantur.

Rom. 441

Et legit Stephanus deo amabilis diaconus et notarius uenerabilis patriarchici secreti:

- 5 Exemplar litterarum quae missae sunt ad summos sacerdotes et sacerdotes Antiochiae, Alexandriae et sanctae ciuitatis a Tarasio sanctissimo et beatissimo patriarcha Constantinopoleos

- Multa et magna prouidentia dominus deus hominum uitas regens et protrahens atque prouentum uniuscuiusque uitae consulte deducens – *sine ipso* namque *factum est*
 10 *nihil*, quia *et capilli capitis nostri numerati sunt* ei – et me in laicorum ordine usque nunc connumeratum et imperialibus ministeriis deputatum nescio quibus iudiciis – ipse scit – in cathedram pontificalem euexit, hortatu ualido a ueritatis propugnato-
 ribus, piissimis uidelicet ac horthodoxis imperatoribus nostris atque sanctissimis
 episcopis seu clericis, in me uiolenter effecto. cui succumbens annui et oboedientiae
 15 fructum his carpendum commisi. et rogo uos sacratissimos, ut tanquam patres me pusillanimum baculo potentiae, id est paternis uestris magisteriis, fulciatis et ueluti fratres puris orationibus uestris nos cum armatura dei *contra uersutias* aduersarii adiuuetis atque fluctibus in inuicem insurgentibus uacillantem gubernetis, quatinus
 pertingam ad portum uoluntatis Christi dei nostri. est enim, est prorsus apud nos
 20 quoddam proelium sine ferro, dum sermones iaciant et iaciantur, sed triumphale tropaeum habemus ueritatem quae non uincitur. deinde quoque et procellis uehe-

Ma. 1121

Ha. 131

P VE

1 sanctissimos + et *ed. Rom.** ex F 2 eoi P (*cf. gr.*): orientis ergo (*glossema in textum receptum*) VE orientis F² *edd.* | demum *om.* VE *edd.* | rescriptae VE *edd.*, *sed cf. gr. et p. 4,10 et p. 277,15* 4 diaconus post Stephanus VE *edd.*
 6 et beatissimo *om.* P | οἰκουμηνικοῦ ipse Anast. praetermisisse uidetur, *cf. supra ad p. 233,19* 8 prouidentia *ed. Rom.* (*cf. gr. et Act. IV 20 C 4 al.*): prudentia *codd.* | uita P 9 uitae uniuscuiusque *ed. Rom.** 12 scit *ed. Rom.*: sit *codd.* 14 uiolenter ~ βίασις abundare uidetur, *cf. supra* ualido, fort. ab Anastasio ex priore uersione iteratum |
 oboedientiae *codd.* 15 carpentum P^{ac} (t in d mut. P^c) | tamquam P V 16 paculo V^{ac} (p in b corr. V¹⁻²) iaculo E
 17 aduersarii P (*cf. gr. et Vulg. 1 Tim. 5,14*): antiqui hostis (*glossema uel uaria interpretatio*) V *edd.* aduersarii hostis
 E 18 in *om.* E *edd.* | surgentibus E *edd.* 19 est¹ *om.* VE *edd.* (*est post prorsus La.-Co.^{ms}*) 20 praelium VE *edd.* |
 triumphalem VE 21 habemus tropeum V habemus tropheum E *edd.* | ueritate VE

ἀλήθειαν. εἰτά τε καὶ καταγιγίδες σφοδραὶ εἰσπνέουσai, συνασπιστάς ὑμᾶς λαβόμενοι τὴν τούτων μικρὸν ὑπενέγκαντες ζάλην εὐρήσομεν Χριστὸν ἐπιτιμῶντα ταύταις καὶ γαληνίως τὸν βίον ὑπεξαγάγοιμεν.

Καὶ ταῦτα μὲν ἀρκούντως ἐν προοιμίῳ ἡμῖν εἰρημένα ἐν τοῖς ἐξῆς σαφῶς ἢ τούτων γινώσις διαγγελθήσεται, νῦν δὲ ἐφ' ἕτερον σκοπὸν λέξων ἔρχομαι. ἐπειδὴ γὰρ 5
La.-Co. 164 ἀρχαία τις, τάληθές δὲ φράσαι ἀποστολικὴ παράδοσις ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις διήκε τοὺς πρὸς ἱεραρχίαν ἀγομένους τοῖς πρὸ αὐτῶν τὰς ἱεραρχίας ἐγχειρίζουσιν, ὡς ἂν ἔχοι τὰ τῆς αὐτῶν πίστεως, ἀνατίθεσθαι, ἔδοξε καμοὶ τοῦτοις ἐπομένῳ ὑποκλῖναι με ὑμῖν καὶ ἀριδῆλως τὴν κατ' ἐμὲ ὁμολογίαν ἐξαγορεύσαι, καθὼς ὑπὸ τῶν σαλπίγγων τοῦ πνεύματος, ὧν ὁ φθόγγος εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθε καὶ εἰς τὰ 10
πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα, καὶ παρὰ τῶν αὐτῶν θρεμμάτων τε καὶ προβλημάτων θείων πατέρων ἡμῶν ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων ἀνατραφεὶς ἐκμεμάθηκα.

Πιστεύω εἰς ἓνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα καὶ εἰς ἓνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ θεὸν ἡμῶν, γεννηθέντα ἐκ τοῦ πατρὸς ἀχρόνως καὶ αἰδίως, καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ κύριον καὶ ζωοποιόν, τὸ ἐκ τοῦ πατρὸς δι' υἱοῦ ἐκπο- 15
Rom. 442 ρεούμενον καὶ αὐτὸ θεὸν εἶναι γνωριζόμενον, τριάδα ὁμοούσιον, ὁμότιμόν τε καὶ ὁμόθρονον, ἄϊδιον, ἄκτιστον, τῶν πάντων κτισμάτων δημιουργόν, μίαν ἀρχήν, μίαν θεότητα καὶ κυριότητα, μίαν βασιλείαν καὶ δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ἐν τρισὶν ὑποστάσεσιν, ἀδιαιρέτως μὲν διαιρουμένην καὶ ἡνωμένην διαιρετῶς, μὴ ἐξ ἀτελῶν τριῶν ἔν τι τέλειον, ἀλλ' ἐκ τριῶν τελείων ἐν „ὑπερτελὲς καὶ προτέλειον“, ὡς ὁ μέγας ἔφη 20
Διονύσιος. ὥστε κατὰ μὲν τὴν ιδιότητα τῶν προσώπων τρία τὰ προσκυνούμενα, κατὰ δὲ τὸ κοινὸν τῆς φύσεως εἷς θεὸς πάντων ποιητῆς, ὁρατῶν τε καὶ ἀορατῶν,

2-3 Χριστὸν — γαληνίως cf. Mt. 8,26 10-11 Ps. 18,5; Rom. 10,18

5-8 ἐπειδὴ — ἀνατίθεσθαι cf. Sophr. Hier. epist. synod., ACO ser. II, II 1 p. 416,3-6 9-10 τῶν σαλπίγγων τοῦ πνεύματος cf. e.g. Conc. Later., ACO ser. II, I p. 358,28; cf. Act. I p. 38,15-16 11-12 θρεμμάτων — ἡμῶν cf. Greg. Naz. or. 34 (in Aegyptiorum aduentum) c. 4,1 Moreschini/Gallay 12 ἐξ — ἐκμεμάθηκα cf. Sophr. Hier. epist. synod., ACO ser. II, II 1 p. 418,3-4 13-23,8 Πιστεύω — νεκρούς cf. Conc. Chalc. (def. fidei), ACO II 1,2 p. 128,2-14; cf. definitiones fidei quae leguntur Act. IV 129 D 6 sqq. et Act. VII 376 C 10 sqq. (COGD I p. 311 l. 75 sqq.) 16 καὶ¹ — γνωριζόμενον cf. Sophr. Hier. epist. synod., ACO ser. II, II 1 p. 418,12 et infra p. 254,21 19-20 μὴ — προτέλειον cf. Ioh. Dam. exp. fid. c. 8,204-206 Kotter II; (Ps.-)Dion. Ar. diu. nom. II 10 et VII 2 p. 134,11 et 196,10 Suchla

14-16 καὶ εἰς — γνωριζόμενον = Georg. Metoch. hist. dogm. I c. 37,12-14 Cozza-Luzi; Ioh. XI. Becc. epist. ad papam p. 485,9-10 Darrouzès/Laurent; Gennad. Schol. tract. de processu spir. s. I, pars 3, p. 120,5-6; ibid. I, pars 5, p. 216,12-14; ibid. II, pars 2, p. 272,22-23 Jugie/Petit/Siderides. Tarasii uerba ἐκ τοῦ πατρὸς δι' υἱοῦ permultis locis laudantur, cf. e.g. Quae supersunt actorum graecorum concilii Florentini, pars I, p. 133,17-24 Gill

HV T M 14-16 = Georg. Metoch., Ioh. IX. Becc., Genn. Schol.

1 καταγιγίδες — εἰσπνέουσai] καταγιγίδων σφοδρῶν εἰσπνεουσῶν T edd. 2 ὑπενέγκονες (sic) V | εὐρήσωμεν + αὐτῇ T εὐρήσομεν + αὐταῖς ed. Rom.*, uide infra 2-3 ταύταις om. T edd., uide supra 3 βίον + ἡμῖν T edd. | ὑπεξαγάγοιμεν H M (cf. lat.): ὑπεξάγοιμεν V ὑπεξάγοντα T edd. 4 ταῦτα ... εἰρημένα HV M: τούτων ... εἰρημένων T edd. | ἀρκούντως post ἡμῶν V | ἡμῶν HV | σαφῶς post γινώσις V | ἢ + ἀκριβῆς περὶ T edd., sed cf. lat. | τούτων] αὐτῶν T edd. 5 λέξων Vc edd. 6 ταῖς om. V 7 διήκει M | χειρίζουσιν V ἐγχειρισθεῖσιν T 8-9 ὑποκλῖναι HV 9 με H M: ἐμαυτὸν T om. V | ἐξαγορεύσαι ὁμολογίαν V 10 τὴν γῆν post ἐξῆλθε V 12 μεμάθηκα T edd. 14 γεννηθέντα + δὲ T 15 ζωοποιῶν ed. Rom.* | υἱοῦ M² in ras. 16 καὶ αὐτὸ θεὸν εἶναι γνωριζόμενον M Georg. Metoch. Ioh. Becc. Genn. Schol.: καὶ αὐτὸ θεὸν ὃν τε καὶ γνωριζόμενον T (ex con.?) edd. καὶ αὐτὸ θεὸν εἶναι τε καὶ γνωριζόμενον HV, locus suspectus, cf. infra p. 254,21 (Theod. Hier. epist. synod.) et Sophr. l.l.: τὸ φῶς καὶ θεὸν καὶ αὐτὸ γνωριζόμενον 17 fort. ἄϊδιον <καί>, cf. lat. | κτιστῶν T om. M 18 καὶ ἐξουσίαν καὶ δύναμιν H 19 μὲν om. HV edd., sed cf. lat. 20 τι om. V | ὁ μέγας om. V

mentibus inspirantibus, in auxilium uobis adsumptis harum pauxillum quid sufferentes aestum, Christum his increpantem inueniemus et uitam tranquille per omnia transigemus.

Et his quidem sufficienter in praefatione nostra praemissis in ceteris euidenter
 5 horum cognitio denuntiabitur, nunc autem ad aliam intentionem dicendo progredior. quia enim prisca quaedam et, ut uerius fateamur, apostolica traditio in omnibus
 ecclesiis inoleuit ut hi qui ad pontificium prouehuntur praecedentibus se in eodem ordine, qualiter se habeant quae <eorum> fidei sunt, exponendo commendent, uisum est et mihi hos sectanti me uobis inclinare et liquido confessionem meam pro-
 10 nuntiare, quemadmodum a tubis sancti spiritus, *quarum sonus in omnem terram exiit et in fines orbis terrae uerba*, et ab earum alumnis atque asseculis, sacratissimis uidelicet patribus nostris, educatus ex ipsis mollibus ungulis didici.

Credo in unum deum patrem omnipotentem et in unum dominum Iesum Christum filium dei et deum nostrum, natum ex patre sine tempore coaeternum, et in spiritum
 15 sanctum dominum et uiuificantem, ex patre per filium procedentem, et eundem deum esse et cognosci, trinitatem unius substantiae, unius honoris et sedis, sempiternam et increatam, omnium creaturarum conditricem, unum principium, unam
 deitatem et dominationem, unum imperium, potentatum et potestatem in tribus subsistentiis, indiuidue quidem diuisam et diuise unitam, non ex imperfectis tribus
 20 unum aliquid perfectum, sed ex tribus perfectis unum „superperfectum et praeperfectum”, uti magnus locutus est Dionysius. itaque secundum proprietatem personarum tria quidem adoranda, at uero secundum commune naturae unus deus om-

La.-Co. 163

Rom. 442

PL 129,255

14–15 cf. LC III 3 p. 345,4–8 (= III Capit. p. 331,6–9): Utrum Tarasius recte sentiat, qui Spiritum sanctum non ex Patre et Filio secundum verissimam sanctae fidei regulam, sed „ex Patre per Filium procedentem” in suae credulitatis lectione profiteatur? cf. *Hadr. p. 7,20–25: In actione tertia. In primum quidem capitulum ferebatur in eo quod dicit: „Et Spiritum sancto domino ac uiuificantem qui ex Patre per Filium procedentem” reprehensio: „Quod Tarasius non recte sentiat, qui Spiritum sancto non ex Patre et Filio secundum Niceni symboli fidem, sed „ex Patre per Filium procedente” in sue credulitatis lectione proficitur.”

P VE 14–15 ~ LC *Hadr.

1 adsumtis V assumptis ed. Rom.* ex F 2 his] has F² edd., sed cf. ThLL VII 1 col. 1055,7 sqq. 4 hys P | nostra] fort. Anast. legit ἡμῶν, cf. gr. HV 5 ad] ab P | dicendo ~ λέγων] dicendi ed. Rom.* (corr. La.-Co.^{m8} ex P) 8 eorum add. Dubielzig (cf. gr.) suae add. ed. Rom.* 9 et¹ om. VE | hoc VE edd. | meam om. ed. Rom.* 10 sanctis P 11 orbis om. VE edd. | aseculis E asseclis ed. Rom.* 14 sine tempore coaeternum] expectaueris sine tempore ac sempiternae, cf. p. 261,5 15–16 et eundem – cognosci] incertum, quid legerit Anast. in exemplari graeco, cf. app. crit. gr. 20–21 praeperfectum] plusquam perfectum (sic) ed. Rom.*, sed cf. gr. 21 Dionysius ed. Rom.: Dionysius P Dionysius VE | proprietatem P 22 commune naturae] communem naturae rationem F² edd., sed cf. gr. | naturae om. V^{ac} (add. V¹⁻² s.l.)

πάντων προνοητής. ὁμολογῶ δὲ καὶ τὴν διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ἐπ' ἐσχάτων
τῶν ἡμερῶν κατὰ σάρκα γέννησιν τοῦ ἐνὸς τῆς ἀγίας τριάδος, τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ,
κυρίου δὲ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ [καὶ θεοῦ], ἐκ τῆς ἀληθῶς ἀγίας θεοτόκου καὶ ἀει-
παρθένου Μαρίας, οὐσιωθέντα μὲν ἡμῖν ὀλικῶς χωρὶς ἁμαρτίας, μὴ ἐκστάντα δὲ
τοῦ ὅπερ ἦν, ἀλλὰ τῶν δύο φύσεων ἀσυγχύτως μεμενηκυῖων μετὰ καὶ τῶν ἐν
αὐταῖς δύο θελημάτων τε καὶ ἐνεργειῶν, σταυρωθέντα τε ὑπὲρ ἡμῶν σαρκὶ καὶ τα-
φέντα καὶ ἀναστάντα εἰς οὐρανοὺς τε ἀνεληλυθότα καὶ ἤξοντα κρῖναι ζῶντας καὶ
νεκρούς. ἐπὶ τούτοις δὲ προσδοκῶ ἀνάστασιν νεκρῶν καὶ ἐκάστου τῶν πραχθέν-
των αἰωνίαν ἀντίδοσιν ἀγαθῶν τε καὶ τῶν ἐναντίων, ἐξαιτούμενος καὶ τὰς πρεσβεί-
ας τῆς τε παναγίας ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας
τῶν τε ἀγίων ἀγγέλων καὶ τῶν ἀγίων ἐνδόξων ἀποστόλων, προφητῶν, μαρτύρων,
ὁμολογητῶν τε καὶ διδασκάλων, ἀσπαζόμενος καὶ τὰς σεπτὰς αὐτῶν εἰκόνας.

Καὶ πᾶσαν αἵρετικὴν ἐρεσχελίαν βδελύσσομαι καὶ τοὺς αὐτῶν ἡγήτορας τε καὶ
προβολέας, λέγω δὴ Σίμωνα, Μαρκίωνα, Μάνεντα, Παῦλόν τε τὸν Σαμοσατέα καὶ
Σαβέλλιον τὸν Λίβυν καὶ τὰ αὐτῶν ἐναγῇ δόγματα.
Ἀποδέχομαι δὲ τὰς ἀγίας καὶ οἰκουμενικὰς ἐξ συνόδους καὶ τὰ αὐτῶν θεῖα δόγματα
τε καὶ διδάγματα ὡς θεῖα ἐμπνεύσει ἡμῖν παραδοθέντα, τῆς μὲν πρώτης ὁμοούσιον
καὶ συνἀναρχον εἶναι τῷ πατρὶ τὸν υἱόν, ἀναθεματίζω τὸν δυσσεβῆ Ἄρειον, Ἄέτιον,
Εὐνόμιον, Εὐδόξιον, Δημόφιλον, μεθ' οὓς καὶ τοὺς ἐνδίκως λεγομένους Ἀνομοίους τε
καὶ Ἡμιαρείους καὶ πᾶσαν τὴν μεμιασμένην ὁμήγυριν αὐτῶν, τῆς δὲ δευτέρας θεὸν
εἶναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τὸ κύριον καὶ ζωοποιόν, ἀποβάλλομαι Μακεδόνιον καὶ
πάντας τοὺς ὁμόφρονας αὐτοῦ, σὺν τούτοις δὲ καὶ τὸν θεοστυγῇ Ἀπολινάριον τὸν
ἀνοήτως φρονήσαντα, τῆς δὲ τρίτης ἕνα τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν
ἀληθινὸν θεὸν ἡμῶν ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα αὐτόν τε ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν
διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν σαρκωθέντα ἐκ τῆς ἀγίας θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου
Μαρίας, τὸν ἀνθρωπολάτρη Νεστόριον καὶ τὴν ἀμφ' αὐτὸν ξυνωρίδα, φημί δὴ
Διόδωρόν τε καὶ Θεόδωρον, καὶ τοὺς τὴν αὐτῶν τερατομυθίαν πρεσβεύσαντας ὡς
νοσήσαντας ἐπὶ Χριστοῦ τὴν προσωπικὴν δυάδα πόρρω τῆς ἐμῆς ὁμολογίας ἐκ-
διώκω, τῆς δὲ τετάρτης ἐκ δύο φύσεων καὶ ἐν δυσὶ φύσεσιν εἶναι τὸν ἕνα τῆς

26–28 τὸν – δυάδα cf. Conc. Const. III (edictum Const. IV.), ACO ser. II, II 2 p. 846,4–6

HV T M

1 πάντων post τε M 1–2 ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν post γέννησιν H 2 τοῦ² om. HV 3 καὶ θεοῦ
deleui coll. lat., καὶ θεοῦ + καὶ V | ἀληθῶς om. V 3–4 θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου] παρθένου καὶ θεοτό-
κου V 4–7 οὐσιωθέντα ... ἐκστάντα ... σταυρωθέντα ... ἀναστάντα ... ἀνεληλυθότα ... ἤξοντα HV M
(cf. lat.): οὐσιωθέντος ... ἐκστάντος ... σταυρωθέντος ... ἀναστάντος ... ἀνεληλυθότος ... ἤξοντος T edd.
4 ὑμῖν ed. Rom., corr. ed. Reg. 5 τοῦ ὅπερ M (cf. lat.): ὅπερ HV οὐπερ T edd. | ἀλλὰ HV M (cf. lat.):
ὡς T edd. | δύο] β' V | ἀσυγχύτων T edd., sed cf. lat. 9 αἰωνίαν fort. delendum, cf. lat. et p. 258,18 |
τῶν om. HV | ἐξαιτούμενος] ἐξαιτούμαι δὲ T edd., sed cf. lat. 10 τε om. HV | παναγίας ἀχράντου om.
V | δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου om. ed. Rom.* 11 τε om. HV | καὶ om. V | ἀγίων² om. V | προφητῶν +
τε καὶ V 12 ἀσπαζόμενος καὶ HV M (cf. lat.): καὶ ἀσπάζομαι T edd. | αὐτῶν om. HV 13 βδελυσσό-
μενος V 15 ἐναγῇ om. V 16 δὲ + καὶ H edd. | καί¹ om. V | θεῖα om. V 17 παραδοθέντα + καὶ T
edd. 18 εἶναι + κηρυττοῦσης T (ex con. uidelicet) edd., sed potius διδασκῆς uel aliquid simile subau-
diendum; uerborum constructionem usque ad p. 240,7 admodum obscuram esse testatur Anastasii interpretatio
19 Εὐδόξιμον V | οὓς] ὧν T, sed cf. lat. 20 Ἡμισιαρείους H 21 καί¹] τὸ V | ζωοποιῶν ed. Rom.*
22 αὐτῷ T edd. | θεοστυγῇ om. V | Ἀπολλινάριον V T edd. 24 τε om. H 25 ὑπεραγίας H
26 Μαρίας + καὶ HV M, sed cf. lat. | ἀμφ' αὐτόν] αὐτοῦ V 27 Διόδωρον V | πρεσβεύσαντας]
πιστεύσαντας V 28 νοήσαντας H T edd., sed cf. lat. 29 καὶ ἐν δυσὶ φύσεσιν om. ed. Rom.* | δυσὶ]
δύο HV | εἶναι + τε HV M

nium factor uisibilium et inuisibilium, omnium prouisor. confiteor autem factam propter salutem nostram in nouissimis diebus secundum carnem natiuitatem unius sanctae trinitatis, filii scilicet dei et domini nostri Iesu Christi, ex ueraciter sancta dei genitrice semperque uirgine Maria, consubstantialem quidem factum nobis modis
 5 omnibus absque peccato, non autem desinentem esse quod erat, sed duabus naturis inconfuse manentibus una cum consistentibus in se duabus uoluntatibus et operationibus, crucifixum pro nobis carne et sepultum et resurrexisse in caelosque ascendisse et uenturum iudicare uiuos et mortuos. insuper spero resurrectionem mortuorum et singulorum gestorum redditionem, bonorum scilicet et his contrariorum, expetens
 10 etiam intercessionem sanctissimae ac intemeratae dominae nostrae dei genitricis et semper uirginis Mariae sanctorumque angelorum et sanctorum ac gloriosissimorum apostolorum, prophetarum, martyrum, confessorum et magistrorum, salutans et uenerabiles eorum iconas.

Ma. 1124

Et omnem hereticam contentionem abominor necnon et eorum ductores atque primos, Simonem uidelicet, Marcionem, Manentem, Paulum quoque Samosatenum et Sabellium Libium eorumque nefaria dogmata.

Recipio autem sanctas et uniuersales sex synodos earumque diuina dogmata pariter et doctrinas, tanquam quae diuina inspiratione nobis tradita fuerint. et cum prima quidem homousion et una cum patre sine initio filium esse credens anathematizo impium Arrium, Aetium, Eunomium, Eudoxium et Demophilum, post quos et eos qui iure dicuntur Dissimiles et Semiarriani atque omnem coinquinatam eorum cateruam. cum secunda uero deum esse spiritum sanctum dominum et uiuificantem confitens abicio Macedonium et omnes qui unius cum illo sunt sensus, cum his autem et deo perosum Apollinarium, qui insensate desipuit. cum tertia autem unum dominum
 20 Iesum Christum uerum deum nostrum ex patre genitum eundemque in nouissimis dierum propter salutem nostram incarnatum ex sancta dei genitrice semperque uirgine Maria praedicans hominis cultorem Nestorium et bigam quae circa ipsum est, Diodorum aio atque Theodorum, necnon et eorum prodigiosam fabulam praedicantes, ut in Christo personalem dualitatem infirmantes, procul a confessione mea re-

Ha. 134

La.-Co. 166

Rom. 443

P VE

3 domini + ac P E 7 celosque *codd.* 9 redditionem] „gr. *addit. aeternam*” *ed. Rom. mss*, cf. *app. crit. gr.* 10 etiam *om. P*, sed cf. *gr.* | ac] et *ed. Rom. ** | dominice P^{pc} (ic *ins. P² s.l.*) | dei *om. V^{ac}* (*add. V¹⁻² s.l.*) E 11 ac] et *ed. Rom. ** 12 magistrorum] doctorum *ed. Rom. mss*, sed cf. e.g. p. 51,8 13 eorum iconas P iconas eorum *ed. Rom. ** ex F 14 contentionem abominor P: abominor (abominor E) contentionem VE abominans contentionem *ed. Rom. ** 15 Symonem VE | Martionem *codd.*, corr. *ed. Rom.* 16 Libyus *ed. Rom. ** | dogmata nefaria *ed. Rom. ** 17 Recipio – dogmata V H: *om. P E*, lac. *indic. F^{2m}* | autem V: etiam *ed. Rom. **, sed cf. *gr.* | sinodos V | earumque V: et earum *ed. Rom. ** 18 tanquam ~ ὡς (*ut saepe*) | tamquamque P | et cum prima] *Anast. uerborum constructionem hinc usque ad p. 241,7 mutauit*, cf. *gr.* 19 homo usyon (*sic*) P V homohusion E 20 Etium V et ium (*sic*) E | Demophilum P | quos] hos *ed. Rom. ** 21 Semiarriani F: Semi arriani VE Semiarriani (*sic*) P Semiariani *ed. Rom. ** | quoinquinatam P 22 dominum *om. VE edd.*, sed cf. *gr. et p. 51,23* 24 porosum P | Apollinarium *scripsi coll. p. 261,8 etc.*: Apolenarium P Opilinarium V Apollinarium E *edd.* | qui insensate desipuit *om. E*, „gr. qui sine mente opinatus est” *ed. Rom. mss*, fort. *Anast. legit ἀπορησάντα* ~ desipuit | desipuit V: desipiunt P 27 hominis F² *edd.*: hominem P homines VE | quae] qui VE 29 ut *scripsi coll. gr.*: et *codd.* | formantes *ed. Rom. **, sed cf. *gr.*

ἀγίας τριάδος Χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν σαρκὶ ἐπιδημήσαντα, ἀναθεματίζω Εὐτυχέα, Διόσκορον καὶ πᾶσαν τὴν ἀκέφαλον αὐτῶν πληθύν μετὰ καὶ Σεβήρου τοῦ θεηλάτου καὶ τοῦ ἀθεμίτου Ἰουλιανοῦ τοῦ Ἀλικαρνασέως τοῦ μυθευσαμένου ἄφθαρτον σῶμα τὸν κύριον ἡμῶν ἀναλαβέσθαι, τῆς δὲ πέμπτης· ὡς ἡ τοῦ πνεύματος μάχαιρα τὰς ἐξ ἄνωθεν τῶν χρόνων ἐπιπολαζούσας ἀθέτους αἰρέσεις ἐξέτεμε καὶ τοὺς ἐφευρετὰς αὐτῶν ἐθριάμβευσεν, Ὡριγένην Δίδυμόν τε καὶ Εὐάγριον, κἀγὼ ἐξωθοῦμαι ὡς αἰρετικῶν τερετισμάτων μυθεύματα, τῆς δὲ ἑκτης· ὥσπερ ἐκ δύο φύσεων τὸν Χριστὸν ἐξ ὧν ἔστιν, οὕτως καὶ τὰς δύο φυσικὰς θελήσεις τε καὶ ἐνεργείας ἐν ἑκατέρᾳ φύσει πεπίστευκα, ἀνθρωπίνῃ τε καὶ θεϊκῇ, καὶ ὑποβάλλω τῷ ἀναθέματι Κύρον, Σέργιον, Ὀνώριον, Πύρρον, Παῦλον καὶ πάντας τοὺς ὁμοδόξους αὐτῶν, καὶ τὰ αὐτῶν δόγματα ὡς σοδομηνὴν ἄμπελον καὶ γομορρηνὴν κληματίδα ἔχουσιν βότρυν πικρίας μεμίσηκα. τῆς δὲ αὐτῆς ἀγίας ἑκτης συνόδου μετὰ πάντων τῶν ἐνθέσμως καὶ θειωδῶς ἐκφωνηθέντων δογμάτων παρ' αὐτῆς καὶ τοὺς ἐκδοθέντας κανόνας ἀποδέχομαι. ἐν οἷς ἐμφέρεται·

„Ἐν τισὶ τῶν σεπτῶν εἰκόνων γραφαῖς ἀμνὸς δακτύλῳ τοῦ Προδρόμου δεικνύμενος ἐγχαράττεται, ὃς εἰς τύπον παρελήφθη τῆς χάριτος, τὸν ἀληθινὸν ἡμῖν διὰ νόμου προῦποφαίνων ἀμνὸν Χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν. τοὺς οὖν παλαιούς τύπους καὶ τὰς σκιάς ὡς τῆς ἀληθείας σύμβολά τε καὶ προχαράγματα τῇ ἐκκλησίᾳ παραδεδομένους κατασπαζόμενοι τὴν χάριν προτιμῶμεν καὶ τὴν ἀλήθειαν, ὡς πλήρωμα νόμου ταύτην ὑποδεξάμενοι. ὡς ἂν οὖν τὸ τέλειον καὶ ἐν ταῖς χρωματοουργίαις ἐν ταῖς πάντων ὄψεσιν ὑπογράφηται, τὸν τοῦ αἵροντος τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου ἄμνοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν κατὰ τὸ ἀνθρώπινον χαρακτήρα καὶ ἐν ταῖς εἰκόσιν ἀπὸ τοῦ νῦν ἀντὶ τοῦ παλαιοῦ ἄμνοῦ ἀναστηλοῦσθαι ὀρίζομεν, δι' αὐτοῦ τὸ τῆς ταπεινώσεως ὕψος τοῦ θεοῦ λόγου κατανοοῦντες καὶ πρὸς μνήμην τῆς ἐν σαρκὶ πολιτείας τοῦ τε πάθους αὐτοῦ καὶ τοῦ σωτηρίου θανάτου χειραγωγούμενοι καὶ τῆς ἐντεῦθεν γενομένης τῷ κόσμῳ ἀπολυτρώσεως.”

Τὰ δὲ περιττὰ θρυλλήματά τε καὶ βατταρίσματα μετὰ ταῦτα ἀβούλως ἐκφωνηθέντα ὡς παρ' ὑμῖν μὴ ἀποδεχθέντα μηδὲ κατὰ θείαν χάριν λαληθέντα ἀβέβαια

4–5 Eph. 6,17 6 ἐθριάμβευσεν cf. 2 Cor. 2,14 11–12 ὡς – πικρίας cf. Deut. 32,32 21 Ioh. 1,29

12–26 τῆς δὲ – ἀπολυτρώσεως ~ Hadr. epist. ad Taras. p. 176,7–178,4 15–26 Conc. Trull. can. 82, Synt. p. 193; Joannou I 1 p. 218–220. laudatur etiam in Act. II p. 176,10–178,4; Act. IV 40 E – 41 A; Act. VI 220 C–E; cf. etiam Act. IV 41 D et 93 D–E 27–242,2 cf. Hadr. epist. ad Taras. p. 178,5–18

11–12 cf. Niceph. refutat. defin. synod. anni 815 c. 71,65–68 Featherstone

HV T M 15–26 = Synt., Can.

2 Σευήρου V M 2–3 τοῦ θεηλάτου om. V 3 τοῦ ἀθεμίτου om. V | Ἀλικαρνασέως H M: Ἀλικαρνασοῦ V Ἀλικαρνασέως T 4 ἡμῶν + Ἰησοῦν Χριστὸν V edd., sed cf. lat. 5–6 καὶ τοὺς – ἐθριάμβευσεν om. V 6 κἀγὼ ταύτας (cf. lat.) potius subaudiendum quam supplendum 7 ἐξωθοῦμεν V | τερατευμάτων V 10 Κύρον ed. Rom.*, sed cf. e.g. Euagr. hist. eccl. p. 127,29 Bidez/Parmentier, Κύρον + Πέτρον H non male (cf. p. 262,19), sed cf. lat. (de V uide infra; nomen Petri in exemplari codicum HV in margine adscriptum esse uidetur) | Σέργιον + Πέτρον V | Ὡνόριον H om. V | Πύρον H om. V 11 αὐτῶν¹ αὐτοῖς T edd. | σοδομηνὴν M: σοδομίνην HV T (so T¹ s.l.) edd. | γομορρηνὴν M: γομορρηνήν (sic) T γομορίνην H γομορρίνην V 12 5' H 15 ἐνδεικνύμενος V 16 τῆς χάριτος om. V | τοῦ ἀληθινοῦ V 17 ἡμῶν + τὴν χάριν V 18 τῆς ἐκκλησίας M 20 καὶ ἐν¹ κὰν M Can. καὶ Synt. 20–21 ἀπάντων V Can. Synt. 22 τὸν ἀνθρώπινον M (cf. lat.; uide quae notavi ad Act. II p. 176,17; τὸ etiam Morin in Vc): τὸν ἀνθρώπινον HV T Can. Synt. 27–28 τε καὶ – ἐκφωνηθέντα om. V 28 ἡμῖν V | ἀποδειχθέντα V

pello. praeterea cum quarta ex duabus naturis et in duabus naturis unum sanctae
 trinitatis Christum deum nostrum carne uenisse sentiens anathematizo Eutychea,
 Dioscorum et totam ipsorum sine capite multitudinem una cum diuinitus fulmi-
 nando Seuero et infando Iuliano Alicarnasseno, qui fabulose dominum nostrum
 5 incorruptum corpus suscepisse perhibuit. denique in quinta, sicut machera spiritus
 in superficie quodammodo ex prioribus temporibus nauigantes iniquas recidit here-
 ses et inuentores patefecit earum, Origenem uidelicet et Didymum et Euagrium, ita
 et ego has utpote portentuosas hereticorum fabulationes repello. porro per sextam
 sicut ex duabus naturis Christum ex quibus et est, olim esse didiceram, ita et duas
 10 naturales uoluntates et operationes eius in utraque natura credidi, humana scilicet et
 diuina, summittoque anathemati Cyrum, Sergium, Honorium, Pyrrhum, Paulum et
 omnes consecratos eorum, dogma quoque ipsorum ut sodomiticam uitem et go-
 morriticam propaginem amaritudinis botryonem habentes odiui. ipsius autem sanc-
 tae sextae synodi cum omnibus dogmatibus quae legaliter ac diuinitus ab ea pro-
 15 mulgata sunt, etiam depromptos canones recipio. in quibus effertur:
 „In quibusdam uenerabilium imaginum picturis agnus digito Praecursoris exaratur
 ostensus, qui in figura praecessit gratiae, uerum nobis per legem praemonstrans
 agnum, Christum uidelicet deum nostrum. ueteres ergo figuras et umbras utpote
 ueritatis indicia et praecedentes characteres ecclesiae traditos salutantes, gratiam
 20 honore praeferimus et ueritatem, hanc ut legis plenitudinem admittentes. ut ergo
 perfectio etiam per colorum operationes in omnium uultibus depingatur, caracte-
 rem agni Christi dei nostri, qui tollit peccatum mundi, secundum humanitatem etiam
 in iconis ex hoc pro ueteri agno diffinimus depingi, per eum uidelicet celsitudinem
 humilitatis dei uerbi considerantes et ad memoriam conuersationis quam in carne
 25 gessit, passionis quoque ac salutaris mortis eius adducti atque redemptionis quae hinc
 est mundo effecta.”

Superfluas autem tumultuationes et garrulitates post haec inconsulte promulgatas, ut
 apud uos minime receptas neque per diuinam gratiam dictas, irritas aestimamus. et

P VE

2 Eutychea *scripsi coll. p. 263,9, cf. etiam p. 99,15*: Eutyce P Eutichae V Eutiche E Eutichetem *ed. Rom.* ex F*
 4 Alicarnasseno VE: Alicarnansseno (*sic*) P Alicarnasseo *ed. Rom.** | fabulose P V^{pc}: fabulatorem V^{ac} (a² in o *mut.*,
 torem *del.*, se *superscr.* V¹⁻²) fabulasse E 5 in quinta] inquinata (*sic*) P quinta quae F² in quinta quae *ed. Rom.**, sed
 potius Anastasii exemplar graecum mendosum 6 in superficie] insuperficiae P | rescidit *ed. Rom.** 7 Didymum
ed. Rom. (*cf. p. 95,17 et p. 263,10*): Didimus P Didimum VE 8 portentosas *ed. Rom.** 11 Pyrrum VE 12-13 go-
 morriticam V F²: egomorriticam P igomorriticam E gomorrhiticam *ed. Reg.** 13 botrionem VE *edd.* | habentes]
expetaueris coll. gr. habentem (sc. propaginem), sed Anast. constructionem uerborum mutauisse uidetur 15 de-
 promptos VE | refertur F² *edd.* 17 demonstrans *ed. Rom.** 18 deum] dominum E *edd.* | ueteres] ueteres P^{ac} (*e add. P^c*
s.l.) 20 honore praeferimus ~ προτιμῶμεν (*honore deest Act. II p. 177,11 et Act. IV 39 E 10; cf. tamen Act. VI 219*
D 1 22 dei nostri Christi *ed. Rom.* ex F* | peccata *ed. Rom.* fort. ex 1 Ioh. 3,5* 25 adque P aque V^{ac} (t V¹⁻² *s.l.*)
 27 tumultuationis VE | gurrulitates VE | ut] et F² 28 receptam P | estimamus *codd.* 28-243,1 et aue istis dicentes
 P V: et hironice dicit aue dicens E (*glossema in textum receptum*)

ήγοῦμαι. καὶ χαίρειν τούτοις εἰπόντες καὶ ἐκποδῶν ποιησάμενοι διαζωννύμεθα τὰς ὁσφύας τῆς διανοίας ἡμῶν ἐν ἀληθείᾳ καὶ διανιστάμεθα ἅμα τοῖς εὐσεβέσι προμάχοις τῆς ἀληθείας πιστοῖς βασιλεῦσιν ἡμῶν πρὸς ἔνωσιν τῆς ἀγίας τοῦ θεοῦ καθολικῆς ἐκκλησίας· οὕς καὶ σύνοδον γενέσθαι οἰκουμενικὴν ᾗτησάμεθα ἐπὶ παρουσίᾳ παντὸς τοῦ φιλοχρίστου αὐτῶν λαοῦ, καὶ τῇ ἡμετέρᾳ αἰτήσῃ εὐσεβῶς ἐπένευσαν. 5

Rom. 444 Ὑμᾶς τοὺς ἐποικοδομηθέντας ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν,
La.-Co. 168 ὅντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καθὼς ἐν τοῖς πρόσθεν εἴρηται, συμ-
Ha. 136 μάχους καὶ συνοπαδούς καὶ συνασπιστὰς λαβόμενοι πεποιθήσιν τοιαύτην ἔχομεν
πρὸς τὸν θεόν — οὐχ ὅτι ἱκανοὶ ἐσμεν ἅφ' ἑαυτῶν λογισασθαι τι ὡς ἐξ ἑαυτῶν,
ἀλλ' ἡ ἱκανότης ἡμῶν ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστιν — ὅτι τὰ διεργαζόμενα μέλη καὶ ἀποσχι- 10
σθέντα εἰς ἓν σῶμα συναρμολογούμενον καὶ συμβιβαζόμενον τὴν αὖξιν ποιήσε-
ται, ἐν οἷς κεφαλὴ ἐστὶ Χριστός, καὶ μηκέτι ἢ διεσκορπισμένα.

Καὶ λοιπὸν αἰτοῦμεν τὴν ὑμετέραν ἀγιότητα, ἕως τῶν δύο τοποτηρητῶν ἀποστεῖ-
λαι μετὰ θεηγόρου γραμματείου ὑμῶν, καὶ εἴ τί ἐστιν ὑμῖν ἐκ τοῦ θεοῦ ἐνηχημένον 15
περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης, φανερώσαι ἡμῖν, ὡς ὀφειλόντων καὶ τῶν τοποτηρητῶν
ὑμῶν καὶ τῶν γραμμάτων ὑμῶν συνοδικῶς ἐπὶ πᾶσι τῶν μὲν λαλῆσαι, τῶν δὲ ἀνα-
γνωσθῆναι, ὅπως ἐνωθῇ τὰ διεσχισμένα. αὐτὸ γὰρ τοῦτο καὶ παρὰ τοῦ προέδρου
τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ᾗτησάμεθα. καὶ παρακαλῶ ὑμᾶς, ἀδελφικῶς τὴν ἀποστο-
λικὴν ὑμῖν προσφθεγγόμενος φωνήν, ὡς τοῦ θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν, πάν- 20
τα ἐρευνῶντες κατὰ τὸν ἔνθεον σκοπὸν ὑμῶν φανερώσατε ἡμῖν. γέγραπται γάρ·
χεὶλη ἱερέων φυλάσσεται γνώσιν, καὶ νόμον ἐκζητήσουσιν ἐκ στόματος αὐτῶν·
πεπείσμεθα γάρ, ὅτι τὰ σπέρματα τῆς ἀληθείας ἐν ἑαυτοῖς διασώζετε. καὶ οἱ εὐσε-
βεῖς δὲ ἡμῶν βασιλεῖς καὶ κατὰ πάντα ὀρθόδοξοι τὴν τῆς ἀληθείας βεβαίωσιν ἐπι-
σπῶνται καὶ κύριον τὸν θεὸν ἱκετεύουσι κατὰ τὸν τῆς θεολογίας ἐπώνυμον Γρηγό- 25
ριον, ἵνα γενώμεθα οἱ τοῦ ἐνὸς θεοῦ ἐν καὶ οἱ τῆς τριάδος ἡνωμένοι καὶ ὁμότιμοι
καὶ ὁμόψυχοι, οἱ τοῦ ἁγίου πνεύματος οὐ κατ' ἀλλήλων, ἀλλὰ σὺν ἀλλήλοις, οἱ τῆς
ἀληθείας τὸ αὐτὸ φρονοῦντες καὶ λέγοντες. καὶ μὴ εἴη ἕρις καὶ διχοστασία ἐν ἡμῖν,
ἀλλ' ὥσπερ ἔχομεν ἐν βάπτισμα, μίαν πίστιν, οὕτως καὶ συμφωνίαν μίαν ἐπὶ παν- 30
τὸς ἐκκλησιαστικοῦ πράγματος. καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα
νοῦν εἰς ἓν συναγάγοι ἡμᾶς καὶ τὰ διηρημένα ἐνώσειε καὶ τὸ χρόνιον ἔλκος ἰάσαιτο 30

1–2 διαζωννύμεθα — ἀληθείᾳ cf. 1 Petr. 1,13; Eph. 6,14; Is. 11,5 6–7 Eph. 2,20 9–10 2 Cor. 3,5
11–12 Eph. 4,15–16 12 διεσκορπισμένα cf. Ioh. 11,52 19 2 Cor. 5,20 19–20 πάντα ἐρευνῶντες cf. 1 Cor.
2,10 21 Mal. 2,7 28 Eph. 4,5 29–30 Phil. 4,7

4–5 cf. Taras. apol. p. 10,13–15; sacra imp. ad syn. p. 46,22–31; Hadr. epist. ad Taras. p. 182,1–4 7 cf. supra p.
234,18–23 20 κατὰ τὸν ἔνθεον σκοπὸν cf. Greg. Nyss. uirg. c. 20,4,40 Aubineau; p. 328,7 Cavarinos
25–27 cf. Greg. Naz. or. 6 (de pace I) c. 4, 10–14 Calvet-Sebasti; cf. Taras. apol. p. 10,15–18

HV T M

1 καὶ ἐκποδῶν ποιησάμενοι om. V 2 τῆς διανοίας om. V | ἡμῶν post ὁσφύας T edd. | εὐσεβεῖσι + καὶ
H 4 γενέσθαι T ex con. (cf. p. 10,13–15 et p. 46,22–23): om. HV M, cf. lat. 5 παντὸς post αὐτῶν M,
om. V 6 Ὑμᾶς] Ὁθεν ὑμᾶς T edd., sed cf. lat. | ἐπὶ] ἐν H 7 ἔμπροσθεν V 9 ἱκανοὶ — ἑαυτῶν] ἅφ'
ἑαυτῶν ἱκανοὶ ἐσμεν N.T. | ὡς ἅφ' H 10 διεργαζόμενα V 12 ἐστι + ὁ V edd. ex N.T. ut uidetur | ἥ]
εἴη T edd. 13 αἰτοῦμεν HV (cf. lat.): αἰτοῦμαι T M 14 γράμματος HV γραμματίου M edd. | ἐνηχού-
μενον V edd. 15 φανερώσατε T edd. | ἡμῖν] ὑμῖν V 20 ἐρευνῶντες + καὶ M 21 ἱερέως Sept., sed cf.
lat. | γνώσιν] κρίσιν M | νόμον + κυρίου M | αὐτῶν] αὐτοῦ M Sept., sed cf. lat. 22 τὰ om. H |
ἑαυτοῖς] αὐτοῖς M | διασώζετε HV (cf. lat.): διασώζονται T M 23 δὲ om. V | καὶ κατὰ πάντα ὀρθόδοξοι
om. V | τὴν om. Vc edd. 24 κύριον om. V 26–27 οἱ² — λέγοντες om. V 27 καὶ μὴ] καὶ εἰ μὴ V
28–29 ἐπὶ — πράγματος om. V 30 συναγάγη V | καὶ¹ — ἐνώσειε om. V | ἰάσαιτο T (fort. ex con.):
ἰάσεται HV M

aue istis dicentes fugacesque facturi accingimur *lumbos mentis* nostrae *in ueritate* et suscitamur una cum piis et fidelibus imperatoribus nostris, propugnatoribus uidelicet ueritatis, ad unitatem sanctae catholicae dei ecclesiae. a quibus et synodum uniuersalem petiuimus in praesentia totius eorum deo amabilis populi, et postulationi nostrae pie annuerunt.

Vos qui *superedificati estis super fundamentum apostolorum et prophetarum, ipsum uidelicet summum angularem lapidem Christum Iesum*, quemadmodum in praeedentibus dictum est, concertatores et consecratores ac auxiliores sumentes confidentiam talem habemus ad deum – *non quod sufficientes simus cogitare aliquid a nobis quasi ex nobis, sed sufficientia nostra ex deo est* – quia disrupta membra et dis-

Rom. 444
La.-Co. 167
Ha. 135
PL 129,257

cissa in unum corpus compactum et conexum crescere faciet, in quibus caput est *Christus*, et ultra iam non erunt dispersa.

De cetero rogamus sanctitatem uestram, usque ad duos loci seruatores mittere ad nos cum deiloqua epistola sua, et quicquid sibi fuerit diuinitus super hoc negotio reuelatum, nobis facere manifestum, ut secundum quod debitum est tam loci seruatores quam litterae uestrae synodice siue ad loquendum siue ad legendum in omnibus inueniantur, quatinus per hoc quae scissa sunt uniantur. idipsum enim et a praesule senioris Romae petiuimus. et rogo uos, fraterne apostolicam uobis uocem pronuntians, tanquam deo exhortante per nos, omnia perscrutantes secundum consilium uestrum, quod in deo est, patefacite nobis. scriptum est enim: *labia sacerdotum custodient scientiam, et legem exquirent ex ore eorum*. certi enim sumus quod semina ueritatis in uobis salua custodiatis. sed et pii imperatores nostri et per cuncta horthodoxi ueritatis firmitatem sectantur et domino deo supplicare non cessant, secundum Gregorium, qui a theologia cognomen sortitus est, ut efficiamur nos qui unius dei existimus unum, et qui sumus trinitatis uniti et honore pares atque unanimis in cunctis inueniamur, et qui sancti spiritus sumus non contra inuicem, sed pro inuicem simus, et qui sumus ueritatis idipsum sapientes atque dicentes exhibeamur. et non sit contentio uel dissensio in nobis, sed sicut habemus *unum baptisma, unam fidem*, ita et consonantiam unam in omni ecclesiastico negotio. *et pax dei, quae exsuperat omnem sensum*, in unum nos conducat et diuisa uniat atque [in] diuturnum uulnus

Ma. 1128

P VE

1 facturi] *Anast. fort. legit ποιησόμενοι* | accingimur P accingimus *ed. Rom.** 3 catholicae om. VE *edd.* 4 praesentia F²: praesentiam P VE 5 pia P 6 ante Vos *add. unde ed. Rom.* ex gr. T, sed cf. gr. HV M* 7 summum + et *ed. Rom.**, *sed cf. Vulg.* 9 dominum *ed. Rom.** | sumus *ed. Rom.** 10 ex nobis V (*cf. Vulg.*): ex uobis P a nobis E *edd.* 11 compactam P^{ac} (*supra a scr. u P^c*) | conexum VE *edd.* | capud P 13 seruatores] uicarios La.-Co.^m, *sed cf. gr.* | ad nos om. V *edd.* 15 manistum P^{ac} (*fe suppl. P^c s.l.*) 16 synodice (~ συνοδικῶς) E: synodicę P V 18 et rogo] ergo P 19 tamquam *codd.* | exhortante F²: exortante P V exhortantes E 20 nostrum VE | est' om. *ed. Rom.** | labia + enim VE *ex Vulg.* | sacerdotis V *Vulg.* sacerdotium E 21 custodiant P^{ac} (*e s.l. P^c*) custodiunt V^{ac} (*e supra u V¹⁻²*) | requirent *Vulg.* | eorum] eius *Vulg.*, *sed cf. gr.* 22–23 orthodoxe *ed. Rom.* orthodoxae *ed. Reg.** 25 pares] patres P 26 sumus sancti spiritus VE *edd.* 28 habemus] in nobis P^{ac} (*sublin. et habemus superscr. P^c*) | ita om. P^{ac}, *add. P^c in fine lineae* 29 exuperat V *ed. Rom.* 30 in² *del. F², om. ed. Rom.** | diuturnum ~ χρόνιον (*cf. Gloss.*)

καὶ ἐν εὐρωστίᾳ πίστεως ἀκραιφνοὺς καὶ ἀληθοὺς ὁμολογίας καὶ συμφωνίας στη-
ρίξειε πάντας καὶ φρουρήσειε τὴν ἁγίαν αὐτοῦ ἐκκλησίαν καὶ παύσειε τὰ κατ'
αὐτῆς ἐπικείμενα σκάνδαλα, πρεσβείαις τῆς ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ
πάντων τῶν ἁγίων· γένοιτο, ἀμήν.

Πέτρος καὶ Πέτρος οἱ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι καὶ τὸν τόπον ἐπέχοντες τοῦ
μακαριωτάτου πάπα Ἀδριανοῦ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης εἶπον· Τοιαῦτα γράμ-
ματα δεξάμενος καὶ ὁ ἁγιώτατος ἡμῶν πάπας τούτου ἔνεκεν ἀπέστειλεν ἡμᾶς μετὰ
τῶν ἀντιγράφων τῶν ἤδη ἀναγνωσθέντων.

Ἰωάννης ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος καὶ τὸν τόπον ἐπέχων τῶν ἀνατολικῶν ἀρ-
χιερέων εἶπε· Ταῦτα τὰ ἱερὰ γράμματα καὶ ἡ εὐσέβεια τῆς βασιλείας παρεσκεύα-
σεν ἡμᾶς τοῦ παραγενέσθαι ἐνταῦθα καὶ διαφυγεῖν τῶν παρανόμων ἐκείνων καὶ
ἐχθρῶν τῆς ἐκκλησίας τὰς χεῖρας.

Rom. 445 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ὁ θεὸς καλῶς ὑμᾶς ἤνεγκε.

Κωνσταντῖνος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος καὶ νοτάριος εἶπεν· Ἐπὶ χεῖρας ἔχω τὰς
μνημονευθείσας τετράδας τὰς ἀποσταλείσας ἐκ τῆς ἀνατολῆς, καὶ εἰ κελεύετε, ἀνα-
γνώσομαι.

La.-Co. 169 Τῷ ἁγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ κυρίῳ καὶ δεσπότη Ταρασίῳ ἀρχιεπισκόπῳ Κων-
σταντινουπόλεως καὶ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ οἱ τῆς ἐφ' ἡμᾶς ἀρχιερεῖς τε καὶ ἱερεῖς ἐν
κυρίῳ χαίρειν

Τοῖς πανιέροις καὶ ἐκ θείας ἐπιπνοίας ὑπαγορευθεῖσι λιβέλλοις τῆς ὑμετέρας ἐντετυ-
χηκότες ἀποστολικῆς τε καὶ πατρικῆς ἀγιοσύνης, μακαριώτατοι, ἡμεῖς οἱ ταπεινοὶ
καὶ τῶν τὴν ἔρημον παροικεῖν ἐφιμένων ἔσχατοι τρόμῳ καὶ χαρᾷ συνεσχέθημεν,
τρόμῳ μὲν διὰ τὸν φόβον τῶν οἷς δουλεύειν διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν κατεκρίθημεν,
τῶν ὄντως ὄντων ἀσεβῶν καὶ κύκλῳ κατὰ τὸ γεγραμμένον περιπατούντων καὶ

Ha. 137 προφάσεις καθ' ἑκάστην ὥς ἔπος εἶπεῖν ἡμέραν ἐπιζητούντων τοῦ θανατῶσαι καὶ
ἀπολέσαι ἡμᾶς, χαρᾷ δὲ διὰ τὴν ἐκλάμπουσιν ἐν αὐτοῖς ἀκτίνων δίκην ἡλιακῶν
τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἀκρίβειαν καὶ τῶν ἀποστολικῶν τε καὶ πατρικῶν δογμα-
των τὴν διαφανεστάτην ἐξάπλωσιν. περὶ ὧν εὐκαίρως τῆς τοῦ προφήτου Ζαχαρίου

24 cf. Ps. 11,9 26 ἐκλάμπουσιν — ἡλιακῶν cf. Sir. 43,4

2-3 cf. Cyr. Scyth. uita Sabae p. 157,20-21 Schwartz

17-254,13 epistula episcoporum orientalium ad Tarasium (a. 785?), cui subiungitur epistula synodica Theodori Hier.

HV T M

1 ἀκραιφνοῦς] ἀκλινοῦς M | καὶ συμφωνίας om. V 2 παύση H 5-6 Πέτρος! — εἶπον] Οἱ θεοφιλέ-
στατοι πρεσβύτεροι τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης τοῦ πάπα εἶπον V 7 ἡμῶν om. H | τούτου ἔνεκεν om. V
7-8 μετὰ — ἀναγνωσθέντων] μετὰ τῶν ἤδη ἀναγνωσθέντων ἀντιγράφων V 9 ὁ θεοφιλέστατος om.
V | καὶ τὸν τόπον ἐπέχων om. V 10 ἱερὰ om. V | ἡ εὐσεβεστάτη βασιλεία M 11 τοῦ παραγενέσθαι
om. V 14 ὁ θεοφιλέστατος om. V 15 μνημονευθείσας] ζητηθείσας V 15-16 ἀναγνώσομαι] ἀνα-
γνώσω ταύτας V 15-16 post ἀναγνώσομαι fort. lac. statuenda, exspectaueris (cf. e.g. p. 72,14-18; 234,4-6
etc.) Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀναγνωσθήτωσαν. Καὶ ἀνέγνω Κωνσταντῖνος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος καὶ
νοτάριος 17 κυρίῳ om. M | καὶ² om. HV | καὶ δεσπότη suspectum, cf. lat. 21 πατριαρχικῆς V
22 παροικεῖν ἐφιμένων] παροικούντων V 24 κατὰ τὸ γεγραμμένον om. V 25 ὥς — ἡμέραν om. V
25-26 ἀπολέσαι καὶ θανατῶσαι M 25-26 καὶ ἀπολέσαι om. V 26 ἐν αὐτοῖς] ἐν ὑμῖν T 27 πίστε-
ως + τὴν HV | καὶ! om. HV 28 τὴν om. T edd. | τῆς] τὸ V

sanet et in incolomitate fidei integros seruet et in uera confessione atque concordia stabiliat omnes muniatque sanctam ecclesiam suam et compescat scandala quae superiacent ei, intercessionibus intemeratae dominae nostrae dei genitricis et omnium sanctorum. fiat, amen.

5 Petrus et Petrus deo amabiles presbyteri et locum retinentes beatissimi papae Hadriani senioris Romae dixerunt: Huiusmodi litteras sanctissimus papa recepit et idcirco direxit nos cum rescriptis, quae iam lecta sunt.

Iohannes deo amabilis presbyter et locum retinens orientalium principum sacerdotum dixit: Hae litterae et pietas imperii fecit nos uenire huc et effugire iniquorum illorum et inimicorum ecclesiae manus.

Sancta synodus dixit: Deus bene uos adduxit.

Rom. 445

Constantinus deo amabilis diaconus et notarius dixit: Prae manibus habeo memoratos quaterniones qui missi sunt ab oriente, et si iubetis, legemus.

Sanctissimo ac beatissimo domino Tarasio archiepiscopo Constantinopoleos et
15 uniuersali patriarchae orientis summi sacerdotes et sacerdotes in domino salutem

PL 129,258
La.-Co. 170

Sacratissimis et ex diuina dictatis inspiratione libellis apostolicae ac paternae sanctitatis uestrae pellectis, o beatissimi, nos humiles et eorum qui desertum incolere gestiunt ultimi tremore pariter et gaudio sumus detenti, tremore quidem propter timorem eorum quibus ob peccata nostra seruire decreti sumus quique uere sunt
20 *impīi et in circuitu*, secundum quod scriptum est, *ambulant* ac per singulos pene dies Ha. 138
occasiones exquirunt, ut nos morti tradant et perdant, gaudio uero propter ueritatem horthodoxae fidei, quae fulget in eis solarium more radiorum, et luculentissimam explanationem apostolicorum dogmatum et paternorum. de quibus apte genitorem uocis uerbi, id est prophetam Zachariam, ad memoriam reducentes magna uoce

P VE

1 sanet *ed. Rom.*: sanans *codd.* | in¹ *om. ed. Rom.** | incolomitate *ed. Rom.* ex F* 2 uniatque *ed. Rom.** 3 genetricis
P 6 Huiusmodi *ed. Rom.** 8 horientalium P 9 effugere E *edd.* 10 et inimicorum ecclesiae P V (*cf. gr.*): ecclesiae
E ecclesiae inimicorum *ed. Rom.** 11 uos bene VE *edd.* 13 legimus VE 14 domino ~ κυρίῳ καὶ δεσπότῃ?
15 uniuersale P^{ac} (i P^c *s.l.*), *notandum* καὶ οἰκουμενικῶ ab Anastasio hoc loco *praetermissum non esse, cf. ad p. 233,19*
16 dictatis] deitatis *ed. Rom.** 17 pellectis (= perlectis, *cf. ThLL s.u.*) P V: perlectis E praelectis *ed. Rom.* ex F*
20 scriptum est + impīi VE *edd.* 22 radiorum] gaudiorum V^{ac} (ga *del., in u scr. ra V²*) E (*corr. F²*) 24 prophetaetam
P

καὶ τῆς τοῦ λόγου φωνῆς γεννήτορος εἰς μνήμην ᾧδῃς ἔληλυθότες μεγαλοφώνως
 βοῶμεν· *ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολή* παμφαῆς *ἐξ ὕψους* θεωρητικῆς τε καὶ θεοπρο-
 νεστάτης διανοίας *τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου* κακοτρόπου πλάνης ἦτοι ἀρ-
 ραβικῆς δυσσεβείας *καθημένοις ἡμῖν τοῦ κατευθῆναι τοὺς* νοηματικούς *ἡμῶν πόδας*
εἰς ὁδόν καὶ τρίβους εἰρηνικῆς καταστάσεως. *τίς λαλήσει τὰς δυναστείας κυρίου,* 5
 συμπαλλέτω *Δαβὶδ ἡμῖν ὁ θεοπάτωρ, ἀκουστάς ποιήσῃ πάσας τὰς αἰνέσεις*
αὐτοῦ; ὅτι ἠλέησεν ὁ θεὸς τὸν ἀπεγνωσμένον λαὸν αὐτοῦ καὶ τὰ διεστῶτα πρὸς
 μίαν συνῆψε πίστεως ἀρμονίαν, ὅτι *ἡγείρε κέρας σωτηρίας ἡμῖν* καὶ ἀνορθώσεως
ἐν οἴκῳ καὶ θεοδόχῳ *ναῶ* τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ αὐτοῦ, κυρίου δὲ καὶ θεοῦ καὶ
 σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, *οἵτινές ἐστὲ ὑμεῖς, ἀγιώτατοι, καὶ οἱ τὰ δεύτερα* 10
κατὰ θεσμόν καὶ τάξιν ἐκκλησίας φέροντες ὑμῶν θεοστεφεῖς τροπαιοῦχοι καὶ θεοψή-
 φιστοι βασιλεῖς ἡμῶν καὶ δεσπόται τῆς οἰκουμένης· ἱερωσύνη γὰρ βασιλείας ἀγία-
 σμός ἐστι καὶ στοιχείωσις, καὶ βασιλεία ἱερωσύνης ἰσχύς καὶ κραταίωμα. περὶ ὧν
 σοφός τις ἄναξ καὶ ἐν βασιλεῦσιν ἀγίοις ἔφη μακαριώτατος· „μέγιστον δῶρον θεὸς
 ἀνθρώποις παρέσχεν ἱερωσύνην καὶ βασιλείαν, τὴν μὲν τὰ οὐράνια κατακοσμοῦσαν 15
 καὶ διέπουσαν, τὴν δὲ οἰακίζουσιν θεσμοῖς δικαίοις τὰ ἐπίγεια.” νῦν ἀληθῶς τὸ
μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ διαλέλνται, καὶ συμφωνία κατάρχει διαφωνίας, καὶ
 ὑποκύπτει ἐνώσει διαίρεσις, καὶ φροῦδος κατέστη διάστασις, καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ
 θεοῦ ἡ *ὑπερέχουσα πάντα νοῦν* φαιδρῶς πομπεύει τῷ προσώπῳ καὶ παρρη-
 20 σιαστικῶς πολιτεύεται. νῦν οἱ γεννηθέντες ἡμεῖς *ὄνειδος τοῖς γείτοσι* καὶ συνομό-
 ροις ἡμῶν, *μυκτηρισμός καὶ χλευασμός τοῖς κύκλῳ ἡμῶν* καὶ τούτου πρὸς γῆν
 κεχηνότες, εἰς οὐρανούς ἐκθύμως συνανανεύομεν καὶ ψαλμικῶς ἐν ἀγαλλιάσει ἀνα-
 κράζομεν· *ἐν τούτῳ ἔγνω, ὅτι τεθέληκάς με, ὅτι οὐ μὴ ἐπιχαρῇ ὁ ἐχθρὸς μου*
ἐπ’ ἐμέ, κάμοῦ δὲ διὰ τὴν ἀκακίαν καὶ ἀπλότητα πλάνη περιτραπέντος *ἀντελά-*
βου, καὶ διασώσας με ἀνέστησας, καὶ ἐπὶ τὴν πέτραν τῆς ἀποστολικῆς πίστεως 25
τοὺς χολάναντάς μου πόδας κατέπηξας.
 Ταῦτα καὶ τὰ τούτοις γράφειν ἡμᾶς συνωδὰ παρεσκεύασαν αἱ θεοχάρακτοι δέλτοι
 30 ὑμῶν, ὃς κανονικῶς κινούμενοι νόμῳ καὶ πατροπαράδῳ εὐταξίᾳ ποδηγούμενοι
 τοῖς τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου διέπειν λαχοῦσι διὰ ξυνωρίδος εὐλαβοῦς καὶ θεο-
 δηγήτου πεπόμφατε. οἵτινες ἀφικόμενοι καὶ κατὰ θεοῦ βούλησίν τε καὶ ἐπίνουσιν 30

2-5 cf. Lc. 1,78-79 5 τρίβους - καταστάσεως cf. Prou. 3,17 5-7 Ps. 105,2 7 ὅτι - αὐτοῦ² Is. 49,13
 8-9 Lc. 1,69 9-10 ναῶ - ὑμεῖς cf. 1 Cor. 3,17 16-17 Eph. 2,14 18-19 Phil. 4,7 20-21 cf. Ps. 78,4
 23-25 cf. Ps. 40,12-13

14-16 cf. Iustin. nou. 6 pr. p. 35,27-36,1 Schoell/Kroll

HVT M

1 καὶ τῆς - ἔληλυθότες om. V 1-2 βοῶμεν μεγαλοφώνως V 3 τοῖς] τοὺς H 3-4 ἀραβικῆς H edd.
 4 καθημένους T | ἡμῖν om. T | κατευθῆναι M | πόδας om. T 5 δυναστείας + τοῦ Sept. 6 συμπαλ-
 λέτω - θεοπάτωρ om. V | πάσας om. M 8 ἀρμονίαν (sic) πίστεως V | ὅτι] fort. καὶ scribendum, cf.
 lat. et N.T. | κέρας iter. V | καὶ ἀνορθώσεως om. M | ἀνωρθώσεως (sic) V 9-10 καὶ θεοῦ καὶ σωτῆρος
 om. V 10 οἱ om. M^{sc} (add. M² s.l.) 11 ὑμῶν] ἡμῶν M 11-12 θεοψήφιστοι βασιλεῖς ἡμῶν καὶ om. V
 12-13 ἀγιασμός ἐστι καὶ] ἡγιασμένη H 12-13 ἡγιασμένη H 13 ἐστι καὶ om. H | ἀναστοιχειώσεις T
 edd. uix recte | κραταίωσις T M, sed cf. lat. 14 ἔφησε V | μακάριος H μακαριστότατος T edd. | θεοῦ
 V 16 διέπουσαν] μένουσαν HV 17 διαλύεται H 19 θεοῦ + ἡμῶν V 20 γεννηθέντες V T | ἡμεῖς]
 ὑμεῖς V 22 εὐθύμως H ἐνθέσμως M | συνανανεύομεν] συναναβαίνομεν M | ἐν ἀγαλλιάσει om. V
 24 ἐμέ] ἐμοῖ T edd., sed cf. Sept. | κάμοῦ] ἐμοῦ Sept. | ἀπλότητα] πραότητα H | πλάνη] πάντη V |
 περιτραπέντι V περιτραπέντα T 26 χολάναντάς V 27 καὶ τὰ τούτοις om. V | συνωδὰ om. V
 28-29 καὶ - λαχοῦσι om. V 29 ξυνωρίδος + ἀγίας καὶ T edd., sed cf. lat. | εὐλαβοῦς + ἡμῖν V
 29-30 καὶ θεοδηγήτου om. V 30 καὶ ἐπίνουσιν om. V

clamamus: *uisitauit nos oriens splendidus ex alto* theoretica et diuina prudentia illustratae mentis *in tenebris et umbra mortis* maligni erroris, id est arabicae impietatis, *sedentes ad dirigendos* intelligibiles pedes nostros *in uiam* et semitas paciferae constitutionis. *quis loquetur potentias domini*, nobiscum psallat Daud pater dei, *auditas*
 5 *faciet omnes laudes eius?* quoniam misertus est deus desperati populi sui et distantia ad unam fidei collegit armoniam, *et erexit cornu salutis nobis* et directionis *in domo* et deum recipiente templo unigeniti filii sui, domini uidelicet dei ac saluatoris nostri Ma. 1129
 Iesu Christi, *quod estis uos*, sanctissimi, atque hi qui secunda per legem et ordinem ecclesiae uestrae reportant, triumphatores scilicet ac diuinitus redimiti seu decreti
 10 principes nostri et domini terrarum orbis. sacerdotium enim imperii sanctificatio est et constitutio, et imperium sacerdotii fortitudo et firmamentum. de quibus sapiens quidam princeps et in sanctis regibus beatissimus ait: „maximum donum deus hominibus praestitit sacerdotium et imperium, illud quidem adornans et regens caelestia, hoc uero gubernans legibus iustis terrestria.” nunc ueraciter *medius maceriae paries*
 15 solutus est, et concordia discordiae principatur, et incuruatur unitati diuisio, et fuga lapsa disparuit dissonantia, *et pax dei quae exsuperat omnem sensum* iocundo uultu triumphat et fiducialiter conuersatur. nunc nos, qui *facti* fuimus *opprobrium* Rom. 446
uicinis et affinibus nostris, *subsannatio et derisio his qui in circuitu nostro sunt* ac per hoc ad terram prae confusione prospicientes, ad caelos unanimi in alacritate suspicimus et psallentes exultatione clamamus: *in hoc cognoui quoniam uoluisti me, quia non gaudebit inimicus meus super me, me autem propter innocentiam* et simplicitatem errore titubantem *suscepisti*, et saluum me faciens erexisti, et super petram PL 129,259
 apostolicae fidei claudicantes pedes meos infixisti.

Haec et his concinentia scribere nos fecerunt diuinitus exarata uolumina uestra, quae
 25 canonica moti lege et paternae traditionis disciplina ducti his qui apostolicarum La.-Co. 171
 sedium moderamen sortiti sunt per reuerendas et a deo directas bigas misistis. qui peruenientes et per dei uoluntatem ac nutum occurrentes dei cultoribus fratribus

P VE

1 ex alto splendidus V^{ac} (*signis interpositis corr.* V^x) E *edd.* | theoretica] theoria ed. Rom.* | prudentia] prouidentia ed. Rom.* 2 et + in Vulg. | impiaetatis P 4 post dei add. aut F^{2mg} *edd.* 5 faciat VE | distantiam P 6 harmoniam ed. Rom.* 6–7 et deum] domini F² et dominum ed. Rom.* 8 atque hi qui secunda per V^{pc}: atque secunda hi qui per P atque hi qui per (prae EF) secunda V^{ac} (*signis interpositis corr.* V^x) EF, post secunda add. ecclesiae portant imperatores id est qui iura quia prima retinent patriarchae. nam primum in ecclesia locum sacerdotes possident. secunda per EF (*crucem add.* F^{2mg}), inde „Anastasii uerba Quia primas retinent patriarchae, nam primum in ecclesia locum possident sacerdotes” ed. Rom.^{ms}, sed dubito an glossema Anastasio imputandum, quia deest in P V 8–9 qui – reportant] qui partes secundas ecclesiae portant per legem et ordinem ecclesiae nostrae ed. Rom.* 9 uestrae P V (*error Anastasii, debuit secunda post uos ~ τὰ δεῦτερα ὑμῶν, ut adnot. ed. Rom.^{ms}*): nostrae E *edd.* 13 prestitit VE 14 maceriae ed. Rom.: maceriae P macheriae VE 16 dei quae] dei que P 17 obprobrium VE 18 uicinis – nostris] uicinis nostris et affinibus V^{ac} (nostris post affinibus s.l. iter. et signum transpositionis add. V¹⁻²) E 20 psallentes ~ ψαλλικῶς? cf. p. 189,13 cum psalmista | proclamamus VE *edd.* 22 erroris E *edd.* (*corr.* La.-Co.^{ms} ex P) 24 continentia VE 25 conica VE (*corr.* F²) 27 accurrentes P

ὑπαντηκότες τοῖς θεοσεβεστάτοις ἀδελφοῖς ἡμῶν, ἀνδράσιν ἀγίοις καὶ δεδωκόσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τῆς τῶν ἐκκλησιῶν διορθώσεως, καὶ ἀναγνωρισθέντες ἐκ παλαιᾶς καὶ ἀρχαίας ἀναστροφῆς λίαν ἐχάρησαν, καὶ μάλιστα εὐρηκότες ἅμφω ἐν ἐνὶ διατρίβοντας τόπῳ καὶ τὸν θεοφιλῆ τρόπον διώκοντας. καὶ ἀνακαλύψαντες ἑαυτοὺς ὑπέδειξαν αὐτοῖς τοὺς τῆς ὀρθοδοξίας ὑμῶν θεοπρεπεῖς καὶ ἀξιαγάστους λιβέλ- 5 λους, διηγησάμενοι κατ' ἔπος τῆς θεαρέστου γνώμης τῆς σῆς ἀγιότητος καὶ τῶν θεοφυλάκτων δεσποτῶν ἡμῶν τὴν εὐβουλίαν καὶ τῆς κοινῆς τῶν ὅλων σωτηρίας τὴν προσδοκίαν καὶ πρὸς θεὸν ἀκαταίσχυντον ἐλπίδα. οἱ δὲ ὥσπερ μίαν ψυχὴν ἐν δυοῖ σώμασιν ἔχοντες καὶ τὸ ἐν ἀποστολικῶς φρονοῦντες καὶ ὑπὸ τοῦ θεοῦ κινούμενοι πνεύματος, μυστικῶς ἅμα καὶ συνετῶς τοὺς ἀδελφούς περιστειλάντες τε καὶ 10 κατακρύψαντες διὰ τὸ περιστοιχοῦν δέος τῶν ἐχθρῶν τοῦ σταυροῦ οὐ κατεθάρρησαν, καίπερ σοφοὶ ὄντες, ἢ καταπιστεῦσαι τῇ σφῶν αὐτῶν θεωρίᾳ <ἦ> τῆς ὑποθέσεως ἐνεργῆσαι τὴν διέξοδον, δεδεημένης καὶ μάλιστα διεσμилευμένης καὶ πεπυκνωμένης βουλῆς τε καὶ σκέψεως. βουλή γάρ φησι καλὴ φυλάξει σε, ἔννοια δὲ 15 ἀγαθὴ τηρήσει σε. καὶ δὴ λαθόντες οὓς ἐν ἀσφαλείᾳ παραφυλακῆς ἀπέθεντο 15 ἔδραμον ὡς ἡμᾶς, καὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἡθροϊκότες ἀποφῆτι τὴν ἡμετέραν ταπείνωσιν πρῶτον μὲν κατακρίσει φρικωδεστάτῃ συνδῆσαντες ἡμᾶς φυλάξαι ἀνεξαγόρευτα τὰ πρὸς αὐτῶν λεχθησόμενα καὶ τοῦτον τὸν τρόπον ἑαυτοῖς ἐπισεσσωρευκότες τὸ ἀσφαλές, ἀπεκάλυψαν ἡμῖν πᾶσαν τὴν περιπέτειαν. καταπλαγέντες δὲ καὶ κατα- 20 νυγέντες τὴν καρδίαν δάκρυσί τε συσχεθέντες θερμοῖς ἐπὶ τῷ τοιούτῳ τῆς διηγῆσεως θαύματι καὶ τῷ παραδόξῳ τῆς τοιαύτης μεταβολῆς, ἔστημεν εἰς προσευχὴν ὡς ἁμαρτωλοὶ μετὰ φόβου καὶ τρόμου, καὶ τῷ ποιοῦντι πάντα καὶ μετασκευάζοντι πρὸς τὸ βέλτιον προσαγχοχότες τὴν πρέπουσαν αἴνεσιν ἡτησάμεθα τὴν αὐτοῦ ἐκτενῶς ἀγαθότητα τῶν ἐλαχίστων ἡμῶν γενέσθαι ἐν μέσῳ καὶ διὰ πνεύ- 25 ματος ἀγίου ἐπιλάμψαι φῶς γνώσεως ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν καὶ κοινωφελοῦς βου- 25 λῆς χαρίσασθαι δύναμιν καὶ ἐννοίας ἀγαθὰς πρὸς περαίωσιν τῆς ἀρίστης ὑμῶν προθέσεως· ὁ δὲ καὶ ἐποίησεν ἀγαθὸς ὢν καὶ φιλάνθρωπος. Συνείδομεν τοιγαροῦν, ἀγιώτατοι, τοῦ μιανοῦ γινώσκοντες ἔθνους τὴν ὡς ἡμᾶς ἀπέχθειαν, ἐπισχεῖν τοὺς ἀποσταλέντας καὶ κωλύσαι προσεγγίσει τοῖς πρὸς οὓς ἀπεστάλησαν, ἀγαγόντες αὐτοὺς μέσον ἡμῶν καὶ νουθετήσαντες πλεῖστα μὴ ἐπ- 30 αγαγεῖν τάραχον, μᾶλλον δὲ εἰπεῖν ὄλεθρον οἰκειότερον, ἡρεμούσαις καὶ θεοῦ χάριτι εἰρηνευούσαις ἐκκλησίαις καὶ λαῷ τάλαιποροῦντι δουλείας ζυγῷ καὶ δυσεκτίτων

1-2 δεδωκόσι — αὐτῶν cf. Mc. 10,45 8 ἀκαταίσχυντον ἐλπίδα cf. Rom. 5,5 9 Phil. 2,2 14-15 Prou. 2,11
22 μετὰ φόβου καὶ τρόμου cf. Eph. 6,5 22-23 Amos 5,8 25 Os. 10,12

8-9 μίαν — σώμασιν cf. Greg. Naz. or. 43 (in Basilium) c. 20,9-10 Bernardi (cf. carm. II, I 11,229-230); Gnomol. Vatic. n. 137 Sternbach

HV T M

1 ὑπαντηκότες M 2 αὐτῶν om. V | καὶ om. T M edd., sed cf. lat. 3 καὶ ἀρχαίας om. V | ἀνατροφῆς H | ἐχάρημεν V 4 καὶ τὸν — διώκοντας om. V 5 τοὺς² τοῖς V | θεοπρεπεῖς καὶ om. V 8 καὶ πρὸς — ἐλπίδα om. V 10 τε om. V M 11 κρύψαντες H 12 ἢ καταπιστεῦσαι om. HV | τῇ σφῶν αὐτῶν θεωρίᾳ scripsi: τῆς σφῶν αὐτῶν θεωρίας codd. | ἦ² add. ed. Rom., cf. lat. 13 διενεργῆσαι V 15 ἀγαθῇ] ὅσια Sept. | ἀπέθεντο sc. αὐτοὺς, cf. lat. 16 ὡς] πρὸς V 17 κατακρίσει] „ἴσως κατορκίσει” (sic) Morin in Vc, sed cf. lat. 21 τοσαύτης V 22 καὶ τρόμου om. V | ποιοῦντι om. V | καί³ om. V 23 προσαγχοχότες H προσηχοχότες V | πρέπουσαν] δέουσαν V 24 αὐτοῦ] ἑαυτοῦ V | ἐκτενῶς post ἡτησάμεθα V | μέσῳ] μέρει V 25 ἡμῶν] ὑμῶν H 26-27 καὶ ἐννοίας — προθέσεως om. V 26 ὑμῶν] ἡμῶν H 28 Συνείδομεν H | τοιγαροῦν] οὖν V 29 ἀποσταλέντας H | κωλύσει H 30 αὐτοὺς + εἰς V 31 ταραχὴν V | οἰκειότερον om. HV, sed cf. lat. | ἡρεμούσαις καὶ om. V 32-250,1 καὶ δυσεκτίτων — ἐπαγωγῇ om. V

nostris, uiris sanctis, qui dederunt animas suas pro ecclesiarum correctione, et recogniti ex ueteri et antiqua conuersatione ualde gauisi sunt, et maxime repperientes ambos in uno loco degentes et modum deo placitum persequentes. et sese reuelantes ostenderunt eis horthodoxiae uestrae deo decentes et dignos admiratione libellos, referentes per ordinem deo placitae sanctitatis tuae mentis et pium deo conseruatorum dominorum nostrorum consilium et communis omnium salutis expectationem et circa deum sine confusione spem. at illi quasi unam animam in duobus corporibus habentes et *unum* secundum apostolum *sapientes* et a diuino agitati spiritu, secreto pariter et intelligenter fratres contegentes et occultantes propter formidinem inimicorum crucis, quae hinc inde disposita fuerat, non ausi sunt, cum essent sapientes, uel credere uisionem ipsorum uel causae operari decursum, praesertim cum in timore res haberetur et quam maxime crebrescens consilium et diligens circumspectiendi tractatus exigeretur. *consilium* enim *bonum custodiet*, inquit, *te, cogitatio uero bona seruabit te*. et ecce dum laterent eos qui se sub tuitione custodiae posuerant, cucurrerunt usque ad nos, et in idipsum conegrati silenter humilitatem nostram primo quidem adiuramento horribili uincientes nos seruare secreto ac sine propalatione quae ab eis erant dicenda et in hunc modum quicquid ad cautelam pertinet exaggerantes, reuelauerunt nobis omnem rei quae sibi acciderat circumstantiam. stupefacti autem et compuncti corde lacrimisque perfusi feruentibus super huiusmodi narrationis miraculo et gloria tantae rerum mutationis, stetimus ad orationem ueluti peccatores cum timore ac tremore, et ei *qui facit omnia et transfert* ad id quod melius est decentem laudem referentes petiuimus obnix benignitatem eius, quo in minimis nobis fieret medius et per spiritum sanctum illucesceret *lux scientiae* in cordibus nostris atque communis utilitatis consilii donaret uirtutem cogitationesque bonas ad determinationem optimi uestri propositi. quod et fecit, cum esset benignus atque misericors.

Considerauimus igitur, sanctissimi, contaminatae nationis cognoscentes contra nos infestationem, retinere hos qui missi sunt et prohibere appropriare his ad quos destinati sunt, ducentes eos in medium nostrum et admonentes plurimum ne inducerent turbationem, immo, ut specialius dicamus, exitium quiescentibus et dei gratia pacificatis ecclesiis uel populo miserabiliter iugo seruitutis afflicto et importabilium illa-

Ha. 139

Ma. 1132

Rom. 447

PL 129,260

P VE

3 releuantes VE (corr. ed. Rom.) 4 eis E²: ei P VE^{ac} 5 referentes + et P | tuae] uestrae ed. Rom.^{*}, sed cf. gr. 5-6 pium ... consilium ~ εὐβουλίαν 5-6 conseruatorum F²: conseruatorem P V^{pc}E conser V^{ac} (uatore add. V¹⁻² in fine lineae) 7 sine confusione ~ ἀκαταίσχυντον, cf. Rom. 5,5 (οὐ καταισχύνει ~ non confundit Vulg.) 10 formidinem P: fortitudinem VE (corr. ed. Rom. ex gr.) 11 operari F²: operarii P VE | decursum E (cf. e.g. p. 3,9-10): decursu P V 12 in timore res haberetur ~ δεδεημένης? 14 laterent scripsi coll. gr.: lateret codd. | qui - custodiae] quos in suae tuitionis custodiam ed. Rom.^{ms} 15 congregantes ed. Rom.^{*} 16 adiuramento ~ κατακρίσει, cf. p. 185,15 et Act. IV 70 A 4 | horribili om. V edd. („g. addit. maxime horribili” ed. Rom.^{ms}) 17 quicquit V quidquid ed. Rom.^{*} 18 rei] regi P 20 huiusmodi ed. Rom.^{*} | gloria ~ τῷ παραδόξῳ (cf. Act. IV 95 B 15 - C 1 et CGL VII p. 605), inopinato ed. Rom.^{ms} 22 dicentem VE (corr. F²) 28 abpropriare P 29 eos P V^{pc}: nos V^{ac} (n in e mut. V^{*}) os E hos F² edd.

φόρων πιεζομένῳ ἐπαγωγῇ. οἱ δὲ δυσανασχετοῦντες ἔλεγον ὡς „εἰς τοῦτο ἀπεστάλημεν, παραδοῦναι τὰς ἑαυτῶν εἰς θάνατον ψυχὰς ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας καὶ τὴν πρόθεσιν τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου καὶ τῶν εὐσεβῶν βασιλέων εἰς πέρας ἀγαγεῖν.” „ἀλλ’ εἰ μὲν εἰς τὰς ὑμετέρας καὶ μόνον ψυχὰς”, ἔφημεν πρὸς αὐτούς, „συν-
 La.-Co. 173 ηντλεῖτο ὁ κίνδυνος, εἶχεν ἂν ὁ λόγος ὑμῶν τὸ βέβαιον· ἐπεὶ δὲ κατὰ κοινού τοῦ
 τῆς ἐκκλησίας προέρχεται σώματος, ποῖα ἔσται ὄνησις; μᾶλλον δὲ ποῖον οὐκ ἔσται
 βλάβος κτίσαι οἰκοδομὴν ἐπὶ σαθροῦ καὶ στερροῦ θεμελίου χηρεύουσιν;” „καὶ
 πῶς”, ἔλεγον, „ἢ ποῖῳ προσώπῳ πρὸς τοὺς ἀπεσταλκώτας ἡμᾶς ἐπανήξομεν, ἐπιφε-
 ρόμενοι μηδὲν τῶν κατὰ γνώμην αὐτοῖς ἐλπιζομένων;” πρὸς ταῦτα ἠπορηκότες
 ἡμεῖς γινώσκοντες τε τοὺς θεοφιλεῖς ἀδελφούς ἡμῶν Ἰωάννην καὶ Θωμᾶν ζήλω θείῳ 10
 τῆς ὀρθοδόξου κεκοσμημένους πίστεως, δύο δὲ ἀγίων καὶ μεγάλων πατριαρχῶν
 ὁμοψύχους συγκέλλους γενομένους, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῆς ἀγιοποιοῦ ἡσυχίας ὄντας
 ἔραστάς, ἔφημεν πρὸς αὐτούς· „ἴδε καιρὸς, ἀδελφοί, πρόσφορος σωτηρίας καὶ
 ἡσυχίας μᾶλλον ὑψηλότερος. πορεύεσθε σὺν τοῖς ἀνδράσι τούτοις καὶ τὴν ὑπὲρ
 αὐτῶν ἀπολογίαν ἀναδέξασθε· καὶ διηγήσασθε ζώσῃ φωνῇ ἃ διὰ γραμμάτων γνω- 15
 ρίσαι τοῖς δεσπόταις ἡμῶν παρέλκον ἡγοούμεθα. οἴδατε γάρ, ὅπως διὰ βραχυτάτης
 κατηγορίας ἐξόριστος γέγονεν ἀπὸ δισχιλίων σημείων ὁ τὸν θρόνον λαχὼν διέπειν
 τοῦ ἀδελφοθέου Ἰακώβου. ὀπηνίκα δὲ τὸ τοῦ θεοῦ ἔργον πληρώσητε καὶ τὴν κρα-
 τοῦσαν ἀποστολικὴν παράδοσιν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ ταῖς κατ’ Αἴγυπτον
 Ma. 1134 καὶ Συρίαν τοῖς δεσπόταις ἡμῶν γνωρίσητε, τήνικα ταῦτα τὸ ποθούμενον ὑμῖν ἀσπά- 20
 σεσθε.” „καὶ πῶς ἡμεῖς”, ἀπεκρίναντο, „ἰδιῶται καὶ ἀγνώτες ὄντες καὶ πρὸς τὴν
 ὑπόθεσιν ἀσθενῶς καὶ ἀμαθῶς ἔχοντες κατατολμήσομεν χρήματος τὴν ἡμετέραν
 ὑπερβάλλοντος δύναμιν;” „ἀλλ’ ὁ δι’ εὐτελῶν καὶ ἰδιωτῶν”, ἀντέφημεν, „ἐνεργήσας,
 τῶν ἀγίων ἀποστόλων φημί, καὶ δι’ αὐτῶν ζωγρήσας τὴν οἰκουμένην πρὸς ὑπ-
 ακοὴν τοῦ λόγου τῆς αὐτοῦ οἰκονομίας Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν δυνατὸς ἐστὶ δοῦναι 25
 ὑμῖν λόγον ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματος ὑμῶν πρὸς τὸ ἀναπληρῶσαι τὸν σκοπὸν καὶ
 τὸ φρόνημα τῶν μήτε γράμματα δυναμένων δέξασθαι μηδ’ αὐτὸν τολμώντων γράψαι ἢ
 γρύζειν τι περὶ τῶν τοιούτων.” οἱ δὲ θεοφιλεῖς ὄντες καὶ ὑπακοῆς υἱοὶ πεφνηότες
 Rom. 448 ἐπέισθησαν τῷ λόγῳ ἡμῶν καὶ εἶξαν τῇ παρακλήσει. οὓς μετ’ ἐκτενοῦς προπεπομ-

13 cf. 2 Cor. 6,2 23 ὁ δι’ εὐτελῶν — ἐνεργήσας cf. Act. 4,13 25–26 δοῦναι — στόματος cf. Eph. 6,19
 28 ὑπακοῆς υἱοὶ cf. 1 Petr. 1,14

17–18 i. e. Elias II patr. Hier.; cf. Auzépy, L'hagiographie p. 215–218; PmbZ #1486

HV T M

1 φόρων M | πιεζομένων T | δυσανασχετοῦντες om. V 2 ψυχὰς post ἑαυτῶν M 3 ἀγιωτάτου om. V
 4 ἡμετέρας V | πρὸς αὐτούς om. V 4–5 συνήντητο M 5 ἐπεὶ] ἐπειδὴ M 6 ποῖα M | ὄνησις
 ἔσται V 6–7 μᾶλλον δὲ — χηρεύουσιν om. V 7 ἐπὶ σαθροῦ M: ἐπίσαθρον T ἐπὶ σαθρὰν H
 8 ἡμᾶς ἀπεσταλκώτας V 10 ἡμεῖς + μηδὲν ἔχοντες H | ἡμῶν ἀδελφούς V | [ζήλω θείῳ] ζηλωτὰς V |
 θείῳ + τῷ M 11 κεκοσμημένους om. V 11–12 δύο — γενομένους om. V 11 δὲ om. T edd.
 12 συγγέλου H 13 αὐτούς] exspectaueris τούτους | ἰδοὺ N.T., fort. etiam hic scribendum 14 τούτοις
 om. V 16 ἡγοούμεθα + μᾶλλον δὲ ὑφορώμεθα M | οἴδατε] οἶδε (sic) T | γάρ om. V T edd. 17 ση-
 μείων] μιλίων V ed. Rom.^m, sed cf. lat. 18 τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ V | πληρώσητε T: πληρώσοιτε HV ἀπο-
 πληρώσητε M 20 γνωρίσοιτε HV 20–21 ἀσπάσεσθε scripsi coll. lat.: ἀσπάσασθε H M edd. ἀσπά-
 σοισθε V ἀσπάσησθε T 21 καὶ ἀγνώτες om. V 22 ἀσθενῶς — ἔχοντες] ἀμαθεῖς V | κατατολμήσαιμεν
 H 22–23 χρήματος — δύναμιν] τοῦ τὴν ἡμετέραν δύναμιν ὑπερβάλλοντος ἔργου V 23–24 ἐνεργή-
 σας — αὐτῶν om. V 24 τῷ ἀγίῳ ἀποστόλῳ H | οἰκουμένην + πᾶσαν V edd. 26 λόγον ὑμῖν V | τοῦ
 om. M 29 καὶ — παρακλήσει om. V | μετ’] μὲν H 29–252,1 προπεπομφότες H προσπεπομφότες
 ed. Rom.*

tione tributorum oppresso. at illi hoc moleste ferentes dicebant quia „in hoc de-
 destinati sumus ut tradamus nostras in mortem animas pro ecclesia et propositum
 sanctissimi patriarchae ac piissimorum imperatorum perducamus in finem.” „sed si
 in uestras tantummodo animas”, diximus ad eos, „cohairiretur periculum, haberet
 5 forte sermo uester aliquam firmitatem. at uero quia contra commune corpus procedit
 ecclesiae, qualis erit profectus? immo qualis non erit laesio aedificium construere
 super putredinem et firmo fundamento priuatum?” „et quomodo”, inquit, „uel
 qua facie ad eos qui nos miserunt redibimus, nihil eorum quae secundum uotum
 suum sperabant omnino ferentes?” ad haec deficientes nos scientesque deo amabiles
 10 fratres nostros, Iohannem scilicet et Thomam, zelo diuino horthodoxae fidei adorna-
 tos atque duorum sanctorum et magnorum patriarcharum syncellos, quin et sancti-
 fici silentii amatores, diximus ad eos: „*ecce tempus*, fratres, acceptum *salutis* et silen-
 tio excellentius. ite cum uiris istis et pro eis apologiam assumite. et enarrate uiua
 uoce quae per litteras intimare dominis nostris supra uires esse conicimus. nostis
 15 enim, qualiter per pusillam accusationem exul factus sit a duobus milibus signorum
 ille qui ad regendum thronum fratris domini sortitus est Iacobi. cum autem opus dei
 adimpleueritis et apostolicam traditionem, quae tenetur in ecclesiis per Aegyptum et
 Syriam, dominis nostris cognitam feceritis, tunc quod a uobis desideratur amplecte-
 mini.” „et quomodo nos”, responderunt, „idiotae cum simus et inexpertes et ad
 20 tantam causam infirmi et indocti, praesumemus arripere negotium quod uirtutem
 nostram exuperat?” „sed Christus deus noster, qui per uilissimos et idiotas”, euesti-
 gio diximus, „cooperatus est sanctis apostolis et per eos orbem terrarum captauit ad
 oboedientiam uerbi dispensationis suae, potens est dare uobis sermonem *in apertione*
oris uestri ad supplendum intentionem et sensum eorum qui neque litteras quiuerunt
 25 suscipere neque ausi sunt scribere uel super talibus quolibet modo muttire.” qui
 cum dei essent amatores, *oboedientiae filii* apparentes, oboedierunt uerbo nostro et
 acquieuerunt exhortationi. quos cum proluxa praemittentes oratione et gaudium non

La.-Co. 174

Ma. 1133

Rom. 448

P VE

1 hoc¹] hac E haec F² edd. 4 cohairiretur] quo hauriretur P^{pc} (c in q mut., u add. P^c s.l.) coauriretur E coorieretur
 con. Hard.^{ms} 6 erit¹] erat VE | lesio VE 7 priuatum ed. Rom.: priuatam codd. 8 faciae P | rediuimus VP^c (u V¹⁻²
 s.l.) E | nichil VE | quae] qui P^{ac} (i in e mut. P^c) 10 Thoman P 11 magnarum VE | sincellos VE 11-12 sanctifici
 ed. Rom.^{ms} (cf. Mansi 16, 27 B): sanctificandos codd. 12 dixit VE (corr. F²) 14 supra uires ~ παρέλκον 15 duobus
 P: uobis VE bis ed. Rom.^{corr}* | millibus ed. Rom.* 18-19 amplectimini P^{ac} (i in e mut. P^c) ed. Rom.* (ex F) 19 nos
 om. P | ydiotae VE | inexpertes] „g. ignoti” ed. Rom.^{ms} 21 ydiotas VE 23 obedientiam VE 25 muttire P^{pc} V:
 mittere P^{ac} (u supra i, i supra e P^c) mutire E edd. 26 post amatores fort. et supplendum, cf. gr. | obedientiae VE |
 obēdierunt V obedierunt E 27 exortationi VE hortationi ed. Rom.* | promittentes ed. Rom.*

Ha. 141 φότες εὐχῆς καὶ χαρὰν οὐ τὴν τυχοῦσαν τοῖς ἀποσταλεῖσι προεξενηκότες, οὕτω διεσπάσθημεν ἀπ' ἀλλήλων μετὰ πολλῆς δακρύων χύσεως.

Ἄλλ', ὦ ἀγιώτατοι καὶ μακαριώτατοι, ὡς πρέπειν ἐστὶ τῇ πατρικῇ δεσποτεῖα ὑμῶν, ἀσμένως τοὺς ἀδελφούς ἡμῶν ὑποδέξασθε καὶ τοῖς δεσπότης τῆς οἰκουμένης ἄτερ συστολῆς καὶ ἀνθρωπίνου φόβου παραστήσατε. ἔξετε γὰρ αὐτοὺς ἐπισταμένους 5 ἀκριβῶς τῶν τριῶν ἀποστολικῶν θρόνων τὴν ὁμοιοητικὴν τε καὶ σύμφωνον ὀρθοδοξίαν· οἱ τινες τὰς ἀγίας καὶ οἰκουμενικὰς ἐξ συνόδους ὁμοφώνως κηρύττουσιν, ἑτέραν πρὸς ταύταις, ἣν καὶ ἐβδόμην τινὲς θρυλλοῦσιν, οὐ προσιέμενοι, μᾶλλον δὲ πᾶμπαν ἀποβαλλόμενοι ὡς ἐπὶ καθαιρέσει τῶν ἀποστολικῶν τε καὶ διδασκαλικῶν 10 παραδόσεων ἀθροισθεῖσαν καὶ τῶν θείων καὶ σεπτῶν εἰκόνων ἀναιρέσει καὶ ἐξαλείψει. ὑμεῖς δέ, ἀγιώτατοι, πεπυροσμεμένοι θείῳ ζήλῳ ὑπάρχοντες σύμφρονάς τε τοὺς δικαίᾳ ψήφῳ θεοῦ βασιλεύειν ἡμῶν προκριθέντας θεοφυλάκτους δεσπότης ἔχοντες, ἅμα δὲ καὶ τὴν θεοσκεπῇ καὶ θεοτείχιστον σύγκλητον, ἰσχύσατε καὶ ἀνδρίζεσθε, καὶ κραταιοῦσθω ἡ καρδιά ὑμῶν, πᾶσαν παρακοὴν ἀποστολικῶς διεκδικοῦντες

La.-Co. 176 καὶ εἰς τὴν τοῦ Χριστοῦ ὑπακοὴν μεθαρμόζοντες. ἐκεῖνο δὲ ὑπομιμνήσκομεν ὡς 15 ἀναγκαῖον τὴν ἱεραρχικὴν ὑμῶν κορυφὴν, εἶγε εὐδοκίᾳ τοῦ παμβασιλέως Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ τῶν αὐτῶ συμβασιλεύειν ἡξιωμένων θεοσεβεστάτων καὶ τροπαιούχων δεσποτῶν ἡμῶν βουλευθεῖτε συγκροτῆσαι σύνοδον, μὴ ἐπαχθὲς ὑμῖν φανείη τῶν τριῶν ἀποστολικῶν θρόνων τῶν ἀγιωτάτων πατριαρχῶν καὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦς ὁσιωτάτων ἐπισκόπων ἢ ἀπόλειψις, οὐκ ἐξ οἰκείας αὐτῶν συμβαίνουσα προθέσεως, 20 ἀλλὰ τῆς τῶν κρατούντων καὶ κυριευόντων αὐτῶν φρικωδεστάτης ἐπαπειλήσεως καὶ θανατηφόρου ἐπιτιμῆσεως. τοῦτο δὲ ἐστὶν ἀκριβέστερον συνιδεῖν καὶ ἀπὸ τῆς ἀγίας καὶ οἰκουμενικῆς ἕκτης συνόδου, ἐν ᾗ οὐδεὶς τῶν κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἐν τούτοις ἐπισκοποῦντων τοῖς μέρεσι συναχθεὶς εὐρηται διὰ τὴν τῶν μιᾶν ἐπικράτειαν. ἀλλ' οὐδὲν ἐκ τούτου τῇ ἀγίᾳ συνόδῳ πρόκριμα συνεπλάκη, οὐδ' αὖ 25 παρωμάρτησε κώλυσίς τις συστήσασθαι καὶ κατάδηλα πᾶσι ποιῆσαι τὰ ὀρθὰ τῆς εὐσεβείας δόγματα, μάλιστα τοῦ ἀγιωτάτου καὶ ἀποστολικοῦ πάπα Ῥώμης συμφωνήσαντος αὐτῇ καὶ συνευρεθέντος διὰ τῶν οἰκείων ἀποκρισιarίων. καὶ ἄρτίως, ἀγιώτατοι, τοῦτο γένηται σὺν θεῷ. καὶ τηνικαῦτα ὃν τρόπον ἐκείνης ἡ πίστις εἰς τὰ τῆς οἰκουμένης ἐξήχεται πέρατα, οὕτω καὶ τῆς νυνὶ ἀθροισθησομένης Χριστοῦ 30 χάριτι συνόδου διὰ τῆς μεσιτείας ὑμῶν καὶ τοῦ τὸν ἀποστολικὸν θρόνον τοῦ

13-14 Ps. 30,25 14 cf. 2 Cor. 10,6 30 1 Thess. 1,8

HV T M

1 προεξενηκότες H 3 ὑμῶν] ἡμῶν M 5-6 ἀκριβῶς ἐπανισταμένους H 6 σύμφωνον] σύνθρονον H 7 5' H | συμφώνως M 8 μᾶλλον δὲ] ἀλλὰ V edd. 9 τε καὶ διδασκαλικῶν om. V 10 συναθροισθεῖσαν Vc edd. | σεπτῶν] ἀγίων V 10-11 ἀναίρεσιν καὶ ἐξάλειψιν HV 11 πεπυροσμεμένοι V prob. | θείῳ ζήλῳ + θείῳ (sic) V 12 θεοῦ ψήφῳ H | ἡμῶν] ὑμῶν ed.Rom.*, sed cf. l. 18 etc. | θεοφυλάκτους om. V | ἔχοντας V 13 ἅμα] πρὸς V | θεοσκεπῇ καὶ om. V | ἰσχύσατε καὶ om. V 14 ἀποστολικῶς om. V 15 τοῦ om. V 17 συμβασιλεύειν] συμβουλεύειν T 17-18 θεοσεβεστάτων - τροπαιούχων om. V 17-18 τροπαιούχων] θεοστέπτων H 18 ἐπαχθὲς ed.Rom.*, sed cf. lat. | ὑμῖν V T M^c: ὑμῶν H 20 οὐκ] οὐ γὰρ T edd. | συμβαίνουσα H M (cf. lat.): συμβαινούσης V τὸ ἐμποδῶν T edd. 21 καὶ κυριευόντων αὐτῶν om. V | ἐπαπειλήσεως om. V, uide infra 22 ἐπιτιμῆσεως] ἐπαπειλήσεως V | ἀκριβέστατον H 23 τὸν om. V 25 οὐδὲν] οὐδὲ V edd. | τῇ ἀγίᾳ συνόδῳ om. HV 26 κατάδηλον V | πᾶσι om. HV 27 καὶ ἀποστολικοῦ om. V | Ῥώμης om. V 27-28 συμφρονήσαντος M 28 αὐτῇ καὶ] fort. καὶ <ἐν> αὐτῇ, cf. lat. | καὶ συνευρεθέντος om. V 29 ἀγιώτατοι + ἂν H | γένηται H M (uide supra p. 242,12): γένοιτο T edd. γεγένηται V | καὶ om. H | τηνικαῦτα om. H T, post τὸν τρόπον transp. ed.Rom.* | ἐκείνης (sc. συνόδου)] ἐκεῖνου La.-Co.^m 30 ἐξήχεται] ἐξέρχεται V | καὶ + τὰ T¹ s.l. 31 τῆς om. T edd. 31-254,1 τὸν ἀποστολικὸν - διέποντος] Ῥώμης πάπα V; locus suspectus, exspectaueris τὸν τοῦ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων θρόνον διέποντος, cf. lat. et ACO III p. 147,11-12

qualecumque his qui missi sunt conciliantes, taliter diuulsi sumus ab inuicem cum multa lacrimarum effusione. Ha. 142

Verum, o sanctissimi et beatissimi, ut decet paternam dominationem uestram, benigne fratres nostros suscipite ac dominis orbis absque subtractione uel timore hominum praesentate. habebitis enim eos scientes liquido trium apostolicarum sedium concinentem et concordantem horthodoxiam. qui sanctas et uniuersales sex synodos uoce consona praedicant, aliam ad has, quam et septimam quidam susurrando nuncupant, nullatenus admittentes, immo modis omnibus respuentes, nimirum ut dudum in apostolicarum et magisteralium traditionum depositionem atque sacrarum ac uenerabilium imaginum interemptionem et abolitionem collectam. uos autem, sanctissimi, diuino illustrati zelo consentaneosque habentes diuinitus conseruandos dominos, qui iusto decreto dei in uobis imperare praeordinati sunt, simul etiam et a deo protegendum et muniendum senatum, praeualete et *uiriliter agite, et confortetur cor uestrum, omnem inoboedientiam* apostolice *ulciscentes* et ad Christi oboedientiam coaptantes. illud autem tanquam necessarium penes pontificalem apicem uestrum commonendum ducimus ut, si beneplacito cunctorum regis, Christi uidelicet dei nostri, et eorum qui cum eo regnare meruerunt, dei scilicet cultorum ac triumphatorum dominorum nostrorum, uolueritis celebrare synodum, ne molestia uobis appareat trium apostolicarum sedium almorum patriarcharum et sanctissimorum episcoporum qui sub ipsis degunt absentia, non ex proprio eorum accidens proposito, sed ex tenentium et dominantium illis terribilibus minis et mortiferis poenis. hoc autem subtilius est considerandum etiam ab ipsa sacra et uniuersali sexta synodo, in qua nullus eorum qui per idem tempus in his partibus episcopi erant conuenisse repertus est propter obscenorum optinentiam. sed nullum ex hoc sanctae adhaesit synodo praeiudicium, neque uires habuit prohibitio aliqua statuendi et manifesta faciendi recta dogmata pietatis, praecipue cum sanctissimus et apostolicus papa Romanus concordauerit et in ea inuentus sit per apocrisarios suos. et nunc, sanctissimi, hoc cum dei auxilio similiter fiet. nam sicut tunc illius fides in orbis terrae *personuit* fines, ita et synodi quae nunc per gratiam dei congreganda est per interuentionem uestram et eius qui moderatur apostolorum principis sedem praedicabitur in omni

PL 129,261

La.-Co. 175

Ma. 1136

P VE

3 ut] et P^{ac} (u P^c s.l.) 4 ac] et ed. Rom.* | subtractione P 6 huniuersales P 8 ut VE: et P 8-9 dudum] *nihil respondet in gr.* 11 consentaneosque *scripsi coll. gr.*: consentaneos quique P VE consentaneos quoque F² edd. 12 *exspectaueris* nobis, sed *Anast. fort. legit* ὑμῶν 14 cor uestrum om. V^{ac} (add. V¹⁻² s.l.) E | inoboedientiam VE 14-15 obedientiam VE 15 coaptentes P 17 cultorum *scripsi coll. gr. et p.* 247,27: cunctorum P VE amicorum F² edd. | ac] et ed. Rom.* 18 caelebrare P | molesta F² edd., sed cf. gr. 21 et¹ P V^{pc} (cf. gr.): set V^{ac} (s del.) sed E seu F² edd. | penis VE 25 sinodo V^{ac}E | praeiuditium P 26 praecipue P^{pc} (*ras. unius litt. inter u et e*): precipue VE 27 in ea inuentus E: in eam uentus P V | apocrisarios E edd. 28 auxilio dei ed. Rom.* | fiat ed. Rom.* , sed cf. supra p. 243,12 29 fines] fides P^{ac} (d exp. et n superscr. P^c) 30 praedicabitur] sc. fides, ut adnot. F^{2mg}

κορυφαίου διέποντος κηρυχθήσεται ἐν ὅλῃ τῇ ὑψηλίῳ, δηλαδή τὰ τυραννικῶς καταστραφέντα ἀνορθοῦσα καὶ εἰς τὸ ἀρχαῖον ἀποκαθιστῶσα τῆς ἀποστολικῆς παραδόσεως.

Πρὸς δὲ ὀχύρωσιν τῶν μετρίων ἡμῶν γραμμάτων πληροφορίαν τε τῆς ὑμετέρας δεσποτικῆς μακαριότητος καὶ τῶν νικητῶν καὶ τροπαιοῦχων ἡμῶν βασιλέων συν- 5
 Rom. 449 εἶδομεν καὶ τὸ Ἰσον τῶν συνοδικῶν Θεοδώρου τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν καὶ πατριάρχου Ἱεροσολύμων ὑποτάξαι τοῖς ὑφ' ἡμῶν γραφεῖσι. τοῦτον δὲ τὸν λίβελ-
 λον κατὰ τὸν συνήθη θεσμόν τῆς ἐκκλησίας ὁ αὐτὸς ἐν ἀγία τῇ λήξει γεγράφηκε τοῖς μακαρίοις καὶ ἐν ὁσίᾳ τῇ λήξει ἀγιωτάτοις πατριάρχαις, Κοσμά φαμεν τῷ
 Ἀλεξανδρείας καὶ Θεωδώρῳ τῷ Ἀντιοχείας Θεουπόλεως· ὃς καὶ τὰ ἀντισυνοδικὰ 10
 αὐτῶν ἐτι ζῶν ἐδέξατο.

Ἐρρωμένους ὑμᾶς καὶ ἡμῖν εὐχομένους ὁ κύριος διαφυλάξειεν, ἀγιώτατοι καὶ θεο-
 τίμητοι.

Ἰσον συνοδικῶν Θεοδώρου τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου Ἱεροσολύμων

Πιστεύομεν τοίνυν, μακαριώτατοι, καθάπερ ἄνωθέν τε καὶ ἐξ ἀρχῆς πεπιστεύκαμεν, 15
 εἰς ἓνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα, ἄναρχον πάντελῶς καὶ ἀΐδιον, πάντων ὁρατῶν καὶ ἀοράτων ποιητὴν· καὶ εἰς ἓνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν
 Ha. 144 μονογενῆ, τὸν ἀΐδιως καὶ ἀπαθῶς ἐξ αὐτοῦ γεννηθέντα τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς καὶ οὐκ ἄλλην ἀρχὴν ἢ τὸν πατέρα γινώσκοντα καὶ ἐξ αὐτοῦ τὴν ὑπόστασιν ἔχοντα,
 φῶς ἐκ φωτός, θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ· καὶ εἰς ἓν πνεῦμα ἅγιον τὸ ἀΐδιως 20
 ἐκ τοῦ πατρὸς ἐκπορευόμενον, τὸ φῶς καὶ θεὸν καὶ αὐτὸ γνωριζόμενον καὶ ὄν ἀληθῶς πατρὶ καὶ υἱῷ συναΐδιον, ὁμοούσιον τε καὶ ὁμόφυλον καὶ τῆς αὐτῆς οὐσίας καὶ φύσεως, ὡσαύτως δὲ καὶ θεότητος, τριάδα ὁμοούσιον καὶ ὁμότιμον καὶ ὁμό-
 La.-Co. 177 θρονον, εἰς μίαν συγκεφαλαιουμένην θεότητα καὶ εἰς μίαν συναγομένην καὶ κοινὴν κυριότητα ἄνευ προσωπικῆς τε καὶ ὑποστατικῆς ἀναχύσεως τε καὶ συναιρέσεως. 25

9–10 De patriarchis Cosma et Theodoro cf. Auzépy, L'hagiographie p. 221–223; PmbZ #4094 et #7573

14–268,7 epistula synodica (excerptum uidelicet) Theodori patriarchae Hierosolymorum (a. 767?). negauerim hanc epistulam eandem esse quam a. 767 Romam missam esse testatur epistula papae Constantini II. ad regem Pippinum (JE 2375; Cod. Carol. n. 99) p. 652,35–653,5 Gundlach; cf. Hadr. p. 11,12–19 (uersionem latinam in synodo Lateranensi a. 769 relectam esse tradit Hadr. p. 11,19–23 et p. 23,25, ex qua excerpta sunt testimonia Hadr. p. 11,23–28 et p. 23,27–34). nam synodica, quae hic sequuntur, ad eosdem patriarchas Cosmam et Theodorum directa esse dicuntur (cf. supra l. 7–11) qui illam epistulam subscripsisse traduntur. de excerptis quae in LC et Hadr. ex Actis Nicaenis adferuntur uide app. testim. lat. 15–256,2 Πιστεύομεν – θεότητος ~ Sophr. Hier. epist. synod., ACO ser. II, II 1 p. 418,6–18

HV T M 15–256,2 ~ Sophr.

1 ὑφ' ἡλίῳ ed. Rom.* | τὰ τυραννικῶς] τυραννικῶς τὰ M 2 ἀνορθούσης T edd., sed cf. lat. | ἀποκαθισ-
 τώσεως T edd. 2–3 τῆς ἀποστολικῆς παραδόσεως H M: κατὰ τὴν ἀποστολικὴν παράδοσιν T edd., om.
 V 5–6 συνιδωμεν H 6 τοῖς συνοδικοῖς T^{pc} τοῦ συνοδικοῖς T^{ac} (οἷς supra οὐ Tⁱ) τῆς συνοδικῆς ed.
 Rom.* | Θεοδώρου + τε V 8 ὁ] ὄν V | τῇ om. V | γεγράφηκας V 9 καὶ ἐν ὁσίᾳ τῇ λήξει om. V
 10 Θεουπόλεως om. V | τὰ om. H 12–13 καὶ θεοτίμητοι om. V 14 συνοδικὸν V συνοδικῷ ed.
 Rom.* | τοῦ om. HV 15 καθάπερ] ὥσπερ V 19 ἔχοντα post αὐτοῦ V 21 καὶ² om. V 22 ὁμό-
 φυλλον V 23 φύσεως] πίστεως V^{ac} (exp. et φύσεως V^{ms}) | θεότητα H | ὁμοούσιον + τε V T edd.
 25 ὑποστατικῆς ἀναχύσεως τε] ἀναχυτικῆς συγχύσεως τε HV

loco qui sub sole est, uidelicet quae tyrannice distructa sunt erigens et in antiquam ac apostolicam reformans traditionem.

Porro ad munitionem humilium litterarum nostrarum satisfactionemque beatitudinis dominicae uestrae atque uictorum et triumphatorum imperatorum nostrorum Rom. 449
 5 conspeximus etiam exemplar synodicorum Theodori sanctae memoriae patris nostri et patriarchae Hierosolymarum subiciendum his quae scripta sunt a nobis. hunc autem libellum secundum solitum ecclesiae ritum idem sanctae recordationis scripsit beatis et †almi termini atque† sanctissimis patriarchis, Cosmae scilicet Alexandriae ac Theodoro Antiochia Theupoleos. qui et reciproca synodica eorum, dum adhuc
 10 uiueret, recepissee dinoscitur.
 Incolomes uos et nobis orantes dominus conseruet, sanctissimi et diuinitus honorati.

Exemplar synodicorum Theodori sanctissimi patriarchae Hierosolymarum

Credimus igitur, beatissimi, quemadmodum credidimus desursum et ab initio, in
 15 uisibilium ac inuisibilium factorem, et in unum dominum nostrum Iesum Christum PL 129,262
 filium dei unigenitum, ex ipso deo et patre sempiternae ac impassibiliter natum nec Ha. 143
 aliud principium quam patrem scientem et ex ipso substantiam habentem, lumen ex lumine, deum uerum ex deo uero, et in spiritum sanctum ex patre procedentem, lumen et deum per se cognitum et existentem ueraciter patri et filio coeternum,
 20 homousion et contribulem et eiusdem essentiae ac naturae, similiter autem et deitatis, trinitatem homousion ac unius honoris et throni, quae in unam recapitulatur et La.-Co. 178
 colligitur deitatem et communem dominationem sine personali et subsistentiali refusione uel diuisione. trinitatem enim in unitate credimus et unitatem in trinitate

14–17 cf. LC III 4 p. 354,1–7 (= III Capit. p. 331,10–15; cf. p. 354,18–22) = *Hadr. p. 11,7–11 (In eadem actione. Capitulo II): Utrum Theodorus, episcopus (archiepiscopus Hadr.) Hierosolymorum, recte sentiat, qui, cum „Patrem sine principio penitus et sempiternum” se credere dixerit (dixit Hadr.), Filium nescio sub qua ambage verborum „non aliud principium quam Patrem agnoscentem et ex ipso substantiam (substantiam Hadr.) habentem” professus sit? 19–20 cf. LC III 5 p. 358,11–14 (= III Capit. p. 331,16–19) = *Hadr. p. 13,12–15 (In sexta [sic] actione. Capitulo III): Quod Tarasius (idem LC ante corr., idem T(h)arasius Capit. Hadr.) non recte Spiritum sanctum „contribulum Patri (om. Hadr.) et Filio” dixerit, cum sufficeret dicere „coeternum, consubstantialem (consubstantialia Hadr.) eiusdemque essentiae et naturae”. cf. Freeman p. 358 adn. 3.

P VE 14 ~ LC *Hadr. 16–17 ~ LC *Hadr. 19–20 ~ LC *Hadr.

1 destructa P^{ec} F² edd. | ac] et ed. Rom.* ex F 3 ad munitionem ed. Rom.: admonitionem uel ad monitionem codd. 4 dominicae scripsi coll. gr.: dominationis codd. 5 conspeximus] expectaueris considerauius, cf. e.g. p. 249,27 et Act. IV 110 A 5–6; conspeximus (conspicio ~ σὺνὸρῶ habent Gloss.) fort. ex priore uersione iteratum | etiam] atque ed. Rom. (corr. ed. Reg.) 6 Hierosolimarum VE Hierosolymorum ed. Rom.* | his quae] hasque E (corr. F²) 7 idem E: id est P V 8 almi termini atque] locus suspectus, fort. Anast. uersionem priorem mendosam corrigere oblitus est | atque om. ed. Rom.* 9 Theopoleos VE edd. 10 dignoscitur E edd. 11 Incolumes ed. Rom.* ex F | et¹ P: pro VE edd., sed cf. gr. 12 Hierosolymarum scripsi: Hierosolimarum codd. Hierosolymorum ed. Rom.* 13 credidimus ed. Rom.: credimus codd. | et om. ed. Rom.* 14 omnipotentem om. E edd. | paenitus P 15 ac] et ed. Rom.* ex F | nostrum om. E edd. fort. recte, cf. gr. 16 impassibiliter VE 18 in spiritum – procedentem] expectaueris in <unum> spiritum sanctum ex patre <sempiternae> procedentem, cf. gr. 19 per se] et ipsum per se ed. Rom.^{ms} non male, fort. [per se] <et ipsum> scribendum, nisi forte illud per se ipsi Anastasio tribuendum 20 omousion codd. 21 omousion codd. | in om. V^{ac} (add. V¹⁻² s.l.) E 22 substantiali P E, sed cf. p. 2,18–24; p. 237,19 etc. 23 diuisione] „gr. contractione” ed. Rom.^{ms} (cf. Lampe s.u. συναρπείσ), sed diuisione potius est mendum interpretis, cf. etiam ACO ser. II, I p. 419,16 et 847,13

τριάδα γὰρ ἐν μονάδι πιστεύομεν καὶ μονάδα ἐν τριάδι δοξάζομεν, τριάδα μὲν ταῖς
 τρισὶν ὑποστάσεσι, μονάδα δὲ τῷ μοναδικῷ τῆς θεότητος, οὔτε τὸ ἐνιαῖον συγκε-
 χυμένον ἔχουσιν οὐδ' αὖ τὸ τρισσὸν διαμπὰς διαιρούμενον, ἐν θατέρῳ δὲ μᾶλλον
 συντηρούμενον θάτερον. διαιρουμένη γὰρ ταῖς ἀριθμηταῖς ὑποστάσεσι καὶ ἀριθμου-
 μένη ταῖς προσωπικαῖς ἑτερότησι τῷ ταυτῷ τῆς οὐσίας καὶ τῆς φύσεως ἥνωται καὶ
 παντελῇ μερισμὸν οὐ προσίεται. εἷς γὰρ θεὸς ἐστίν, ὅτι καὶ θεότης μία διαπρυσίως
 κηρύττεται καὶ ἐν τριάδι προσώπων γινώσκεται· καὶ οὔτε καθὼς εἷς θεὸς ὁ θεὸς καὶ
 μία θεότης, ἐστὶ διαιρούμενος καὶ εἷς τρεῖς θεοὺς μεριζόμενος – Ἀρειανῶν τὸ δυσ-
 σέβημα – οὔτε καθὼς τρεῖς ὁ εἷς θεὸς ἐστὶ καὶ γνωρίζεται καὶ ὑποστάσεις τρεῖς
 καταγγέλλεται, καὶ πατὴρ καὶ υἱὸς καὶ πνεῦμα πανάγιον, λέγεται συσσελλόμενος ἢ
 Ma. 1138 συντιθέμενος καὶ εἷς μίαν ἑαυτὸν συναλείφων ὑπόστασιν – Σαβελλιανῶν τὸ ἀνό-
 μημα –, καὶ διὰ τοῦτο καλῶς τοῖς θεολόγοις τεθέσπισται μονάδα μὲν ἡμᾶς φρονεῖν
 ἐν μιᾷ καὶ ἐνιαίᾳ θεότητι, τριάδα δὲ ταῖς ἀσυγχύτοις τρισὶν ὑποστάσεσιν. οὐκ
 Rom. 450 ἄλλον δὲ τὸν ἕνα θεὸν παρὰ τὰ τρία γινώσκομεν πρόσωπα οὔτε τὰ τρία τῆς τριά-
 δος ὁμοούσια πρόσωπα, ἅπερ ἐστὶν ὁ πατὴρ, ὁ υἱός, τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἕτερα
 15 παρὰ τὸν ἕνα θεὸν ἐπιστάμεθα, καὶ διὰ τοῦτο ἐν τὰ τρία τὰ ἐν οἷς ἡ θεότης
 κηρύττομεν καὶ τὰ τρία ἐν ὧν ἡ θεότης ἐστὶν ἐξαγγέλλομεν ἢ, τό γε ἀληθέστερον
 εἰπεῖν, ἃ ἡ θεότης ἐστὶ καὶ γινώσκεται.
 Πιστεύομεν δὲ καὶ εἷς τὸν ἕνα τῆς αὐτῆς ἀγίας καὶ ὁμοουσίου τριάδος κύριον ἡμῶν
 Ἰησοῦν Χριστόν· ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἄρπαγμόν ἡγήσατο, ὥς φησιν
 20 ὁ ἀπόστολος, τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσε μορφὴν δούλου λαβών· τῷ
 πατρὶ γὰρ ὧν ὁμοουσίος τε καὶ σύνηθρονος ἐπ' ἐσχάτων τῶν χρόνων οὐκ ἀπηξίωσε
 τεχθῆναι ἐκ τῆς ἀγίας καὶ παναχράντου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου, σάρκα λαβών
 ἐξ αὐτῆς ἐψυχωμένην ψυχῇ λογικῇ τε καὶ νοερᾷ, ἀπαρχὴν τοῦ ἡμετέρου φυράμα-
 25 τος, οὐ σπερματικῶς, ἀλλὰ δημιουργικῶς διὰ τοῦ ἀγίου πνεύματος. οὕτω προ-
 ελθὼν εἷς ἐκ δύο τῶν ἐναντίων ὁ θεὸς λόγος τέλειος φύσει θεὸς ὧν γέγονε φύσει
 τέλειος ἄνθρωπος ὁ αὐτός, οὐ τραπεῖς τὴν φύσιν οὐδὲ φαντάσας τὴν οἰκονομίαν,

20–21 Phil. 2,6–7 24–25 Num. 15,20–21; cf. Rom. 11,16

2–4 οὔτε – θάτερον ~ Ioh. Dam. laud. Chrys. c. 3,5–7 Kotter V 4–18 διαιρουμένη – γινώσκεται ~ Sophr.
 Hier. epist. synod., ACO ser. II, II 1 p. 418,21–420,14. 422,3–5. 422,11–15 (partim abbreviatum) 23–25 σάρκα –
 πνεύματος ~ Ioh. Dam. exp. fid. c. 46,22–24 Kotter II 25–26 οὕτω – λόγος cf. Greg. Naz. or. 38 (in theophania)
 c. 13,25–26 Moreschini; laudatur apud Iustin. epist. c. tria cap. p. 58,26 Schwartz; cf. etiam Ioh. Dam. dial. c.
 Manich. c. 16,2–3 et 22,22–23 Kotter IV 26–258,4 τέλειος – θεότητος ~ Ioh. Dam. exp. fid. c. 46,34–40 Kotter
 II

HV T M 2–4 ~ Ioh. Dam. 4–18 ~ Sophr. 23–25 ~ Ioh. Dam. 26–258,4 ~ Ioh. Dam.

1 ταῖς] ἐν V 2 οὔτε + γὰρ T edd., sed cf. lat. | ἐνιαῖον M (coni. ed. Rom.^{ms}, cf. Ioh. Dam.; cf. etiam
 Sophr. Hier. epist. synod., ACO ser. II, II 1 p. 420,2): ἐν ἴδιον (quod legit etiam Anast.) HV T 3 ἔχουσιν
 H M: ἔχει V T edd. | οὐδ' αὖ] οὔτε Ioh. Dam. | μᾶλλον om. Ioh. Dam. 4 ἀριθμηταῖς ed. Rom.* (cf. Sophr.):
 ἀριθμητικαῖς codd. 5 καὶ² + τὸν Sophr. 6 ὅτι om. V 7 γινώσκεται] γνωρίζεται V edd., sed cf.
 Sophr. | ὁ θεὸς om. HV, sed cf. Sophr. 8 μία θεότης ἐστὶ, διαιρεῖται T edd., sed cf. lat. et Sophr. |
 μερίζεται T edd. | Ἀρειανῶν + γὰρ T edd. 9 τρεῖς] τριάς Sophr. | τρεῖς ὁ om. H 10 πανάγιον
 πνεῦμα V πνεῦμα ἅγιον Sophr. 11 ὑπόστασιν + ὅτι T edd. 11–12 ἀνόμημα] δυσσέβημα H 13 ἐν
 om. Sophr. | ἐνιαῖα H 13–14 οὐκ ἄλλον] οὐκ ἄλον (sic) H 15 υἱός + καὶ HV | τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον]
 πνεῦμα ἅγιον H 20 ὥς φησιν H (cf. lat.): φησὶν T edd. ἢ φησιν M, de V uide infra 21 ἴσα ed. Rom.* |
 θεῷ + καθὰ φησιν ὁ ἀπόστολος V 22 ὧν post σύνηθρονος H 23 ἐκ τῆς παναχράντου καὶ παναγίας
 V | ἡμῶν + τῆς T M | θεοτόκου + καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας V 24 ἐξ αὐτῆς ante σάρκα H | ἐμψυχωμένην
 HV | ἀπαρχὴ H 25 πνεύματος + καὶ T edd. 25–26 προῆλθεν T edd., sed cf. lat. 26 τέλειος θεὸς
 ὧν φύσει V 26–27 γέγονε φύσει τέλειος] τέλειος φύσει γέγονεν M 26 φύσει² om. V

glorificamus, trinitatem quidem tribus subsistentiis, unitatem uero singularitate deitatis, quae neque unum quod proprium possidet confusum habet neque ipsum trinum per totum diuisum, sed potius in utroque conseruatum utrumque. diuisa est enim numeratis subsistentiis et numerata personarum diuersitatibus, identitate autem
 5 substantiae ac naturae unita est et omnino partitionem non recipit. unus enim deus est, quia deitas una famosissime praedicatur et in trinitate personarum cognoscitur, et neque est, secundum quod unus deus et una deitas est, diuidendus et in tres deos dispartendus – Arrianorum enim est ista impietas – neque secundum quod tres unus deus est et cognoscitur et subsistentiae tres praedicantur, et pater et filius et spiritus
 10 sanctissimus, dicitur contractus uel compactus et in unam sese commiscens subsistentiam – Sabellianorum enim est ista nequitia –, et ideo bene a deiloquis sancitum est monadem quidem nos debere sapere in una et singulari deitate, triadem uero in inconfusis tribus subsistentiis. non autem alium unum deum praeter tres personas agnoscimus neque tres trinitatis unius substantiae personas, quae sunt pater et filius
 15 et spiritus sanctus, alias praeter unum deum scimus, et propter ea unum tria, in quibus deitas est, praedicamus et tria unum quorum deitas est annuntiamus, immo ut uerius dicatur, quae tria deitas et est et agnoscitur.

Ma. 1137

Rom. 450

Credimus autem et in unum eiusdem sanctae et consubstantialis trinitatis dominum nostrum Iesum Christum, *qui cum in forma dei esset, non rapinam arbitratus est*, ut
 20 ait apostolus, *esse se aequalem deo, sed semetipsum exinaniuit formam serui accipiens*. patri enim cum sit consubstantialis atque consessor, in nouissimis temporibus non est dedignatus nasci ex sancta et intemerata domina nostra dei genitrice, carnem ex ea sumens animatam anima rationabili et intelligibili, *primitias massae* nostrae, non seminatam, sed conditam per spiritum sanctum. ita procedens unus ex duobus
 25 contrariis deus uerbum, cum perfectus natura deus existeret, factus est natura perfectus homo idem ipse, non mutans naturam neque simulans dispensationem, sed carni

PL 129,263

P VE

2 unum quod proprium possidet] *Anast. legit τὸ ἐν ἰδίῳ* (cf. gr. HV T), „f. quae neque unum confusum habet, etc.” *ed. Rom.*^{ms} 3 „gr. sed potius in altero alterum” *ed. Rom.*^{ms} 5 ac] et *ed. Rom.*^{*} | est et] est om. E est et om. *ed. Rom.*^{*} 7 est¹ del. *ed. Rom.*^{corr}, sed cf. gr. | secundum om. V^{ac} (add. V¹⁻² s.l.) E 8 quod om. P^{ac} (add. P^c s.l.) 9 et² scripsi coll. gr.: etiam codd. 10 unum P^{ac} (u in a mut. P^c) 11 sancitum (sic) P 12 unam P | et + in E edd. | in² om. VE (corr. F²) 13 alium post deum V alium + et E 17 tria ab Anastasio fort. explicationis causa additum 18 et² om. *ed. Rom.*^{*} 23 intellegibili P 25 contrariis] „contrarias uocat, quia uisibilis (una add. *ed. Rom.*^{corr}) et mortalis est, altera inuisibilis et immortalis, ut ipse paulo infra explicat” *ed. Rom.*^{ms} nescio unde sumpta (fort. ex codice deperdito Antonii Augustini) | est om. V edd. 26 carni *ed. Rom.* (cf. gr.): carne codd.

ἀλλὰ τῇ ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου ληφθείσῃ λογικῶς τε καὶ νοερῶς ἐψυχωμένη σαρκὶ καὶ ἐν αὐτῷ τὸ εἶναι λαχούσῃ ἐνωθεὶς καθ' ὑπόστασιν ἀσυγχύτως, ἀδιαιρέτως, μὴ μεταβαλὼν τὴν τῆς θεότητος αὐτοῦ φύσιν εἰς τὴν τῆς σαρκὸς οὐσίαν μήτε μὴν τὴν οὐσίαν τῆς σαρκὸς αὐτοῦ εἰς τὴν φύσιν τῆς αὐτοῦ θεότητος. δύο τοιγαροῦν φύσεις ἀτρέπτως ἀλλήλαις ἐνωθεῖσαι ἐν μιᾷ τῇ τοῦ θεοῦ λόγου ὑποστάσει ἓνα υἱὸν καὶ 5 κύριον ἡμῖν ἐγνώρισαν, ὁρατὸν καὶ ἀόρατον, θνητὸν καὶ ἀθάνατον, περιγραπτὸν τὸν αὐτὸν καὶ ἀπερίγραπτον, θεὸν τέλειον καὶ ἄνθρωπον τέλειον, ἐν δύο φύσεσι γνωριζόμενον καὶ ἐν δυσὶν αὐτεξουσίοις ἐνεργείαις προσκυνούμενον καὶ θελήσειν. οὐ γὰρ ἂν ἐνήργησε θεϊκῶς οὐκ ὦν φύσει θεός, οὐδ' αὖ πάλιν ἀνθρωπίνως, εἰ μὴ 10 φύσει γέγονεν ἄνθρωπος. τοῦτον ὁμολογοῦμεν τὸν ὄντως ὄντα θεόν τε καὶ ἄνθρωπον διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν σταυρωθῆναι καὶ θανάτου γεύσασθαι σαρκὶ ταφῇ τε τριήμερον καταδεχόμενον καὶ ἀναστάντα ἐκ νεκρῶν, τῆς οἰκείας δυνάμει θεότητος τὸν ἄδην σκυλεύσαντα καὶ τοὺς ἀπ' αἰῶνος δεσμίους ἐλευθερώσαντα εἰς οὐρανοὺς 15 τε ἀναληφθέντα καὶ ἐν δεξιᾷ κεκαθικότα τοῦ πατρὸς καὶ ἥξοντα κατὰ τὴν φωνὴν τῶν ἀσωμάτων πρὸς τοὺς ἀποστόλους ἐν τῇ δευτέρᾳ αὐτοῦ παρουσίᾳ κρῖναι ζώντας καὶ νεκρούς. ὁμολογοῦμεν δὲ καὶ τὴν τῶν νεκρῶν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ διὰ φωνῆς ἀρχαγγελικῆς σάλπιγγος ἐξανάστασιν καὶ τὴν τῶν βεβιωμένων ἡμῖν εὖ ἢ ἐτέρως ἔχόντων κρίσει δικαίᾳ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἀνταπόδοσιν καὶ τοῦ μέλλοντος αἰώνιον ζωὴν καὶ τέλος οὐκ ἔχουσιν.

Δεχόμεθα δὲ καὶ στέργομεν καὶ ἐκθύμως ἀσπαζόμεθα τὰς ἀγίας καὶ οἰκουμενικὰς 20 συνόδους τὰς διὰ πνεύματος ἀγίου κατὰ πάσης συναθροισθείσας αἰρέσεως ἐν διαφοροῖς τόποις καὶ χρόνοις· ἃς καὶ αἱ καθ' ὅλης τῆς ὑψηλίου τῶν ὀρθοδόξων ἐκκλησιᾶς διαπρυσίως κηρύττουσαι τοῖς ὀρθοῖς καὶ θεοπνεύστοις αὐτῶν ἐπιστηρίζονται 25 δόγμασι, δεχόμεναι οὐς ἀποδέχονται καὶ ἀποβαλλόμεναι οὐς ἀποβάλλονται. καὶ πρώτη μὲν ἡ ἐν Νικαίᾳ συναγεγνηθεῖσα τῶν τιῇ ἀγίων πατέρων σύνοδος ἐπὶ καθαιρέσει Ἀρείου τοῦ τῆς μανίας ἐπωνύμου καὶ τῶν αὐτοῦ ψυχοφθόρων βλασφημιῶν. ὃν ὡς διαιρέτην καὶ τῆς μιᾶς καὶ ἀσυγχύτου κατατομέα θεότητος καὶ τὸν υἱὸν τοῦ πατρὸς κτίσμα βαπτολογοῦντα τὸν δι' οὗ τὰ πάντα ἐκτισται καὶ ἐκ μὴ ὄντων εἰς τὸ εἶναι παρήχθη ἀνεθεμάτισε καὶ πάντας τοὺς αὐτοῦ ὁμόφρονες καὶ πόρρω τῶν 30 θείων ἀνακτόρων ἀπεσφενδόνησε, θεσπίσασα τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν πρὸ πάντων τῶν αἰώνων ἐκ τῆς τοῦ πατρὸς οὐσίας καὶ ὑποστάσεως ἀχρόνως, ἀρρεύστως γεννηθέντα καὶ ὁμοούσιον τῷ πατρὶ πεφηνότα καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, καὶ διὰ συμβόλου ἦτοι πίστεως ὀρθῆς ὁμολογίας πᾶν τὸ τῆς κατὰ Χριστὸν οἰκονομίας

11 θανάτου γεύσασθαι cf. Hebr. 2,9 14-15 κατὰ τὴν φωνὴν - ἀποστόλους cf. Act. 1,10-11 16-17 διὰ - σάλπιγγος cf. 1 Thess. 4,16 28 δι' οὗ τὰ πάντα ἐκτισται cf. Col. 1,16

4-6 cf. Ioh. Dam. exp. fid. c. 47,2-5 Kotter II 6-8 cf. e.g. Ioh. Dam. in dorm. B.M.V. hom. I c. 3,38-41 Kotter V (ubi plura adferuntur) 11-13 cf. Cyr. epist. tert. ad Nest. (epist. 17), ACO I 1,1 p. 37,16-17

HV T M

1 ἐψυχωμένη HV 4 τοιγαροῦν] οὖν V 6 ὁρατόν + τε H | θνητόν + τε H 7 δύο] δυσὶ H 9 ἐνήργει V | οὐδ' αὖ] οὐδέ V 10 ὄντως om. La.-Co.* | τε om. V 12 καταδεχάσθαι T edd. | ἀναστῆναι T edd. 13 ἐλευθερώσαντα + καὶ T edd. 14 τε om. ed.Rom.* | ἀναληφθῆναι T edd. | κεκαθικέναι T edd. 18 ἐτέρως] πονηρῶς M | ἔχόντων] ἔχοντα H 19 αἰώνιον H M (cf. lat.): αἰῶνος V T edd. | καὶ om. T edd. 20 καὶ στέργομεν - ἀσπαζόμεθα om. V | εὐθύμως H | ἔξ] γ' H 22 ἃς om. V | καθ' ὅλης - ὀρθοδόξων om. V | καθόλης H 23 ὀρθοῖς καὶ θεοπνεύστοις om. V | ἐπιστηρίζουσαι V 25 πρώτη] πρώτα H πρώτον V | συναθροισθείσα V συνεγεγνηθεῖσα T | τιῇ] τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτώ M τιῇ post σύνοδος V 26 καὶ - βλασφημιῶν om. V 28 κτίσμα V | βαπτολογοῦντα V | ἐκ μὴ ὄντων om. V 29 πάντας om. T edd. | αὐτῷ T edd. 30 ἀπεσφενδόνησε H 31-32 ἀρρεύστως H 33-260,1 οἰκονομίας τρανῶς om. V

rationabiliter et intelligibiliter <animatae> ex sancta uirgine sumptae et in ipso ut
 esset sortitae unitus est per subsistentiam inconfuse ac indiuisse, non transferens
 deitatis suae naturam in carnis substantiam, sed neque substantiam carnis suae in
 naturam suae deitatis. duae igitur naturae inconuertibiliter inuicem adunatae in una
 5 dei uerbi subsistentia unum filium et dominum nobis demonstraerunt, uisibilem et
 inuisibilem, mortalem et immortalem, circumscriptum eundem et incircumscriptum,
 deum perfectum et hominem perfectum, in duabus naturis agnoscendum et in dua-
 bus liberis operationibus et uoluntatibus adorandum. nam non utique operaretur
 diuine, nisi esset natura deus, neque rursus humane, nisi natura fieret homo. hunc
 10 confitemur, qui uere est deus et homo, propter salutem nostram crucifixum fuisse et La.-Co. 179
 carne mortem gustasse sepulturamque trium suscepisse dierum et resurrexisse a
 mortuis propriae potentia deitatis, infernum dispoliassse et eos qui a saeculo uincti Ha. 146
 fuerant libertati donasse in caelosque ascendisse et in dextera patris sedisse et uentu-
 rum secundum uocem incorporalium * ad apostolos delatam in secundo suo aduentu
 15 iudicare uiuos ac mortuos. confitemur autem et mortuorum in nouissima die per
 uocem archangelicae tubae resurrectionem et operum a nobis bene uel aliter gesto-
 rum iuste Christo deo nostro iudicante retributionem et in futuro aeternam uitam et
 terminum non habentem.

Suscipimus autem et firmamus et alacriter amplectimur sanctas et uniuersales sex
 20 synodos, quae per spiritum sanctum contra omnem congregatae sunt heresim in
 diuersis locis atque temporibus. quas uniuersae sub sole horthodoxorum ecclesiae
 magna uoce praedicantes rectis ac diuinitus inspiratis earum dogmatibus fulciuntur, Ma. 1140
 recipientes quos illae recipiunt et abicientes quos ipsae abiciunt. et prima quidem Rom. 451
 apud Nicaeam celebrata trecentorum decem et octo sanctorum patrum synodus in
 25 depositionem Arrii a furia cognominati et ipsius animas corrumpentium blasphe-
 miarum. quem ut diuisorem insanum et inconfusae incisorem deitatis et filium patris
 creaturam garrula uerbositate fatentem, per quem profecto cuncta creata et ex non
 existentibus ut essent producta sunt, anathematizauit cum omnibus consentaneis eius
 et procul a diuinis sacrariis pepulit, praedicans dominum nostrum Iesum Christum
 30 ante omnia saecula de patris substantia et subsistentia sine tempore ac sine fluxu
 natum <et> consubstantiali patri et sancto spiritui existentem, et per symbolum, id

P VE

1 intelligibiliter P | „g. animatae” ed. Rom.^{ms}, *suppleui*, cf. *supra* p. 257,23 | sumptae ed. Rom.: sumpta P E sumta V
 2 sortitae ed. Rom.: sortita codd. | substantiam P 4 adunate P 8 uoluptatibus P^{ac} (p exp., n *superscr.* P^c) 9 diuine
 F: diuine P VE | humane F: humane P VE 13 caelosque] caelos ed. Rom.* | dextera patris] dexteram dei P^{ac} (m et
 dei exp., patris *superscr.* P^c) 14 incorporalium] id est angelorum (*glossema Anastasii ut uidetur*) add. P i.t. V^{ms} Eⁱ
 s.l. 15 ac] et VE edd. 23 illae F²: illi P VE | ipsae F²: ipse P ipsi VE 24 Niceam codd. | tricentorum P^{ac} (i in e mut.
 P^c) 26 ut] et VE | insanum et] *non respondet gr. καὶ τῆς μιᾶς καὶ* 27 et om. VE 29 predicans P E | Christum om.
 VE 31 etⁱ *suppleui coll. gr.*

τρανώς ἐκδιδάσσα μυστήριον. δευτέρα δὲ ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει συναχθεῖσα
 τῶν ρν' <ἀγίων> πατέρων σύνοδος κατὰ τοῦ πνευματομάχου Μακεδονίου καὶ τῶν
 ἀμφ' αὐτὸν θεοστυγῶν Ἡμιαρείων. ἦτις ἀγία σύνοδος αὐτὸ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον
 ὁδηγὸν καὶ διδάσκαλον ἔχουσα ἐκ τοῦ πατρὸς ἀχρόνως καὶ αἰδίως τὴν ἐκπόρευσιν
 ἐδογμάτισεν ἔχειν καὶ ὁμοούσιον τῷ πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ συμπροσκυνούμενόν τε καὶ
 συνδοξαζόμενον, τοὺς δὲ βλασφημήσαντας ἀσυγχώρητα εἰς αὐτὸν τὸν παράκλητον
 ἀναθέμασιν ἀσιγήτοις καθυπέβαλε μετὰ καὶ τοῦ παράφρονος Ἀπολλιναρίου, ὃς τὸν
 κατὰ τὸν σωτήρα ἄνθρωπον ἄνουν ὁ ἄνους ἐφληνάφησε. καὶ τρίτη ἡ ἐν Ἐφέσῳ
 τὸ πρότερον τῶν διακοσίων ἀγίων πατέρων διαλάμπασα σύνοδος ἐπὶ καταλύσει
 καὶ ἀποβολῇ τοῦ ἀνθρωπολάτρου Νεστορίου καὶ τῶν ὁμοφρόνων αὐτοῦ, ὃς ἐκ τῶν
 οἰκείων ἐβδελυγμένων ἐνθυμίων πλανώμενος ἄλλον τὸν προαιώνιον θεὸν λόγον καὶ
 ἄλλον τὸν ἐκ παρθένου διὰ σωτηρίαν ἡμῶν σαρκωθέντα πεφλυάρηκε, τέταρτον καὶ
 μὴ βουλόμενος ὁ ἀνόσιος πρόσωπον τῇ ἀγίᾳ καὶ ὁμοουσίῳ συνεπεισάγων τριάδι,
 οὐ μόνον διαιρῶν τὰς ἡνωμένας δύο τοῦ Χριστοῦ φύσεις εἰς δύο ὑποστάσεις, ἀλλὰ
 καὶ τὴν ,θεοτόκος' φωνὴν ὁ κατάρτος ἐξομνύμενος καὶ χριστοτόκον καλεῖσθαι νομο-
 La.-Co. 181 θετῶν ὁ παράνομος τὴν ὄντως θεομήτορα καὶ πρὸ τοῦ τόκου καὶ μετὰ τόκον παρ-
 θένον καὶ πάσης νοητῆς τε καὶ αἰσθητῆς ὑπερτέραν δόξῃ τε καὶ λαμπρότητι δεδη-
 μιουργημένην φύσεως. τοῦτον τοίνυν ἡ αὐτὴ ἀγία τῶν διακοσίων πατέρων ἀνεθε-
 μάτισε σύνοδος καὶ τὰ ψυχοβλαβῆ αὐτοῦ ληρήματα, ἓνα υἱὸν τὸν ἐκ πατρὸς πρὸ
 αἰώνων ἐκλάμπσαντα καὶ τὸν αὐτὸν ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν ἐκ τῆς ἀχράντου γεν-
 νηθέντα παρθένου καὶ θεοτόκου Μαρίας τὴν ἡμετέραν φύσιν ἀμφιασάμενον διδάξα-
 σα καὶ θεὸν τέλειον καὶ ἄνθρωπον τέλειον τὸν αὐτὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καταγγείλασα,
 τούτέστιν ἓνα υἱὸν καὶ Χριστὸν καὶ κύριον καὶ ἀπλῶς μίαν φύσιν τοῦ θεοῦ λόγου
 σεσαρκωμένην, ὅπερ σημαίνει τὴν τῶν δύο φύσεων καθ' ὑπόστασιν ἕνωσιν· θεοτό-
 Rom. 452 κον δὲ κυρίως καὶ κατ' ἀλήθειαν τὴν ἀγίαν Μαρίαν νενομοθέτηκεν ὀνομάζεσθαι. 25
 Ha. 148 εὐκαιρότατα δὲ καὶ ἡ ἐν Καλχηδόνι θεοσύλλεκτος ἀνατέταλκε σύνοδος τῶν χλ'
 ἀγίων πατέρων ἐπὶ καθαιρέσει τῆς συγχυτικῆς τῶν τοῦ Χριστοῦ φύσεων πεπλανη-
 Ma. 1142 μένης αἰρέσεως. ἦν πρῶτος ὁ παράφρων Εὐτυχὴς ἐξ ἀφροσύνης συνεστήσατο, τὰς
 ἐν τῷ ἐνὶ Χριστῷ δύο φύσεις ἀτρέπτως ἡνωμένας ἀπαρνούμενος καὶ μίαν φύσιν ἐκ
 τῶν δύο γεγενῆσθαι τερατευόμενος σύνθετον. ὃς καὶ Διόσκορον τὸν ἀλιτήριον συν-
 30 ασπιστὴν καὶ διέκδικον ἔχων τῶν ὀρθῶν δογμάτων κατήγορος καὶ τῆς ἀληθείας
 ἀντίπαλος εὑρηται. ἀλλὰ τούτους ἄμφω ἡ ἀγία καταλέλκε σύνοδος καὶ τὰς λή-

7-8 τὸν κατὰ τὸν σωτήρα ἄνθρωπον cf. Greg. Naz. or. 30 (theol. IV) c. 12,5 Galla/Jourjon; cf. Conc. Const. III, ACO ser. II, II 2 p. 774,33 (definitio fidei) et p. 844,21-22 (edictum Const. IV.) 8 ἄνουν ὁ ἄνους cf. (Ps.-) Anast. Sinait. floril. adu. monothel. c. 2,63 Uthemann 19-22 ἓνα υἱὸν - καταγγείλασα cf. Ioh. Antioch. epist. ad Cyr. de pace (= Cyr. epist. 38), ACO I 1,4 p. 8,27-9,5 23-24 μίαν φύσιν - σεσαρκωμένην cf. e.g. Cyr. epist. tert. ad Nest. (epist. 17), ACO I 1,1 p. 38,22; Sophr. Hier. epist. synod., ACO ser. II, II 1 p. 436,16-17

HV T M

1 ἡ ante δευτέρα add. Vc edd. 2 ρν'] ἑκατὸν πεντήκοντα M | ἀγίων add. Dubielzig coll. p. 258,25 al. 3 αὐτὸ τὸ] τὸ αὐτὸ T edd., cf. lat. 4 ἐκ τοῦ - ἐκπόρευσιν om. HV 5 ἔχειν M: ἔχον T edd. om. HV 6 ἀσυγχώρητα post παράκλητον M 7 καθυπέβαλλε V | Ἀπολλιναρίου VT edd. 7-8 ὃς τὸν κατὰ τὸν] ὃς τὸν κατὰ V ὃς καὶ τὸν M 8 σωτήρα] Χριστὸν H | ἄνουν H | ἄνους H | ἐφληνάφησε] ἐβλασφήμησε H | καὶ om. H 9 διακοσίων] σ' HV 10 αὐτῷ VT edd. 11 ἐβδελυγμένων V | ἐνθυμίων HV T edd. 13 ὁ ἀνόσιος om. V | ἐπεισάγων H 16 τοῦ om. M | μετὰ + τὸν H 18 διακοσίων] σ' HV 19 καὶ τὰ - ληρήματα om. V 23 ἓνα + καὶ M 25 κατ'] κατὰ HM 26 Καλχηδόνι VT M^{ac}: Χαλκηδόνι H Χαλχηδόνι (sic) M^{pc} (K in X mut. M²) | θεοσύλλεκτος om. V | χλ' VT: χ' H ἐξακοσίων τριάκοντα M 27 τοῦ om. T edd. 30 γεγενῆσθαι V | τὸν ἀλιτήριον om. V 31 καὶ διέκδικον om. V | κατήγορος καὶ τῆς ἀληθείας om. V 32 ἄμφω om. V | καταλέλκε Vc^{pc} edd. 32-262,1 τὰς λήρους - αὐστηροῖς om. V

est fidei rectae confessionem, omne Christi dispensationis edocuit expresse mysterium. secunda uero collecta est Constantinopoli centum quinquaginta patrum synodus contra spiritus impugnatores Macedonium et deo exosos Semiarianos socios eius. quae sancta synodus eundem spiritum sanctum ducem ac magistrum habens ex
 5 patre sine tempore ac sempiternae processionem dogmatizauit habere et hominibus patri et filio fore coadorandum et conglorificandum, eos autem qui blasphemauerunt sine remissione in eundem paracletum anathematismis summisit inenarrabilibus, una cum desipiente Apolinario, qui saluatoris nostri hominem sine intellectu, cum esset amens, uerbosè perhibuit. et tertia prior Ephesi ducentorum sanctorum patrum
 10 refulgens synodus in destructionem et deiectionem hominem colentis Nestorii et consentaneorum eius, qui ex propriis execrabilibus cogitationibus deceptus alium esse deum uerbum qui ante saecula est et alium eum qui ex uirgine propter salutem nostram incarnatus est garrula uoce profatus est, quartam sceleratus etiam nolens personam in sanctam et consubstantialem trinitatem inducens, non solum separans
 15 unitas duas Christi naturas in duas subsistentias, uerum etiam uocem qua dei genitrix appellatur maledictus abiurans christotocon hanc uocari nequissime sanxit, quae uere dei mater est et ante partum et post partum uirgo atque omnis intelligibilis ac sensibilis gloria et claritate naturae creata sublimior. hunc igitur eadem sancta ducentorum patrum synodus anathematizauit una cum animam laedentibus deliramentis
 20 eius, unum filium ex patre ante saecula illuxisse et eundem in nouissimis diebus de intemerata uirgine ac dei genitrice Maria natum fuisse naturam nostram indutum edocens et deum perfectum et hominem perfectum eundem filium dei denuntians, id est unum filium et Christum et dominum et absolute unam naturam dei uerbi incarnatam, quod significat duarum naturarum unionem quae per subsistentiam facta
 25 est. Dei uero genitricem proprie ac per ueritatem sanctam Mariam nominari legitime statuit. opportunissime autem Chalcedone diuinitus collecta orta est synodus sexcentorum triginta sanctorum patrum in depositionem deceptae hereseos confusas Christi naturas perhibentis. quam primus insensatus Eutyches ex insipientia sua instituit, in uno Christo duas naturas inconuertibiliter unitas abnegans et unam naturam ex duabus factam et compositam prodigiose coniciens. qui et Dioscorum noxium fautorem et defensorem habens horthodoxorum dogmatum calumniator et ueritatis hostis inuentus est. sed hos ambos synodus sancta destruxit et deleras uocum

PL 129,264

La.-Co. 182

Rom. 452

Ha. 147

Ma. 1141

P VE

2 Constantinopolim VE | quinquaginta] L VE 4 eundem ~ τὸ αὐτὸ, cf. gr. T 4-5 ex patre habens VE 5 sempiternae V sine tempore (sic) P | omousion P E homo usyon (sic) V 6 conglorificandum E: cumglorificandum P^{pc} (et cumglorificandum om. P^{pc}, add. P^c marg. sup.) glorificandum V | blasphemauerunt P 7 sine remissione post paracletum ed. Rom.* ex F, sed cf. gr. | submitit VE edd. | inenarrabilibus P: in errabilibus VE (corr. F) 8 Apolinario P^{pc} (l add. P^c s.l.) | saluatoris nostri hominem sine intellectu ~ τὸν κατὰ τὸν σωτῆρα ἄνθρωπον ἄνουν minus apte; hominem qui est secundum saluatorem Hard.^{mg} 10 destructionem P^{pc} (i in e mut. P^c) edd. 12 est] s(un)t P^{pc} prob. (e add. s.l. P^c) 16 christotocon] christo con P | sancxit VE 17-18 atque ~ sublimior Anast. uerbum e uerbo uertit 18 gloriae P^{pc} prob. (a in ae mut. P^c) | naturae post sensibilis transp. F² edd., sed cf. gr. 19 ledentibus codd. | deliramentis V^{pc} (i V¹⁻² s.l.) F² edd., sed uide infra l. 32 21 intemerate P^{pc} (e exp., a superscr. P^c) 22 eundemque P fort. retinendum, cf. Stotz IV, X § 21.4 22-23 id est P^{pc} F²: idem P^{pc} (m exp., abbr. add. P^c) VE 23 absolute (absolute P) ~ ἀπλῶς, cf. Act. IV 58 C 10 et Act. VI 271 E 5 24 unionem quae] unionemque P^{pc} (uae add. P^c s.l.) | subsistentiam ed. Rom. (cf. Anastasii praef. p. 2, 18-24): substantiam codd. 26 Chaldonien P 27 triginta] XXX VE 28 Eutiches VE 30 et suo Marte add. Anast. 31 kalumniator P 32 deleras P V^{pc}E: deliras V^{pc} (i V¹⁻² s.l.) edd., uide supra ad l. 19

ρους καινοφωνίας αὐτῶν αὐστηροῖς ἀναθέμασι σὺν αὐτοῖς καθυπέβαλε, κηρύξασα
 τὰς τοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν δύο φύσεις ἀσυγχύτως, ἀτρέπτως,
 ἀμεταβλήτως ἐνωθείσας ἐν τῇ μιᾷ αὐτοῦ ὑποστάσει τέλειόν τε τὸν αὐτὸν ἐν θεό-
 τητι ὑπάρχειν καὶ ἀνθρωπότητι, ἐκ δύο τε καὶ ἐν δυσὶ γνωριζόμενον φύσεσι. πρὸς
 τούτοις δὲ καὶ τὴν τοῦ μουσαροῦ Νεστορίου διαίρεσιν καὶ αὐτὸν ἐκείνον σὺν τοῖς
 αὐτοῦ σύμφροσιν ἀπεκήρυξε. καθεξῆς δὲ καὶ ἡ πέμπτη συγκεκρικρότηται σύνοδος ἐν
 τῇ δεσποζούσῃ τῶν πόλεων ρξδ' ἁγίων πατέρων ἀριθμὸν ἀποσώζουσας· ἥτις ὑπὸ
 τοῦ αὐτοῦ ἁγίου πνεύματος ποδηγουμένη τὰς πρὸ αὐτῆς ἀγηγευμένας ἁγίας τέσ-
 σαρὰς συνόδους ἐπεκύρωσε καὶ τούτων τοῖς ὀρθοῖς ἐπηκολούθησε δόγμασιν, ἀναθε-
 ματίσασα Νεστόριον, Εὐτυχέα, Θεόδωρον τὸν Μοψουεστίας σὺν ταῖς βλασφημίαις
 αὐτῶν, ἔτι τε Ὀριγένην καὶ Εὐάγριον, Δίδυμον καὶ πάσας τὰς μυθώδεις καὶ ἑλλη-
 νικὰς αὐτῶν τερατολογίας τὴν τε λεγομένην Ἰβὰ ἐπιστολὴν πρὸς Μάριν τὸν Πέρσην
 καὶ τὰ συγγράμματα Θεοδορίτου, ἃ κατὰ τῶν ὀρθῶν δώδεκα κεφαλαίων τοῦ ἐν
 ἁγίοις Κυρίλλου συνεγράψατο. μεθ' ἧν ἡ ἁγία ἔκτη σύνοδος ὥσπερ ἄλλος ἐξή-
 στραπεν ἥλιος τῶν σπθ' ἁγίων πατέρων τὴν βασιλίδα πόλιν λαχοῦσα κατάπαυσιν·
 ἐν ᾗ κροτηθεῖσα τοὺς τὰς δύο αὐτεξουσίους θελήσεις καὶ ἐνεργείας ἐπὶ τῆς ἐνσάρ-
 κου οἰκονομίας Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἀπαρνούμενους καὶ μίαν θέλησιν καὶ μίαν
 τεραπευομένους ἐνέργειαν τῆς τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ θεότητός τε καὶ ἀνθρω-
 πότητος ἀνεθεμάτισε, τουτέστι Σέργιον, Πύρρον, Πέτρον, Κύρον, Ὀνώριον, Θεόδω-
 ρον τὸν τῆς Φαρὰν καὶ Πολυχρόνιον τὸν ληρήσαντα γέροντα καὶ πάντας τοὺς
 θεματίσαντας ἢ θεματίζοντας ἢ θεματίζειν τολμῶντας μίαν θέλησιν καὶ ἐνέργειαν ἐπὶ
 τῶν δύο Χριστοῦ φύσεων. „εἰ γάρ“, ὥς πού τις ἔφη σοφός, „ἀθέλητόν τε καὶ ἀν-
 ἐνέργητον τὴν ἀνθρωπίνην τοῦ κυρίου φύσιν παρήσομεν, ποῦ τὸ τέλειον ἐν
 ἀνθρωπότητι· σέσωσται;“ δύο τοίνυν θελήσεις καὶ δύο ἐνεργείας καταλλήλους ταῖς
 δύο Χριστοῦ φύσεσιν ὡς φυσικὰ αὐτῶν προσαρμόσαντες ἰδιώματα, οὕτω τὸ μέγα
 τῆς σωτηρίου οἰκονομίας μυστήριον σαφέστατα διετράνωσαν καὶ τὴν ὀρθόδοξον
 πίστιν πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ ἀνεπηρέαστόν τε καὶ ἀναμφίβολον διεσώ-
 σαντο τοῖς ὀρθόφροσι. ταύτας τὰς ἁγίας ἔξ συνόδους καὶ μόνας οὐσας οἰκου-
 νικὰς ἐπιστάμεθα, ἄλλην μετὰ ταύτας οὐ προσιέμενοι σύνοδον. οὐδὲ γὰρ ὑπο-
 λέλειπται τι τῶν ἀποστολικῶν παραδόσεων ἢ πατρικῶν ἐννόμων ἐκδόσεων δεό-

1-4 κηρύξασα - φύσεσι cf. Conc. Chalc. (def. fidei), ACO II 1,2 p. 129,23-31 16-22 τοὺς τὰς - φύσεων cf. Conc. Const. III (sermo prosph.), ACO ser. II, II 2 p. 814,16-816,10 22-24 = Conc. Const. III (sermo prosph.), ACO ser. II, II 2 p. 814,8-9 25 φυσικὰ - ἰδιώματα cf. Conc. Later., ACO ser. II, I p. 406,10; Conc. Const. III, ACO ser. II, II 2 p. 812,22-814,3 (sermo prosph.) et p. 846,13-16 (edictum Const. IV.); Ioh. Dam. uolunt. c. 42 Kotter II etc.

HV T M 22-24 = Conc. Const. III (sermo prosph.)

1 κenoφωνίας V T M, sed cf. lat. | σὺν αὐτοῖς] αὐτοὺς V | καθυπέβαλλε V 2 τοῦ ἀληθινοῦ om. HV | ἡμῶν θεοῦ T edd., θεοῦ om. V 5 τὴν τοῦ Νεστορίου τοῦ μουσαροῦ M | μουσαροῦ om. V 6 αὐτοῦ] αὐτῷ T edd. | ὁμόφροσιν V | πέμπτη] ε' H | συνεκροτήθη V 7 ρξδ'] ἑκατὸν ἐξήκοντα τεσσάρων M 8 αὐτοῦ om. V | ὀδηγουμένη (sic) V | ἐγχευμένας H om. V, exspectaueris συναγχευμένας 8-9 τέσ-
 σαρὰς] δ' H 11 αὐτῶν] αὐτοῦ T M edd. | καὶ! om. V 11-12 καὶ ἑλληνικὰς om. V 12 Ἰβαν H | Μάρην ed. Rom.* 13 δώδεκα] ιβ' HV 14 ἔκτη HV 15 σπθ'] διακοσίων ὀγδοηκονταεννέα M 16 τὰς om. ed. Rom.* | δύο] β' H 18 ἡμῶν + ἡσοῦ V edd. 19 Κύρον ed. Rom.*, sed uide supra ad p. 240,10 | Ὀνώριον om. V, Ὀνώριον ed. Rom.* 20 τὸν τῆς Φαρὰν om. V | Φαρὰν H M 22 τῶν δύο φύσεων τοῦ Χριστοῦ H | δύο + τοῦ ed. Rom.* 22-23 κἀνενέργητον V 23 παρήσομεν φύσιν V | φύσιν + λέγειν Conc. Const. III, fort. hic supplendum 24 καταλλήλως M 24-25 ταῖς δύο φύσεσι τοῦ Χριστοῦ H 24-25 ταῖς δύο] ταῖς δυσὶ T edd. 25 προσαρμόσαντα V | οὕτω] τοῦτο V 26 σωτηρίου οἰκονομίας] σωτηρίας V | οἰκονομίας + τὸ H 28 ἔξ] ε' H 29 ἄλλην + μὴ V | ταῦτα T

nouitates eorum seueris cum illis anathematibus subdidit, praedicans Christi ueri dei nostri duas naturas inconfuse, inconuertibiliter et incommutabiliter unitas in una subsistentia sua perfectumque in deitate simul eundem et in humanitate consistere, PL 129,265
 ex duabus et in duabus naturis noscendum. praeterea et nequam Nestorii diuisionem
 5 et ipsum quoque cum sibi consentientibus abdicauit. deinceps autem et quinta conuenit synodus in dominante ciuitatibus centum sexaginta quattuor sanctorum patrum numerum saluans. quae ab ipso sancto spiritu acta ante se celebratas sanctas quattuor synodos roborauit et harum recta dogmata sequens anathematizauit Nestorium, Eutychea, Theodorum Mopsuestiae cum blasphemiiis suis, adhuc etiam et
 10 Origenem et Euagrium, Didymum quoque ac omnia fabulosa et pagana atque prodigiosa ipsorum eloquia necnon et epistolam quae dicitur Hibae ad Marim Persam et conscriptiones Theodoreti quas contra recta duodecim capitula sanctae memoriae Cyrilli conscripsit. post quam sancta sexta synodus quemadmodum alius sol emicuit ducentorum octuaginta nouem sanctorum patrum regiam urbem sortita pro
 15 requie. in qua celebrata eos qui duas proprias uoluntates et operationes in dispensatione carnis Christi dei nostri denegant et unam uoluntatem et unam portentuose asserunt operationem saluatoris nostri deitatis pariter et humanitatis, anathematizauit, id est Sergium, Pyrrhum, Petrum, Cyrum, Honorium, Theodorum Pharanitanum et Polychronium delerum senem atque omnes qui diffinierunt uel diffiniunt aut
 20 diffinire praesumunt unam uoluntatem et operationem in duabus Christi naturis. „si enim”, ut quodam in loco quidam sapiens ait, „sine uoluntate et sine operatione humanam domini naturam dimiserimus, ubi ‚perfectio in humanitate’ salua seruabitur?” duas igitur uoluntates et duas operationes congruentes duabus Christi naturis ut naturalia earum coaptantes idiomatica sic magnum salutaris dispensationis mysterium
 25 luculenter explanauerunt et horthodoxam fidem omnium ecclesiarum dei sine calumnia sineque dubitatione recte sapientibus seruauerunt. has sanctas sex synodos solas esse uniuersales nouimus, aliam post has non admittentes synodum. neque enim derelictum est quid ex apostolicis traditionibus uel paternis seu legitimis editionibus egens correctionis uel cuiuslibet ornamenti quoquomodo. omnes itaque
 30 male sentientes hereticos tanquam satoris zizaniorum satanae discipulos et animas

La.-Co. 183

Rom. 453

P VE

1 cum illis ~ σύν αὐτοῖς, *expectaueris* seueris anathematibus una cum illis 6 centum sexaginta quattuor P: c lx iiiii VE 8 quattuor] iiiii VE | synodus P^{ac} (u in o mut. P^c) E | earum *ed. Rom.** 9 Eutychea P: Eutichea VE Eutychem F² *edd.* | blaspheemiis P 10 Didymum VE | ac] et *ed. Rom.** | omnia P^{pc} F²: omnes P^{ac} (omnes *subterlin.*, omnia *superscr.* P^c) VE 11 Hibae *scripsi*: Hibe P Hybe VE Ibae *ed. Rom.** | ad Marim Persam P: admari inpersam V mari in persam E (*corr.* F²) 14 octoaginta P 18 Pyrrhum *ed. Rom.*: Pyrrum P V Pirrum E 18-19 Pharanitarum P Pharanicanum E 19 delirum *ed. Rom.** ex F | diffiniunt V^{pc} (*cf. gr.*): diffinient P V^{ac} (e² in u mut. V^x) E definient *ed. Rom.** 22 perfectionem F² *edd.*, *sed cf. gr.* 22-23 salua seruabitur *scripsi coll. gr.*: salua seruabimur P^{ac} salua seruabimus P^{pc} (r *exp.*, s s.l. P^c) VE saluabimus F² *edd.* 24 ydiomata VE 24-25 misterium VE 26 kalumnia P calumpnia V 27 huniuersales P 28 ex] ab *ed. Rom.** 30 tamquam P V^{ac} | zyzaniorum V zazaniorum E

μενον διορθώσεως ἢ τῆς οἰασοῦν ἐπικοσμήσεως οἰοσδήποτε τρόπον. πάντας τοι-
 γαροῦν τοὺς κακόφρονας αἰρετικούς ὡς τοῦ σπορέως τῶν ζιζανίων σατὰν φοιτητάς
 καὶ ψυχοφθόρους μύστας ἀπὸ τῆς τούτων κακῆς κορυφῆς, Σίμωνός φημι τοῦ μάγου,
 Ma. 1143 μέχρι τῆς βδελυρωτάτης αὐτῶν οὐράς συλλήβδην καθεξῆς ἐξ ὅλης ἀναθεματίζομεν
 ψυχῆς καὶ διανοίας, καὶ μάλιστα ὅσους αἱ προτεταγμένοι ἅγιοι καὶ οἰκουμενικαὶ ἐξ
 5 σύνοδοι ἀνεθεμάτισαν· μεθ' ὧν καὶ Σεβήρον τὸν τῶν Ἀκεφάλων [μονοφυσιτῶν]
 ἑξαρχον σὺν αὐτοῖς ἐκείνοις, ἔτι τε καὶ Πέτρον ἀποκηρύττω τὸν Κναφέα τὸν ἐν τῷ
 τρισαγίῳ ὕμνῳ τὴν προσθήκην ἐνθεῖναι τολμήσαντα καὶ πάθος τῇ ἀπαθεί θεότητι
 προστρίψαι θρασυνθέντα καὶ πάντας τοὺς παρεπομένους τῇ βλασφημίᾳ αὐτοῦ.
 οὐκ ἀποτρεπόμεθα δέ, ἀλλὰ μάλα στέργομεν καὶ ἀποδεχόμεθα καὶ τὰς τοπικὰς 10
 Ha. 149 ἀγίας συνόδους καὶ τὰ θεῖα ἐπιπνοῖα ἐκφωνηθέντα αὐτοῖς κανονικὰ κατορθώματα
 καὶ ψυχωφελῆ νομοθετήματα. τὰς δὲ ἀποστολικὰς τῆς ἐκκλησίας παραδόσεις, δι'
 ὧν τιμᾶν καὶ προσκυνεῖν τοὺς ἁγίους καὶ ἀσπάζεσθαι δεδιδάγμεθα, ἀποδεχόμεθα
 τε καὶ περιπτυσσόμεθα, τιμῶντες ὡς θεράποντας καὶ φίλους καὶ υἱοὺς θεοῦ χρημα-
 15 τίσαντας· „ἡ γὰρ πρὸς τοὺς εὐγνώμονας τῶν ὁμοδούλων τιμὴ ἀπόδειξιν ἔχει τῆς
 εἰς τὸν κοινὸν δεσπότην εὐνοίας“. οὗτοι γὰρ αὐτοὶ ταμεῖα θεοῦ καὶ καθαρὰ κατ-
 αγωγήγια γεγόνاسι καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἀκηλίδωτα ἔσοπτρα, ἀλλὰ καὶ αἱ
 ψυχαὶ αὐτῶν ἐν χειρὶ θεοῦ πεφήνασι, καθὼς γέγραπται. ζωὴ γὰρ ὧν ὁ θεὸς καὶ
 φῶς, καὶ οἱ ἐν χειρὶ θεοῦ ὄντες ἅγιοι ἐν ζωῇ καὶ φωτὶ ὑπάρχουσι· καὶ διὰ τοῦτο
 20 τίμιος ἐναντίον κυρίου ὁ θάνατος τῶν ὁσίων αὐτοῦ, οὗτοι ζῶντες ἐν παρρησίᾳ
 τῷ θεῷ παρεστήκασι. πηγὰς σωτηρίους ὁ δεσπότης Χριστὸς τὰ τῶν ἁγίων ἡμῶν
 παρέσχετο λείψανα, πολυτρόπως τὰς εὐεργεσίας τοῖς ἀσθενοῦσι πηγάζοντα, μύρον
 εὐωδίας βρύοντα καὶ δαίμονας ἀπελαύνοντα, καὶ ὡς φησιν ὁ μέγας διδάσκαλος καὶ
 τῆς ἀθανασίας ἐπώνυμος· „τὰ τῶν μαρτύρων ὅσα νόσους φυγαδεύουσιν, ἀσθενεῖς
 25 θεραπεύουσι, τυφλοῖς τὸ βλέπειν χαρίζονται, λεπρούς καθαίρουσι, πειρασμοὺς καὶ
 ἀνίας διαλύουσι, καὶ ταῦτα διὰ Χριστοῦ τοῦ ἐν αὐτοῖς ἐνοικήσαντος“. καὶ καλῶς ὁ
 ψαλμωδὸς ἐκελάδησε· θαυμαστός ὁ θεὸς ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, καὶ αὐθις· τοῖς

2 τοῦ – σατὰν cf. Mt. 13,25 17 ἀκηλίδωτα ἔσοπτρα cf. Sap. 7,26 18 ψυχαὶ – θεοῦ cf. Sap. 3,1
 18–19 ζωὴ – φῶς cf. Ioh. 8,12; 11,25; 14,6 20 Ps. 115,6 27 Ps. 67,36 27–266,2 Ps. 15,3

7–9 Πέτρον – θρασυνθέντα cf. (Ps.-)Felix III. epist. damn. ad Petr. Full., ACO III p. 13,20–21 et p. 230,8–9;
 Sophr. Hier. epist. synod., ACO ser. II, II 1 p. 480,3–4 14–23 τιμῶντες – βρύοντα ~ Ioh. Dam. exp. fid. c.
 88,19–27.34–37 Kotter II 15–16 Bas. in quadr. mart. (hom. 19), PG 31, 508 B 2–4 23–26 δαίμονας – δια-
 λύουσι cf. Ioh. Dam. exp. fid. c. 88,46–48 Kotter II 24–26 locum non inueni; similia leguntur apud Ioh. Dam.
 l.l., ubi tamen Athanasius non laudatur

HV T M 14–23 ~ Ioh. Dam. 15–16 = Bas.

1 τῆς fort. delendum | οἰωδήποτε τρόπῳ H fort. recte, cf. lat. 2 σατὰν V 3 κακῆς om. H 4 βδελ-
 λυρωτάτης T M^{pc} (Λ Mⁱ subter lineam) 5 ὅσα V | ἅγιοι om. V 6 μονοφυσιτῶν, quod deest apud
 Anastasium, ut glossema deleui; cf. Act. I p. 100,21; Act. V 181 D 12–13 7 ἀποκηρύττομαι V edd. 8 ὕμνῳ
 om. V | ἐκθεῖναι H 9 θρασυνθέντα] συνθέντα M 9–10 παρεπομένους – στέργομεν καὶ] σὺν αὐτῷ V
 10 μᾶλλον M | ἐκδεχόμεθα H | ἀποδεχόμεθα + δέ V 11 θεῖα H 12 ψυχοφελῆ V ψυχοφελῆ T
 12–14 τὰς δέ – τιμῶντες] προσκυνούμεν δέ καὶ ἀσπάζόμεθα τὰς τιμίας καὶ σεπτὰς εἰκόνας, ὡς ἀποστο-
 λικῶς ἐδιδάχθημεν, καὶ τιμῶμεν τοὺς ἁγίους V 14 fort. αὐτοὺς post τιμῶντες supplendum, cf. lat.
 15 εὐγνώμονας T Ioh. Dam.: ὁμογνώμονας V M ἀγνώμονας H ἀγαθούς Bas. 16 εἰς etiam cod. G apud
 Ioh. Dam.: πρὸς Bas. | ταμεῖα etiam codd. E L apud Ioh. Dam.: ταμεῖα rell. codd. apud Ioh. Dam., sed cf. lat.
 H 18 καθὼς] ὡς V edd. | γὰρ ὧν] γὰρ ἔστιν Ioh. Dam. 19 ἅγιοι deest apud Ioh. Dam., sed cf. lat.
 22 πολυτρόπως om. V πολυτρόπους ed. Rom.* | πηγάζοντα] παρέχοντα V | μύρων V μύρον M
 23 ἀπελαύνοντα] διώκοντα V 23–24 καὶ τῆς ἀθανασίας ἐπώνυμος om. V 24 ὅσα H 26 οἰκή-
 σαντος V | καὶ καλῶς H T M (cf. lat.): ἐφ' ᾧ δὴ καὶ V edd. 27 ἐκελάδησε] φησὶ V | αὐθις om. V

corrumpentes ministros ab horum malo uertice, Simone uidelicet mago, usque ad
 eorum detestabilem caudam et, ut complexiue dicamus, ceteros omnes ex tota pror-
 sus anathematizamus anima simul et mente, maximeque illos quos praelatae sanctae
 ac uniuersales sex synodi anathematizauerunt, una cum Seuero Acephalorum auctore
 5 {id est eorum qui Christum unius esse naturae fatentur}. quin et Petrum respuo cognomen-
 to Gnaphea, * qui in trisagio hymno augmentum apponere ausus est et passionem
 impassibili applicare deitati praesumpsit, et omnes qui blasphemiam eius sectantur. PL 129,266
 non autem refutamus, sed oppido confirmamus et admittimus etiam locales sanctas
 synodos et correctiones canonicas, quae diuina sunt ab eis inspiratione depromptae, Ha. 150
 10 atque legislationes earum animas illustrantes. apostolicas autem ecclesiae traditiones
 per quas honorare ac adorare sanctos et salutare docemur, suscipimus et amplecti-
 mur, uenerantes eos ut famulos et amicos atque filios dei. „honor enim conseruorum
 qui circa deuotos agitur probationem habet bonae uoluntatis erga communem exhi-
 bitae dominum.” isti enim ipsi cellaria dei et habitacula munda sanctique spiritus
 15 *purissima specula* facti sunt, sed et ipsorum *animae in manu dei* sunt, sicut scriptum
 est. cum enim uita sit deus et lux, et sancti quoque, qui *in manu dei* sunt, in uita et
 luce profecto consistunt. et ideo *pretiosa in conspectu domini mors sanctorum eius*.
 isti uiuentes fiducialiter deo astiterunt. fontes salutare dominus Christus sanctorum
 nobis reliquias praebuit, multimode beneficia infirmantibus rigantes, unguentum
 20 suauitatis emanantes et daemones abigentes, et sicut dicit magnus magister et ab
 immortalitate {id est Athanasius, immortalis enim grece athanatos dicitur} cognominatus,
 „martyrum ossa languores fugant, infirmos curant, caecis uidere donant, leprosos
 mundant, temptationes et merores dissoluunt, et haec per Christum qui habitauit in
 illis.” et bene Psalmista cecinit: *mirabilis deus in sanctis suis*. et rursus: *sanctis qui*
 25 *sunt in terra eius mirificauit omnes uoluntates eius inter illos*. cum his autem et sanc-

24–25 cf. LC III 10 p. 374,4b–9 (= III Capit. p. 332,13–17) = *Hadr. p. 16,7–11 (In actione tertia. Capitulo VI):
 Ridiculose et pueriliter dictum in sententia fidei Theodori episcopi (archiepiscopi Hadr.): „Mirabilis Deus in sanctis
 suis”, et continuo: „Sanctis qui in terra sunt eius, mirificauit omnes uoluntates meas inter illos”, tamquam hic
 versiculus illum priorem subsequatur (subsequentem Hadr.). cf. Freeman p. 374 adn. 1.

P VE 24–25 ~ LC *Hadr.

1 uidelicet Symone F uidelicet Simone ed. Rom.* 3 maximeque] maxime ed. Rom.* 4 ac] et ed. Rom.* | una cum ~
 μεθ' ὧν καὶ, Anast. uerborum constructionem mutauit | auctore] duce ed. Rom.^{ms} (melius principe, cf. p. 101,20 etc.),
 sed auctor inuenitur etiam p. 229,21 et 229,24 5 id est – fatentur glossema Anastasii esse statuit et uncis inclusit
 La.-Co. | naturae esse ed. Rom.* 6 Gnaphaea P Cnaphea ed. Rom.^{corr} (sed cf. p. 87,6), Fullonem (fort. adnotatio
 Anastasii; cf. ad p. 87,6) add. V^{1ms} E¹ s.l. | augmentum] augmento P^{ac} (um P^c s.l.) augmentum ed. Rom. argumentum
 ed. Reg. (corr. La.-Co.^{ms} ex P) 7 praesumpsit P V | blasphemiam P 9 quae] que P | aspiratione P inaspiratione (sic)
 V, cf. p. 245,16 | depromptae ~ ἐκφωνηθέντα, expectaueris promulgatae, sed cf. p. 241,15 10 earum ed. Rom.^{corr}:
 eorum codd. 11 ac] et ed. Rom.* 12 conseruorum post deuotos ed. Rom.* 13–14 exhibetae P^{ac} (e exp., i superscr.
 P^c) 15 sicut om. E ut ed. Rom.* ex F 16–17 et sancti – luce iter. P, sublin. P^x 17 lux P^{ac} (x exp., ce superscr. P^c) |
 consistunt ed. Rom.: consistant codd. 19 unguentum VE edd. (cf. Stotz III, VII § 110.2) 20 et demones abigentes
 om. P^{ac} (add. P^c in marg. inf.) | demones codd. 21 id est – dicitur P i.t. V^{1ms} E i.t. ed. Rom.^{ms} (glossema Anastasii) |
 Athanasius P | atanatos P | dicitur athanatos ed. Rom.* ex F 22 cecis VE 23 temtationes V tentationes E edd. 25 in
 terra sunt P | eius²] meas LC Hadr., cf. Psalt. Rom. 25–267,1 sanctos P

ἀγίοις τοῖς ἐν τῇ γῇ αὐτοῦ ἐθαυμάστωσεν ὁ κύριος πάντα τὰ θελήματα αὐτοῦ ἐν αὐτοῖς. σὺν τούτοις δὲ καὶ τὰς ἀγίας καὶ σεπτὰς εἰκόνας προσκυνοῦντες περι-
 πτυσσόμεθα, τουτέστι τοῦ δι' ἡμᾶς ἐνανθρωπήσαντος θεοῦ λόγου, κυρίου δὲ ἡμῶν
 καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ μορφὴν δούλου λαβόντος· οὗ ἡ εἰκὼν καὶ τὸ
 ἐκτύπωμα οὐ τῆς θεότητος τῆς ἀδιασπάστως ἐνωθείσης τῇ ἀχράντῳ αὐτοῦ σαρκὶ
 φέρει τὸν χαρακτῆρα — ἀόρατος γὰρ καὶ ἀπερίγραπτος ἡ θεία φύσις καὶ ἀσχημά-
 τιστος· θεὸν γὰρ οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε, αὐτὸς ὁ μονογενὴς ἐξηγήσατο —, ἀλλὰ
 τῆς ἀνθρωπότητος αὐτοῦ χρωματούργουντες τὴν εἰκόνα προσκυνοῦμεν. ἐφάνη γὰρ
 θεὸς ὢν καὶ ἀόρατος ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὥράθη καὶ τοῖς ἀνθρώποις συναναστράφη
 καὶ ἐκοπίασε καὶ ἐπείνησε καὶ ἐδίψησε νόμῳ τῆς ἡμετέρας ἥς ἡμπέσχετο φύσεως.
 προσκυνοῦμεν Χριστοῦ τὴν εἰκόνα, τουτέστι τοῦ ὁραθέντος τοῖς ἀνθρώποις προσ-
 ὤπου οὐ κεχωρισμένου τῆς ἀοράτου αὐτοῦ θεότητος, ἅπαγε, ἀλλ' ἡνωμένου ταύτῃ
 ἐξ ἄκρας συλλήψεως. εἰ γὰρ καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις· τί θέλετέ με ἀποκτείνειν
 ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν λελάληκα ὑμῖν, οὐκ ἦν ἄνθρωπος μόνον, ἀλλὰ καὶ
 θεός. καὶ λέγων· ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐσμεν, οὐκ ἀπαρνεῖται τὴν ἡμετέραν φύσιν.
 τῷ γὰρ ἀνθρωπίνῳ στόματι καὶ τῇ ὀργανικῇ ταῦτα διαλέγεται γλώττῃ. τιμῶμεν
 δὲ καὶ προσκυνοῦμεν καὶ τὴν τῆς αὐτὸν ἀφράστως γεννησάσης ἀχράντου αὐτοῦ
 μητρὸς τῆς ἀγίας θεοτόκου καὶ παναμώμου δεσποίνης ἡμῶν εἰκόνα. τιμητέον δὲ
 καὶ τῶν ἁγίων ἀποστόλων, προφητῶν τε καὶ καλλινίκων μαρτύρων ὁσίων τε καὶ
 δικαίων ὡς φίλων θεοῦ τὰς εἰκόνας, οὐ τῇ ὕλῃ καὶ τοῖς χρώμασι τὸ σέβας προσ-
 ἄγοντες, ἀλλὰ διὰ ταύτης νοεροῖς ὁμμασι πρὸς τὸ πρωτότυπον ποδηγούμενοι
 ἐκείνῳ τὴν τιμὴν ἀπονέμοντες [προσφέρομεν], εἰδότες κατὰ τὸν μέγαν Βασιλεῖον, ὡς
 „ἡ τῆς εἰκόνης τιμὴ ἐπὶ τὸ πρωτότυπον διαβαίνει“. πρὸς δὲ τοὺς ἐριστικῶς ἀν-
 εξαγομένους καὶ λέγοντας, ὡς οὐ δεῖ τῶν ἁγίων προσκυνεῖν τὰς εἰκόνας χειροποιή-
 τους οὕσας, εἰδωλὰ τε ἀνοήτως, μᾶλλον δὲ δυσσεβῶς ἀποκαλοῦντας αὐτάς, ἴστω-
 σαν οἱ τοιοῦτοι, ὡς τὰ χερουβὶμ καὶ τὸ ἱλαστήριον, ἡ κιβωτός καὶ ἡ τράπεζα, ἃ
 Μωσῆς ὁ θεσπέσιος κατεσκεύασε θείῳ προστάγματι, χειροποίητα ἦσαν καὶ προσ-
 εκυνούντο. κατηγορεῖ δὲ ἡ θεία γραφὴ τῶν προσκυνούντων τοῖς γλυπτοῖς, ἀλλὰ
 καὶ τῶν θυόντων τοῖς δαίμοσι· καὶ ἀπόβλητος μὲν ἡ τῶν ἐλλήνων θυσία ἦν, ἡ δὲ

4 Phil. 2,7 7 Ioh. 1,18 9 cf. Bar. 3,38 10 καὶ ἐκοπίασε καὶ ἐπείνησε καὶ ἐδίψησε cf. Ioh. 4,6; Mt. 4,2; Ioh. 19,28 13–14 Ioh. 8,40 15 Ioh. 10,30 28 Ps. 96,7 29 τῶν θυόντων τοῖς δαίμοσι cf. Deut. 32,17; Ps. 105,37; 1 Cor. 10,20

2–23 σὺν τούτοις — διαβαίνει cf. Ioh. Dam. exp. fid. c. 89,24–48 Kotter II 10 καὶ ἐκοπίασε — ἐδίψησε cf. Greg. Naz. or. 38 (in theophania) c. 15,2–3 Moreschini; or. 45 (in s. pascha), PG 36, 660 C 2–3; cf. Florilegium Leonis, ACO II 1,1 p. 22,6; Anast. Sinait. uiae dux X 2,5,51–52 Uthemann (ubi plura adferuntur) 23 Bas. spir. c. 18, 45,19–20 Pruche 23–28 πρὸς δὲ — προσεκυνούντο cf. Ioh. Dam. exp. fid. c. 89,2–15 Kotter II 28–268,1 κατηγορεῖ — εὐπρόσδεκτος ~ Ioh. Dam. exp. fid. c. 89,16–20 Kotter II

HV T M 28–268,1 ~ Ioh. Dam.

1 αὐτοῦ¹ om. V | ὁ κύριος om. M Sept., deest etiam apud Anast. 2–3 τὰς — τουτέστι] τὴν εἰκόνα V, uide supra ad p. 264,12–14 2–3 περιπτυσσόμεθα προσκυνοῦντες M 4 καὶ σωτῆρος post Χριστοῦ H | καὶ² om. M | λαβόντος + προσκυνοῦμεν καὶ περιπτυσσόμεθα V 8 χρωματούργουντες om. V 9 ὥράθη καὶ om. M | καὶ³ om. Vc edd. | συναναστραφεῖς Vc^{pc} edd. 10 ἦν ed. Rom.* | ἡμπέσχετο H ἀμπέσχετο T 12 κεχωρισμέν(ης) H | ἅπαγε om. V | ἡνωμένης H 13 τί] ὅτι M 16 γλώσση M 17 αὐτοῦ T | ἀφράστως] ἀχράντως M | ἀχράντου] ἀφράστως πανάγνου M 18 τῆς om. H | ἡμῶν + τὴν HV T edd. 19 τῶν] τοῦς V^{ac} (abbr. mut. V*) 21 ταύτης sc. τῆς εἰκόνης | ταύτης + τοῖς V edd. (τοῖς νοεροῖς ὁμμασι T^{2ms}) 22 προσφέρομεν deleui coll. lat. 25 ἀνοήτως — δυσσεβῶς om. V | αὐτάς om. V αὐτάς + λέγομεν T edd., sed cf. lat. 25–26 ἴστωσαν οἱ τοιοῦτοι] ἰστέον ὧ οὔτοι T 26 ἱλαστήριον + καὶ ed. Rom.* 28 δὲ + καὶ V 29 ἐλλήνων] εἰδῶλων T

tas et uenerabiles iconas adorantes amplectimur, id est uerbi dei domini uidelicet et saluatoris nostri Iesu Christi, qui pro nobis incarnatus est et *formam serui suscepit*. cuius imago uel figuratio non deitatis quae inconuulse intemeratae carni eius unita est La.-Co. 186
 praefert characterem – inuisibilis enim est et incircumscrip̄ta et informis diuina
 5 natura. *deum* quippe *nemo uidit unquam*, ipse *unigenitus enarrauit* –, sed humani- Rom. 454
 tatis eius coloribus facientes iconam adoramus. apparuit enim deus *super terram*,
 etiam cum esset inuisibilis, et *uisus est et cum hominibus conuersatus est* et fatigatus
 est et esuriuit et sitiuit lege nostrae quam suscepit naturae. adoramus Christi iconam,
 id est personae quae hominibus uisa est non diuisae ab inuisibili eius diuinitate –
 10 absit –, sed unitae huic ex summa conceptione. nam etsi dicit Iudaeis: quid uultis
me occidere hominem qui ueritatem locutus sum uobis?, non erat homo tantum, sed
 et deus. et dicens: *ego et pater unum sumus*, non denegat naturam nostram. humano
 quippe ore ac organica haec asserit lingua. honoramus autem et adoramus etiam Ma. 1145
 imaginem intemeratae matris eius sanctae dei genitricis et immaculatae dominae
 15 nostrae, quae illum ineffabiliter genuit. honoramus quoque sanctorum apostolorum,
 prophetarum, bene uincentium martyrum, confessorum et iustorum tanquam dei PL 129,267
 amicorum imagines, non materiae uel coloribus cultum afferentes, sed per haec
 intelligibilibus uisibus ad principale adducti honorem illi debitum impendentes,
 scientes secundum magnum Basilium quod „imagine honor ad principale transeat”.
 20 porro quia nonnulli contentiosius agunt et dicunt non oportere sanctorum imagines
 adorare, cum sint manu factae, simulacra stolidae has, immo impie nuncupantes,
 nouerint qui eiusmodi sunt quia cherubim et propitiatorium, arca et mensa, quae
 Moyses sacratissimus diuino praecepto construxit, manu facta erant et adorabantur.
 accusat autem diuina scriptura eos *qui adorant sculptilia*, sed et illos qui daemonibus
 25 immolant. et quidem abiectum erat paganorum sacrificium, sed iustorum acceptum

19 cf. LC III 16 p. 407,17–18 (= III Capit. p. 333,8–9) = *Hadr. p. 17,6–8 (In actione tertia. Capitulo VIII): Contra eos, qui dicunt, „quod imaginis honor in primam formam (prima forma Hadr.) transit”.

P VE 19 ~ LC *Hadr.

1 iconas P: imagines VE edd. 3 figuratio] figura ed. Rom.* | intemeratae ed. Rom.: intemerate codd. 6 apparuit – super terram] *expectaueris* apparuit enim, etiam cum deus esset et inuisibilis, super terram 8 qua VE 9 diuisa VE | ab + hac F² edd. 10 Iudeis VE 12 et² om. VE 14 imaginem post eius VE edd. | matris om. ed. Rom.* 16 prophetae P 17 per haec ~ διὰ ταύτης? 18 principalem V ed. Rom. (corr. La.-Co.^m ex P) | debitum] *nihil respondet in gr.* | imperidentes P^{ac} (ri exp., n P^c s.l.) independentes V 19 Basilium magnum ed. Rom.* | principalem VE edd. 21 manufacta ed. Rom. (corr. La.-Co.) | impiae P 22 quia] quod ed. Rom.^{corr}* 23 Moses P | sacratissimis P^{ac} (u P^c s.l.) 24 demonibus codd. 25 sacrificium P

τῶν δικαίων εὐπρόσδεκτος. παχυτέρας οὖν γραφῆς οὐσῶν τῶν σεπτῶν εἰκόνων δεῖ τιμᾶν αὐτάς διὰ τὰ πρωτότυπα.

Ha. 152 Τούτοις οὖν τοῖς συνοδικοῖς ἡμῶν εὐμενῶς ἐντυγχάνοντες, ἀγιώτατοι, εἴ τι εὐρεθῇ ἐν αὐτοῖς δεόμενον ἐπιδιορθώσεως, μετάδοτε ἀφθόνως ἡμῖν τῆς ἐνθέου διδαχῆς ὑμῶν καὶ ἀντεπιστεῖλαι παρακλήθητε, ἵνα συμφώνως ἐκ τούτου πιστῶν εὐρεθέντων ἀμφοτέρων ὑμῶν τε καὶ ἡμῶν δοξάζεται ὁ πατήρ καὶ ὁ υἱὸς καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

Rom. 455 La.-Co. 188 Καὶ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν Πέτρος καὶ Πέτρος οἱ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι καὶ τὸν τόπον ἐπέχοντες Ἀδριανοῦ τοῦ ἀγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης εἶπον· Πειθόμεθα, ὅτι κατὰ τὴν ὀρθῶς ὁμολογηθεῖσαν πίστιν παρὰ Ταρασίου τοῦ ἀγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως καὶ ὁ καθ' ἡμᾶς ἀποστολικὸς πάπας Ἀδριανὸς δεξάμενος καὶ ἅπασα ἢ κατ' αὐτὸν ἀγία σύνοδος ἐστοίχησε καὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦ ὁμολογηθέντων τὴν κοινωνίαν ἡσπάσατο. καὶ εὐλογητὸς ὁ θεός, ὅτι καὶ οἱ τῆς ἀνατολῆς ἀγιώτατοι ἀρχιερεῖς σύμφωνοι ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει καὶ τῇ προσκυνήσει τῶν σεπτῶν εἰκόνων τοῖς ἀγιωτάτοις Ἀδριανῷ πάπᾳ Ῥώμης καὶ Ταρασίῳ πατριάρχῃ τῆς νέας Ῥώμης εὐρέθησαν, καὶ τοῖς μὴ οὕτως ὁμολογοῦσιν ἀνάθεμα ἔστω ἀπὸ τῶν ἁγίων τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἁγίων πατέρων τῶν ἐνταῦθα προαθροισθέντων.

Ἡ ἀγία σύνοδος εἶπε· Γένοιτο, γένοιτο, γένοιτο.

I. Ἀγάπιος ὁ ὀσιώτατος ἐπίσκοπος Καισαρείας εἶπε· Τοῖς σταλεῖσι παρὰ τῶν τῆς ἀνατολῆς ὀσιωτάτων ἀρχιερέων πανιέροις γράμμασι πρὸς Ταράσιον τὸν ἀγιωτάτον καὶ οἰκουμενικὸν πατριάρχην ὡς στήλην ὀρθοδοξίας ἀποδεξάμενος κατὰ πάντα τρόπον στοιχῶ καὶ τὴν κοινωνίαν ἀποδέχομαι, καὶ τοὺς μὴ οὕτως φρονοῦντας τῷ ἀναθέματι καθυποβάλλω.

I εὐπρόσδεκτος cf. I Petr. 2,5

1-2 παχυτέρας – πρωτότυπα cf. Ioh. Dam. imag. III c. 24-25 Kotter III 22 στήλην ὀρθοδοξίας cf. Conc. Chalc. (def. fidei), ACO II 1,2 p. 129,15; Libell. episc. sec. Syriae, ACO III p. 30,29-30 etc.

HV T M

I εὐαπόδεκτος Ioh. Dam. | οὐσας τὰς σεπτὰς εἰκόνας T 3 εὐσεβῶς V 4 ἡμῖν ἀφθόνως M | τῆς] τε H 5 ἐκ τούτου om. V | πιστῶν] πιστευόντων T edd. 6 ἀμφοτέρων H: ἀμφοῖν T edd., om. V M | ἡμῶν τε καὶ ὑμῶν M | δοξάζεται V | πατὴρ] πατὴρ τε T edd. 7 τῶν αἰώνων. ἀμήν om. V | ἀμήν om. H 8 Πέτρος καὶ Πέτρος om. V | θεοφιλέστατοι om. V 8-9 καὶ τὸν τόπον ἐπέχοντες] τοῦ V 9 τοῦ ἀγιωτάτου Ἀδριανοῦ H M τοῦ ἀγιωτάτου om. V 11 καὶ μακαριωτάτου om. V 12 δεξάμενος Ἀδριανὸς H | πᾶσα T edd. 13 τῶν – κοινωνίαν] τὰ ὑπ' αὐτοῦ ὁμολογηθέντα V | ἡσπάσαντο HV T, sed cf. lat. 14 ἀγιώτατοι om. H | ἐν om. V 15-16 Ἀδριανῷ – νέας Ῥώμης] τούτοις V 16 ἡρέθησαν H 17 ἁγίων¹ om. H | τριακοσίων – ὀκτὼ] τη' HV τριακοσίων δεκαοκτὼ M | ἁγίων² om. T edd. 19 ἀγία om. V | γένοιτο bis tantum V | γένοιτο² om. V 20-278,24 episcoporum acclamationes C 1-35 numerantur α' – λε' H^{1ms} 20 ὀσιώτατος ἐπίσκοπος om. V | Καισαρίας H | Τοῖς] Τὰ τοῖς V 20-21 παρὰ τῆς τῶν V 21 ὀσιωτάτων om. H | γράμματα V 22 καὶ οἰκουμενικὸν om. V | πατριάρχην + ἡμῶν V | ὀρθοδοξίας] εὐσεβείας ed. Rom.* | ἀποδεξάμενος + καὶ T ἀποδεξάμενος + στοιχῶ καὶ V (uide infra) 23 στοιχῶ – κοινωνίαν om. V 23-24 τοὺς ... φρονοῦντας] τοῖς ... φρονοῦσι H 24 τῷ ἀναθέματι καθυποβάλλω] ἀναθεματίζω H

est. cum ergo crassioris scripturae uenerabiles imagines sint, oportet eas honorare propter principalia.

His itaque synodicis nostris libenter acceptis, sanctissimi, si quid inuentum fuerit in illis emendatione indigens, sine inuidia uestrae deo plenae doctrinae nos participes
 5 facite et ad remittendum ea nobis correcta estote precabiles, ut concorditer ex hoc fidelibus utrisque, id est uobis et nobis, inuentis glorificetur pater et filius et spiritus sanctus nunc et semper et in saecula saeculorum. amen. Ha. 151

Et post lectionem Petrus et Petrus deo amabiles presbyteri et locum retinentes sanctissimi Hadriani papae senioris Romae dixerunt: Adquiescimus quia secundum
 10 fidem quam recte Tarasius sanctissimus et beatissimus patriarcha Constantinopoleos est confessus, et apostolicus papa noster Hadrianus suscipiens una cum uniuersa sancta synodo, quae apud ipsum est, consensit et eorum quae ille confessus fuerat communionem amplexus est. et benedictus deus, quia et orientis sanctissimi summi sacerdotes concordantes in horthodoxa fide ac adoratione uenerabilium imaginum
 15 sanctissimis Hadriano papae Romano et Tarasio patriarchae nouae Romae inuenti sunt. et qui ita non confitentur anathema sint a sanctis trecentis decem et octo patri- Rom. 455
 bus qui hic ante collecti sunt. La.-Co. 187

Sancta synodus dixit: Fiat, fiat, fiat.

1. Agapius sanctissimus episcopus Caesariae dixit: Destinatis ab orientis sanctis-
 20 simis pontificibus sacratissimis litteris ad Tarasium sanctissimum patriarcham, has tanquam titulum horthodoxiae suscipiens, omnimodis consentio et communionem recipio, et eos qui ita non sapiunt anathemati summiserim.

P VE

5 ea nobis correcta *Anast. suo Marte addidisse uidetur, cum ἀντεπιστεῖλαι male intellexisset* 6 utrisque id est uobis et nobis *om.* P^{ac} (*add. P^c in marg. sup.*) 8 tenentes E *edd.* 9 papae Hadriani *ed. Rom.** | Acquiescimus *ed. Rom.* ex F* 11 huiuersa P^{ac} [*h exp.*] uniuersali F uenerabili *ed. Rom.** 12 consentit *ed. Rom.** | illi P 13 et² *om. ed. Rom.** 14 ac] et E *edd.* 16 decem et octo] x et viii V x^{cem} et octo E 19–279,23 *episcoporum acclamationes non numerantur in codd.* 19 Caesarie P Caesariae VE 20 καὶ οἰκουμένικὸς *hic et aliis locis Anast. praetermisit, cf. ad p. 233,19* | has P: his VE *edd.* 21 tamquam VE | omnibus modis *ed. Rom.* ex F*

- Ma. 1147 2. Ἰωάννης ὁ ὀσιώτατος ἐπίσκοπος Ἐφέσου εἶπε· Τοῖς σταλεῖσιν ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς παρὰ τῶν αὐτόθι ἀρχιερέων ὀρθοδόξοις γράμμασι πρὸς Ταράσιον τὸν ἀγιώτατον καὶ τρισμακάριστον οἰκουμενικὸν πατριάρχην συντιθέμεθα καὶ τὴν αὐτῶν κοινωνίαν ἀσπαζόμεθα, τοὺς δὲ μὴ οὕτως ὁμολογοῦντας μῆτε προσκυνοῦντας μῆτε ἀποδεχομένους τὰς ἀγίας καὶ ἱεράς καὶ σεπτὰς εἰκόνας ἀλλοτρίους ἡγοῦμαι τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας καὶ τῷ ἀναθέματι αὐτοὺς παραπέμπω.
3. Κωνσταντῖνος ὁ ὀσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντείας τῆς Κύπρου εἶπεν· Ἐν μηδεμιᾷ ἐννοίᾳ παραλλάττοντα καὶ τὰ νῦν ἀναγνωσθέντα γράμματα τὰ ἐκ τῆς ἀνατολῆς πεμφθέντα πρὸς Ταράσιον τὸν ἀγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον καὶ οἰκουμενικὸν πατριάρχην τοῦ ὑπ' αὐτοῦ προομολογηθέντος ὅρου τῆς πίστεως εὐρὼν κἀγὼ ὁ ἀνάξιος τούτοις συντίθεμαι καὶ ὁμόφρων γίνομαι, δεχόμενος καὶ ἀσπαζόμενος τιμητικῶς τὰς ἀγίας καὶ σεπτὰς εἰκόνας, καὶ τὴν κατὰ λατρείαν προσκύνησιν μόνῃ τῇ ὑπερουσίῳ καὶ ζωαρχικῇ τριάδι ἀναπέμπω, καὶ τοὺς μὴ οὕτως φρονοῦντας μῆτε δοξάζοντας τῆς ἀγίας καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας ἐκχωρίζω καὶ τῷ ἀναθέματι καθυποβάλλω καὶ τῇ μερίδι τῶν ἀρνούμενων τὴν ἔνσαρκον καὶ σωστικὴν οἰκονομίαν Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν παραπέμπω.
4. Βασίλειος ὁ ὀσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας εἶπε· Τοῖς σταλεῖσι γράμμασι ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς παρὰ τῶν αὐτόθι ἀγιωτάτων ἀρχιερέων πρὸς τὸν ἀγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον καὶ οἰκουμενικὸν πατριάρχην στοιχῶ καὶ ἐμμένω καὶ τὰ παρ' αὐτῶν ὁμολογηθέντα ἀποδέχομαι μετὰ πάσης εὐμενείας καὶ προαιρέσεως, καὶ τοὺς μὴ οὕτως φρονοῦντας ἀναθέματι καθυποβάλλω.
5. Νικόλαος ὁ ὀσιώτατος ἐπίσκοπος Κυζίκου εἶπε· Τοῖς ἀναγνωσθεῖσι γράμμασι τοῦ ἀγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου καὶ τοῖς ἀντιπεμφθεῖσι ἀπὸ τῶν τῆς ἀνατολῆς ὀρθοδόξων ἀρχιερέων λιβέλλοις συντίθεμαι περὶ τῶν ἀγίων καὶ σεπτῶν εἰκόνων καὶ τὴν κοινωνίαν αὐτῶν ἀποδέχομαι, καὶ τοὺς μὴ οὕτως φρονοῦντας τῷ ἀναθέματι παραπέμπω.

16 Χριστοῦ – ἡμῶν cf. 1 Ioh. 5,20; Ioh. 17,3

7-11 Ἐν – συντίθεμαι = Georg. Metoch. hist. dogm. III c. 96,12-18 Cozza-Luzi

HV TM 7-11 = Georg. Metoch.

1 ὁ ὀσιώτατος om. H | ὀσιώτατος ἐπίσκοπος om. V 1-6 Τοῖς σταλεῖσιν – παραπέμπω] Κἀγὼ τούτοις τοῖς γράμμασι τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων κατὰ πάντα τρόπον στοιχῶ καὶ τὴν κοινωνίαν ἀποδέχομαι καὶ τοὺς μὴ οὕτως φρονοῦντας ἀναθεματίζω V 1 ἀπὸ TM: ἐκ H 2 Ταράσιον post πατριάρχην T 3 τρισμακάριστον om. H M, sed cf. lat. 7 ὁ ὀσιώτατος ἐπίσκοπος om. M ὀσιώτατος ἐπίσκοπος om. V ἐπίσκοπος om. H | Κωνσταντίας V | τῆς om. M | ἔφη V 7-11 Ἐν μηδεμιᾷ – τούτοις] κἀγὼ ὁ ἀνάξιος ἐν μηδὲ μιᾷ ἐννοίᾳ τῶν ἀναγνωσθέντων γραμμάτων παραλλάττων τούτοις V 8 παραλλάττοντα H M Georg. Metoch. (cf. lat.): παραλλάττων VT | καὶ (quod habet etiam Georg. Metoch.) fort. delendum, cf. lat. | τὰ 2 om. M Georg. Metoch. 11 συντίθεμι T edd. | δεχόμενος καὶ om. V 11-16 δεχόμενος – παραπέμπω interpolata esse censet Speck, Interpolationen p. 87-88, sed cf. Lamberz, Überlieferung und Rezeption p. 1061 adn. 18 12 καὶ σεπτὰς om. V | καὶ 2 om. H 13 ἀναπέμπω H 13-14 μῆτε δοξάζοντας om. V 14 τῆς ἀγίας om. H τῆς ἀγίας + καὶ V | ἐκχωρίζω (sic) ante τῆς ἀγίας V 15 ὑποβάλλω ed. Rom.* 15-16 καὶ 1 – παραπέμπω om. V 15 σωστικῇ] σωματικῇ T edd., sed cf. lat. et Act. VI 213 E 2 17 ὀσιώτατος ἐπίσκοπος om. V 17-19 Τοῖς σταλεῖσι – ἐμμένω] Τοῖς ἀνατολικοῖς γράμμασι πρὸς τὸν ἀγιώτατον ἡμῶν δεσπότην καὶ οἰκουμενικὸν πατριάρχην σταλεῖσι κἀγὼ στοιχῶ V 18 ἀπὸ] ἐκ H 20 ἐνδέχομαι uel ἐκδέχομαι H | εὐμενείας καὶ om. V 21 ἀναθέματι καθυποβάλλω] ἀναθεματίζω V ἀναθέματι ὑποβάλλω ed. Rom.* 22 ὀσιώτατος ἐπίσκοπος om. V 22-25 Τοῖς ἀναγνωσθεῖσι – συντίθεμαι] Κἀγὼ τοῖς τε γράμμασι τοῦ ἀγιωτάτου ἡμῶν Ταρασίου καὶ τοῖς ἀνατολικοῖς συντίθεμαι V 23 ἀγιωτάτου] ὀσιωτάτου H 24 ἀπὸ τῶν M: ἐκ τῶν H ἀπὸ T edd. 25 καὶ τὴν – ἀποδέχομαι om. V | ἐκδέχομαι H 26 τῷ om. M | τῷ ἀναθέματι παραπέμπω] ἀναθεματίζω V

2. Iohannes <sanctissimus> episcopus Ephesi dixit: Destinatis ab ¶his summis Ma. 1148
sacerdotibus qui in oriente sunt horthodoxis litteris ad sanctissimum et ter beatum
patriarcham Tarasium consentimus et earum communionem amplectimur, eos uero
qui ita non confitentur neque adorant neque recipiunt sanctas et sacras ac uenerabiles
5 imagines, alienos existimo catholicae ac apostolicae ecclesiae atque eos anathemati
transmitto.
3. Constantinus sanctissimus episcopus Constantiae Cypri dixit: In nullo sensu
commutatas litteras quae nunc lectae sunt quaeque de oriente missae fuerunt ad PL 129,268
Tarasium sanctissimum archiepiscopum et patriarcham, a diffinitione fidei quam ipse
10 ante confessus fuerat inueniens, et ego indignus his consentio et concors efficior,
suscipiens et amplectens honorabiliter sanctas et uenerabiles imagines atque adora-
tionem quae per latrionem (id est deo debitam seruitutem) efficitur soli supersubstantiali et
uiuificae trinitati impendo, et qui ita non sapiunt neque praedicant a sancta catholica
et apostolica ecclesia segrego et anathemati subicio atque portioni negantium incar-
15 natam et salutiferam dispensationem Christi ueri dei nostri transmitto.
4. Basilius sanctissimus episcopus Ancyrae dixit: Destinatis litteris ab orientis
sanctissimis summis sacerdotibus ad sanctissimum archiepiscopum et patriarcham
consentio et permaneo et quae ipsi confessi sunt admitto cum omni benignitate et
uoluntate, et qui ita non sapiunt anathemati summitto.
- 20 5. Nicolaus sanctissimus episcopus Cyzici dixit: Lectis litteris sanctissimi et
beatissimi archiepiscopi et patriarchae et ediuerso missis ab orientis horthodoxis
summis sacerdotibus libellis consentio de sanctis ac uenerabilibus imaginibus et
communionem eorum recipio, et eos qui ita non sapiunt anathemati transmitto.

11–15 cf. LC III 17 p. 412,4–13 (= III Capit. p. 333,10–18, cf. p. 413,20–23) = *Hadr. p. 17,20–27 (In eadem actione. Capitulo IX): Quod infauste et precipitanter sive insipienter Constantinus, Constancie Cypri episcopus, dixit: „Suscipio et amplector (amplecto Hadr.) honorabiliter sanctas et venerandas imagines secundum (secundum + et quae Capit. Hadr.) seruitium adorationis, quod (quae Capit. Hadr.) consubstantiali (substantiali Capit. Hadr.) et vivificatrici Trinitati emitto; et qui sic non sentiunt neque glorificant, a sancta, catholica et apostolica ecclesia segrego et anathemati submitto et parti, qui abnegauerunt incarnatam et salubilem dispensationem Christi, veri Dei nostri, emitto.” cf. Capit. Conc. Francof., c. 2 (MGH Capit. I p. 73,31–74,2 = MGH Conc. II 1 p. 165,26–30); cf. Von den Steinen, Entstehungsgeschichte p. 80–85; Lamberz, Überlieferung und Rezeption p. 1060–1065

P VE 11–15 ~ LC *Hadr.

1 sanctissimus addidi coll. gr. | his] iis ed. Rom. *, fort. hic (~ αὐτοῖς) scribendum (idem mendum inuenitur p. 5, 18 ut uidetur; cf. etiam Stotz IV, IX § 111.7) et qui in oriente sunt ut glossema delendum, cf. gr. 5 apostolicae ac catholicae ed. Rom. * 9 a] ad P^{ac} (d exp.) | diffinitione VE 11 adque P 12 quae] que P^{ac} (uq add. P^c s.l.) | latrionem VE edd. | id – seruitutem adnotatio Anastasii in textum recepta, cf. gr. 16 Ancirae VE 18 et] ac VE 19 submitto VE edd. 20 Cizici VE

- Rom. 456 Ha. 153 6. Εὐθύμιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Σάρδεων εἶπεν· Ὡς ἐν πᾶσι τῇ ἀληθείᾳ ἐξακολουθῶν καὶ ταῖς παραδόσεσι τῶν θείων ἀποστόλων καὶ πατέρων ἐντετραμ- μένος συναινῶ καὶ τοῖς ἀρτίως ἀναγνωσθεῖσι χαράγμασι Ταρασίου τοῦ ἀγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου καὶ τοῖς ἀντιπεμ- φθεῖσι παρὰ τῶν τῆς ἀνατολῆς πατριαρχῶν, καὶ τὸ αὐτῶν καὶ ἑμὸν φρόνημα περὶ 5 τε τῶν ἱερῶν δογμάτων καὶ περὶ τῶν σεπτῶν εἰκόνων ἐν καὶ ἀπαράλλακτον ἡγοῦ- μαι, τοὺς δὲ παρὰ ταῦτα κενολογοῦντας ἢ φλυαροῦντας κατὰ τῶν ἀγίων εἰκόνων καὶ μὴ στοιχοῦντας τοῖς ἀγιωτάτοις πατριαρχαῖς αἰρετικούς καὶ διεστραμμένους γινώσκω καὶ τῆς αὐτῶν κοινωνίας μακρὰν ἑμαυτὸν τίθημι.
- La.-Co. 189 7. Πέτρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Νικομηδείας εἶπε· Κατὰ τὰ σταλέντα γράμ- 10 ματα παρὰ τῶν ἀρχιερέων τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως πρὸς τὸν ἀγιώτατον καὶ τρισμακάριστον ἀρχιεπίσκοπον καὶ οἰκουμενικὸν πατριάρχην Ταράσιον ἀσπασίως ἀποδέχομαι καὶ σέβομαι καὶ προσκυνῶ τὰς τιμίας καὶ ἱερὰς εἰκόνας, καὶ τοὺς μὴ οὕτως φρονοῦντας ἀναθεματίζω.
- Ma. 1150 8. Ὑπάτιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Νικαίας εἶπε· Τοῖς σταλεῖσιν ἀπὸ τῆς ἀνα- 15 τολῆς παρὰ τῶν αὐτόθι ἀρχιερέων ὀρθοδόξοις γράμμασι πρὸς τὸν ἀγιώτατον καὶ τρισμακάριστον οἰκουμενικὸν πατριάρχην Ταράσιον στοιχῶ καὶ τὰ παρ' αὐτῶν ὁμολογηθέντα ἀποδέχομαι, καὶ τὰς ἀγίας καὶ σεπτὰς εἰκόνας τιμῶ καὶ προσκυνῶ καὶ ἀσπάζομαι, καὶ πάντας τοὺς μὴ ἐπομένους τῇ ὁμολογίᾳ ταύτῃ ἁλλοτρίους ἡγοῦμαι τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας καὶ τῷ ἀναθέματι ὑποβάλλω. 20
9. Ἡλίας ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κρήτης εἶπε· Τοῖς σταλεῖσι γράμμασιν ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς ἀκολουθῶν στοιχῶ καὶ συντίθημι.
10. Σταυράκιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Χαλκηδόνος εἶπε· Τὰ ἀναγνωσθέντα γράμματα Ταρασίου τοῦ ἀγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου καὶ οἰκου- 25 μενικοῦ πατριάρχου καὶ τὰ ἀπὸ τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως παρὰ τῶν αὐτόθι ἀρχιερέων τοιαύτην οἰκειότητα ἔχειν πρὸς τὰ τοῦ αὐτοῦ ἡγοῦμαι ἀρχιερέως Κων-

23-274,2 Τὰ ἀναγνωσθέντα – ὀρθοδοξίας = Georg. Metoch. hist. dogm. III c. 96,18-26 Cozza-Luzi

HV T M 23-274,2 = Georg. Metoch.

1 ὁσιώτατος ἐπίσκοπος om. V | Σάρδεων M: Σάρδ sine abbr. V T Καισαρείας H Σάρδης ed. Rom.*, cf. Bischofslisten p. 42 adn. 160 | ἀληθεία + χάριτι Χριστοῦ V 2-3 καὶ ταῖς – ἐντετραμμένους om. V 3 χαράγμασι T M (cf. lat.): γράμμασι HV | Ταρασίου om. M 3-5 Ταρασίου – πατριαρχῶν] τῶν ἀγίων μου δεσποτῶν V 4-5 ἀντιπεμφθεῖσι H M (cf. p. 270,24): ἀναπεμφθεῖσι T edd. 5 φρόνημα + ἐν V (uide infra) 6 περὶ ante τῶν σεπτῶν om. HV | τῶν² + ἀγίων καὶ V 6-7 ἐν καὶ – ἡγοῦμαι om. V 7 δὲ om. V | ἢ φλυαροῦντας – εἰκόνων om. V | ἢ] fort. καὶ scribendum, cf. lat. 8-9 αἰρετικούς – τίθημι] αἰρετικούς λέγω καὶ ἀναθεματίζω V 9 ἑμαυτὸν H T: ἑαυτὸν M 10 ὁσιώτατος ἐπίσκοπος om. V 10-12 Κατὰ – Ταράσιον] Κἀγὼ πάντα ταῦτα V 12 ἀσπασίως] στοιχῶ καὶ τὰ παρ' αὐτῶν ὁμολογηθέντα M 13 ἐνδέχομαι H 15 Ὑπάτιος om. H | ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος om. M ὁ ὁσιώτατος om. V 15-18 Τοῖς σταλεῖσιν – ἀποδέχομαι] Τὰ παρὰ τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων γραφέντα καὶ ὁμολογηθέντα ὁμολογῶ κἀγὼ V 15 ἀπὸ] ἐκ H 16 πρὸς τὸν + μακ[αριώτατον] (partim euanidum) καὶ M 17 τρισμακάριστον om. M 18 ἐνδέχομαι H 18-19 καὶ τὰς – ταύτῃ] καὶ προσκυνῶ τὰς σεπτὰς εἰκό- νας καὶ τοὺς μὴ οὕτως φρονοῦντας V 18 σεπτὰς καὶ ἀγίας M 20 τῷ ἀναθέματι ὑποβάλλω] ἀναθεμα- τίζω V 21 ὁ ὁσιώτατος om. V | Κρίτης V 21-22 Τοῖς σταλεῖσι – συντίθημι] Οὕτως κἀγὼ ὁμολογῶ καὶ στοιχῶ V 21 ἀπὸ] ἐκ H 22 συντίθεμαι M 23 ὁσιώτατος ἐπίσκοπος om. V M | Χαλκηδόνος H T 23-274,3 Τὰ ἀναγνωσθέντα – φρονοῦντας (locus uix sanus)] Τοῖς σταλεῖσι γράμμασι ἀπὸ τῶν ἀνατο- λικῶν ἀρχιερέων στοιχῶ κἀγὼ καὶ συντίθεμαι καὶ τὰς ὑπ' αὐτῶν ὁμολογηθέντων τὴν ἔκθεσιν ἀποδέχομαι καὶ τοὺς μὴ οὕτως φρονοῦντας ἀναθεματίζω V 24 καὶ μακαριωτάτου om. H M, sed cf. lat. 25 fort. πατριάρχου <ἀποδέχομαι> 26 fort. ἀρχιερέων <σταλέντα> 26-274,1 ἔχειν – Κωνσταντινουπόλεως] ἔχειν ἡγοῦμαι reliquis omissis Georg. Metoch., sed potius post πατριάρχου et ἀρχιερέων lacunae statuendae (uide supra)

6. Euthymius sanctissimus episcopus Sardis dixit: Vt in omnibus ueritatem executus et traditionibus sacratissimorum apostolorum et patrum educatus consentio etiam his exarationibus quae modo lectae sunt, tam scilicet Tarasii sanctissimi ac beatissimi archiepiscopi et patriarchae quam his quae ad has missae sunt ab orientali-
 5 libus patriarchis, et eorum ac meum sensum super sacris dogmatibus et sanctis iconis unum et immutabilem aestimo, eos uero qui praeter haec uana loquuntur et garriunt contra sanctas imagines et non conueniunt cum sanctissimis patriarchis, hereticos et peruersos agnosco et ab eorum communione longe me pono. Rom. 456
Ha. 154
La.-Co. 190
7. Petrus sanctissimus episcopus Nicomediae dixit: Secundum missas litteras a
 10 summis sacerdotibus orientalis dioeceseos ad sanctissimum et ter beatum archiepiscopum et patriarcham Tarasium salubriter suscipio et colo atque adoro pretiosas et sacras imagines, eos uero qui ita non sapiunt anathematizo.
8. Hypatius sanctissimus episcopus Nicaeae dixit: Horthodoxis litteris quae
 15 missae sunt ab oriente, id est a summis sacerdotibus qui ibidem sunt, ad sanctissimum et ter beatum patriarcham Tarasium consentio et ea quae confessi sunt recipio, et sanctas ac uenerabiles imagines honoro, adoro et amplector, et omnes qui non sequuntur confessionem hanc, alienos opinor a catholica ecclesia et anathemati subdo. Ma. 1149
9. Helias sanctissimus episcopus Cretae dixit: Destinatas litteras ab oriente
 20 sequens consentio et paciscor.
10. Stauracius sanctissimus episcopus Chalcedonis dixit: Lectis litteris Tarasii sanctissimi et beatissimi archiepiscopi ac patriarchae eas quae ab orientalis dioeceseos summis sacerdotibus destinatae sunt talem proprietatem habere ad illas quae sunt Constantinopolitani pontificis arbitror, ut nulla diuersitas inter illas esse uideatur,

P VE

1 Euthymius VE | ueritatem] uoluntatem P^{ac} (*sublin. et ueritatem superscr. P^c*) 2 in ante traditionibus *add. ed. Rom.** 3 etiam] καὶ – καὶ uix apte uertit Anast. 4 ad has VE: ab has P^{ac} ab his P^{pc} (a *exp.*, i *superscr. P^c*) | ad has missae ~ ἀντιπεμφθεῖσι? 6 immutabilem VE | aestimo] existimo *ed. Rom.** 10 dioeceseos VE 12 iconas *ed. Rom.* ex F* 13 Nicaeae PV Nicee E 15 quae] que P^{ac} (uae P^c *s.l.*) 16 ac] et *ed. Rom.*, *corr. ed. Reg.* | honoro + et *ed. Rom.** 17 et *om. P^{ac}* (*add. P^c s.l.*) 21 Stauracius V: Stauratius P E *ed. Rom.*, *corr. ed. Reg.* | Chalchaedonis P Chalcedonensis F *ed. Rom.* Calchedonensis *ed. Reg.* 21–24 Lectis – arbitror] *locum in gr. corruptum e sensu transferre conatus est Anast.* 21 Tarasii *om. ed. Rom.** 22 ac] et *ed. Rom.* ex F* | eas quae] easque P^{ac} (uae P^c *s.l.*) E | dioeceseos VE

σταντινουπόλεως, ὥστε μηδεμίαν ἑτερότητα ἐν αὐτοῖς εἶναι, ἀλλὰ τελείαν ταυτότητα, ὡς ἐν καὶ τὸ αὐτὸ τὰ ἄμφω εἶναι ἡγουν πεπληρωμένα πάσης ὀρθοδοξίας. διὸ καὶ οὕτως ὁμολογῶ καὶ ἄλλοτρίους ἡγοῦμαι τοὺς μὴ οὕτως φρονοῦντας.

11. Νικηφόρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Δυρραχίου εἶπε· Τοῖς σταλεῖσιν ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς παρὰ τῶν αὐτόθι ἀρχιερέων ὀρθοδόξοις γράμμασι πρὸς Τάρασιον τὸν ἀγιώτατον καὶ οἰκουμενικὸν πατριάρχην στοιχῶ καὶ συντίθημι καὶ τῶν ὑπ' αὐτῶν ὁμολογηθέντων τὴν ἔκθεσιν ἀποδέχομαι, καὶ τοὺς μὴ οὕτως φρονοῦντας ἀναθεματίζω.

12. Ἐπιφάνιος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος τῆς ἐκκλησίας Κατάνης καὶ τὸν τόπον ἐπέχων Θωμᾶ τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Σαρδανίας εἶπεν· Ἀληθὲς ὅτι κηρία 10 μέλιτος λόγοι καλοί, γλυκάσμα δὲ αὐτῶν ἴασις ψυχῆς, ὡς γέγραπται. ἰδοὺ τοίνυν καὶ τὰ ἄρτίως ἀναγνωσθέντα συνοδικὰ γράμματα τοῦ ἀγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου τῆς βασιλευούσης Κωνσταντινουπόλεως ἀρχιεπισκόπου νέας Ῥώμης, ἃ πρὸς τοὺς τῆς ἀνατολῆς ὀρθοδοξοτάτους ἀρχιερεῖς ἐξαπέστειλε, καὶ μέντοι καὶ τὰ 15 παρ' αὐτῶν πρὸς αὐτὸν ἀνταποσταλέντα γλυκεῖ τε καὶ εὐόσμῳ κηρίῳ τῆς τῶν ἀγίων πατέρων ὀρθοδόξου πίστεως περιανθιζόμενα τὰς πάντων ἡμῶν νοερὰς αἰσθήσεις τῇ εὐωδίᾳ κατήρδευσαν καὶ τοὺς κατὰ ψυχὴν ἐν τῇ πίστει χωλεύοντας τῇ ῥωστικῇ δυνάμει τῆς ὀρθοδόξου διδασκαλίας ἐξιάσαντο. διὸ δὴ καὶ τούτοις τὰ ἴσα φρονῶν ἀποδέχομαι καὶ περιπτύσσομαι τὰς σεπτὰς εἰκόνας κατὰ τὴν ἀρχῇ- 20 θεν παράδοσιν· δηλαδή τὸ ἀποστατικὸν ἐκεῖνο συνέδριον, ὃ τινες καὶ ἐβδόμην ἀθέσμως παρελήρησαν σύνοδον, καὶ τοὺς τὰ αὐτὰ αὐτῷ φρονοῦντας τοῖς φοβεροῖς ἀποπέμποι ἀναθέμασι.

13. Λέων ὁ ὁσιώτατος πρεσβύτερος καὶ τὸν τόπον ἐπέχων τῆς μητροπόλεως Σίδης εἶπε· Χάριτι Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν τοῖς σταλεῖσι γράμμασι παρὰ τῶν 25 τῆς ἀνατολῆς ἀρχιερέων πρὸς Τάρασιον τὸν ἀγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον καὶ οἰκου- μενικὸν πατριάρχην στοιχῶ καὶ ἐμμένω, καὶ τοὺς μὴ οὕτως φρονοῦντας ἀναθέματι παραπέμπω.

14. Νικόλαος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ Ἁπρου καὶ τὸν τόπον ἐπέχων τῆς μητροπόλεως Τυάνων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

10–11 Πρου. 16,24

HV T M

1 τελείαν] ταχεῖαν *Georg. Metoch.* 2 τὰ om. *Georg. Metoch.* 4–8 C 11 om. V 4 ὁσιος M | ἐπίσκοπος + τοῦ T edd. | σταλεῖσιν post ἀνατολῆς M | ἀπὸ] ἐκ H 6 καὶ οἰκουμενικὸν om. H | συντίθημι M 7 ἐνδέχομαι H 9 ὁ θεοφιλέστατος om. V | διάκονος] ἐπίσκοπος T 9–10 καὶ τὸν τόπον – Σαρδανίας om. V 10 exspectaueris ἀρχιεπισκόπου (cf. p. 18,28 et *Bischofslisten* p. 43), sed mendum, quod saepius occurrit (cf. e.g. p. 86,1), potius notariis tribuendum | Σαρδονίας M Σαρδινίας ed. Rom.* | εἶπεν post Ἀληθὲς V 12 ἀγιωτάτου + ἡμῶν V 12–13 καὶ μακαριωτάτου om. V 13–15 τῆς βασιλευούσης – ἀνταποσταλέντα] Ταρσίον καὶ τὰ παρὰ τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων ἀποσταλέντα τῷ V 14 ἀρχιερεῖς] ἱερεῖς H | ἀπέστειλε H 15 ἀνταποσταλέντα + τῷ M (τῷ habet etiam V, uide supra) 17 τῇ εὐωδίᾳ om. V | κατήρδευσαν HV M: κατήρδευσε T edd., sed cf. infra ἐξιάσαντο 18 τῇ ῥωστικῇ – διδασκαλίας om. V | ἰάσαντο M | τούτοις post ἴσα V 19 ἴσα ed. Rom.* | ἐνδέχομαι H ἀσπάζομαι V | περιπτύσσομαι] προσκυνῶ V | σεπτὰς] ἀγίας V 19–21 κατὰ τὴν ἀρχῇθεν – σύνοδον om. V 20 παράδοσιν – ἐκεῖνο συνέδριον (συνέδριον ἐκεῖνο M) H M: παράδοσιν, δηλαδή τὴν ἀποστολικήν, ἐκεῖνο δὲ τὸ συνέδριον T edd., sed cf. lat. | ἔβδομον H 21 παρεπλήρωσαν H | τὰ αὐτὰ αὐτῷ] μὴ οὕτως V | αὐτῷ (sc. συνεδρίῳ) om. H (cf. lat.), exspectaueris αὐτῇ (sc. συνόδῳ), cf. p. 276,14 | φρονοῦντας αὐτῷ M 22 ἀποπέμποι om. V 23 πρεσβύτερος M (cf. B 12, E 13, F 12): ἐπίσκοπος HV T | καὶ τὸν τόπον ἐπέχων τῆς μητροπόλεως om. V 24–26 τοῖς σταλεῖσι – πατριάρχην] οὕτως καὶ V 26 καὶ ἐμμένω om. V 26–27 ἀναθέματι παραπέμπω] ἀναθεματίζω V 28–29 Νικόλαος – ὁμοίως] Ὁ καθηγούμενος τῆς Ἁπρου εἶπεν· Οὕτως καὶ γὰρ ποίῳ V 28 μονῆς om. T edd., sed cf. lat. | Ἁπρω M

sed perfecta identitas, ita ut unum utraeque sint, id est plenae omni horthodoxia. propter quod et ego ita confiteor et alienos reor eos qui ita non sentiunt.

11. Nicephorus sanctissimus episcopus Dyrrachii dixit: Destinatis ab orientis summis sacerdotibus horthodoxis litteris ad Tarasium sanctissimum patriarcham
5 assentior et concordo et eorum quae confessi sunt expositionem recipio, et eos qui ita non sentiunt anathematizo.

12. Epiphanius deo amabilis diaconus ecclesiae Catanae et locum retinens Thomae sanctissimi episcopi Sardiniae dixit: Verum est quia *faua mellis sunt uerba bona, dulcedo autem eorum sanitas animae*, sicut scriptum est. igitur ecce et synodicae
10 litterae quae modo lectae sunt sanctissimi regiae Constantinopoleos archiepiscopi nouae Romae quas ad orientis horthodoxissimos summos sacerdotes transmisit et illae quae ab ipsis rescriptae sunt dulci ac odorifero fauo fidei sanctorum patrum
efflorentes omnium nostrum intelligibiles sensus suauitate rigauerunt et animo in fide claudicantes robusta horthodoxi uirtute magisterii sanauerunt. quapropter et
15 ego his paria sapiens admitto et amplector uenerabiles imagines secundum antiquam consuetudinem. et illud apostaticum reuera concilium, quod quidam etiam septimam non iure, sed desipientes nuncupant synodum, necnon et eos qui idipsum sapiunt terribilibus transmittito anathematibus. Rom. 457

13. Leo sanctissimus praepositus et locum retinens metropoleos Sides dixit: Gratia
20 Christi ueri dei nostri destinatis litteris ab orientis summis sacerdotibus ad Tarasium sanctissimum archiepiscopum et patriarcham annuo et permaneo, et qui ita non sapiunt anathemati transmittito. La.-Co. 191

14. Nicolaus reuerentissimus monachus et egumenus monasterii Apri et locum
retinens metropoleos Tyanensium promulgauit similiter. Ha. 155

P VE

1 unum] fort. <atque idem> ex gr. *supplendum* | omni om. P 2 eos] esse ed. Rom.* ex F 3 Dyrrachii ed. Reg. (cf. A 10 etc.): Dirrachii P Dirachii VE Dyrrhachii ed. Rom. 7 Katanē P | tenens ed. Rom.* ex F 8 sanctissimus P V^{ac} (u in i mut. V*) | episcopus P | faua (~ κηρία) faui ed. Reg.* fauus Vulg. 9 igitur ecce] fort. ecce igitur coll. gr. 12 illē quē P: ille quē VE (corr. F) | fidei] fort. fidei <horthodoxae>, cf. gr. 15 ego om. P 19 praepositus ~ πρεσβύτερος? Anast. fort. legit ἡγούμενος | Sides P^{pc} VE (~ Σίδης): Sedes P^{ac} (e' exp., i superscr. P^c) Sidae ed. Rom.* ex F 21 et] + eos ed. Rom.* 23 egumenus V tegumenus (sic) E

- Ma. 1151 15. Γρηγόριος ὁ ὀσιώτατος ἐπίσκοπος Νεοκαισαρείας εἶπε· Τοῖς σταλεῖσι γράμμασιν ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς παρὰ τῶν αὐτόθι ἀρχιερέων πρὸς Ταράσιον τὸν ἀγιώτατον καὶ οἰκουμενικὸν πατριάρχην στοιχῶ, καὶ ἀποδέχομαι καὶ ἀσπάζομαι τὰς ἀγίας καὶ σεπτὰς εἰκόνας, καὶ τοὺς μὴ οὕτως φρονοῦντας ἀναθέματι ὑποβάλλω.
16. Θεόδωρος ὁ ὀσιώτατος ἐπίσκοπος Κατάνης εἶπεν· Οἷς ὁ τῆς εὐσεβείας μεμε- 5 λήτῃται τρόπος, τούτοις δῆπου πάντως καὶ ὁ τῆς ὀρθοδόξιας διαλάμπεται λόγος. εἰκότως τοίνυν καὶ ἡ ἐμὴ βραχύτης τοῖς ἀναγνωσθεῖσιν ἱεροῖς καὶ συνοδικοῖς γράμμασι τοῦ ὀσιωτάτου καὶ μακαριωτάτου τῆς βασιλευούσης τῶν πόλεων ἀρχιπροέδρου Ταρασίου, ᾧ πρὸς τοὺς τῆς ἐώας ἐξαπέστειλεν, ἔτι γε μὴν καὶ τοῖς παρ' αὐτῶν πρὸς αὐτὸν ἀποσταλεῖσι νουνεχῶς τὸ τῆς διανοίας ἐνερείσας ὄμμα κατὰ πάντα 10 τῇ τῶν ἁγίων πατέρων συμφωνοῦντα ὀρθοδόξῳ πίστει διὰ τῆς ἀναγνώσεως ἔγγων. διὸ τὰ αὐτὰ αὐτοῖς φρονῶν ἀποδέχομαι καὶ ἀσπάζομαι τὰς ἱεράς καὶ σεπτὰς εἰκόνας· προδήλως τὴν γεγονυῖαν καινοτομίαν τῆς θρυλλουμένης ἐβδόμης ψευδοσυνόδου καὶ τοὺς τὰ αὐτὰ αὐτῇ φρονοῦντας τοῖς ἀναθεματισμοῖς ἀποπέμπομαι.
17. Ἀναστάσιος ὁ ὀσιώτατος ἐπίσκοπος Νικοπόλεως Παλαιᾶς Ἡπείρου εἶπε· 15 Σύμφωνα ὁρῶν τὰ συνοδικὰ γράμματα Ταρασίου τοῦ ἀγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου καὶ τὰ ἀντίγραφα αὐτῶν τὰ ἀπὸ τῶν τῆς ἀνατολῆς ἀρχιερέων, συντίθεμαι αὐτοῖς καὶ ὁμολογῶ οὕτως φρονεῖν καὶ μέχρι τέλους ἄτρωτος διαμένειν, καὶ ἀποδέχομαι καὶ ἀσπάζομαι τὰς σεπτὰς καὶ ἱεράς εἰκόνας, καὶ τοὺς μὴ οὕτως φρο- 20 νοῦντας τῷ ἀναθέματι ὑποβάλλω.
18. Ἰωάννης ὁ ὀσιώτατος ἐπίσκοπος Ταυρομενίου εἶπεν· Ὡςπερ ἐν φρονοῦντες ἐληλύθαμεν, οὕτως καὶ ἐν λέγειν ἐδιδάχθημεν. συμφώνων τοίνυν οὐσῶν τῶν ὑπαναγνωσθεῖσῶν συνοδικῶν κεραιῶν Ταρασίου τοῦ ἀγιωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου τῶν σταλεισῶν παρ' αὐτοῦ πρὸς τοὺς τῆς ἐώας ἀγιωτάτους ἀρχιερεῖς καὶ

21 Phil. 2,2

10 τὸ τῆς διανοίας ἐνερείσας ὄμμα cf. Cyr. comm. in Ioh. p. 401,11–12 Pusey I
ἐδιδάχθημεν ~ Conc. Ephes., ACO I 1,2 p. 17,24–25

21–22 Ὡςπερ –

5–12 Οἷς – ἔγγων = Georg. Metoch. hist. dogm. III c. 97,1–12 Cozza-Luzi 16–18 Σύμφωνα – συντίθεμαι =
Georg. Metoch. hist. dogm. III c. 97,12–16 Cozza-Luzi 21–278,2 Ὡςπερ – πιστεύω = Georg. Metoch. hist.
dogm. III c. 97,16–25 Cozza-Luzi

HV T M 5–12 = Georg. Metoch. 16–18 = Georg. Metoch. 21–278,2 = Georg. Metoch.

1 Γρηγόριος] series episcoporum abhinc perturbata et mutilata est, cf. Bischofslisten p. 13 | ὀσιώτατος ἐπίσκοπος om. V 1–4 εἶπε – ὑποβάλλω] οὕτως ἐξεφώνησεν V 2 ἀπὸ] ἐκ H | Ταράσιον om. ed. Rom. (corr. ed. Reg.) 3 ἐνδέχομαι H 5 ὁ ὀσιώτατος om. V 5–12 Οἷς – ἀποδέχομαι] Τὰ ἴσα τούτων μου τῶν ἁγίων δεσποτῶν καὶ τὰ ἀναγνωσθέντα γράμματα τοῦ τε ἀγιωτάτου ἡμῶν δεσπότη Ταρασίου καὶ τὰ παρὰ τῶν ἀνατολικῶν σταλέντα ἀρχιερέων χάριτι τοῦ θεοῦ φρονῶ καγὼ V 6 πάντως om. H 9 Ταρασίου om. Georg. Metoch. 10 πρὸς αὐτὸν post ἀποσταλεῖσι Georg. Metoch. | ἐνερείσας T Georg. Metoch. edd. 11 συμφωνοῦντα sc. τὰ γράμματα 11–12 ἔγνω ed. Rom.* ex lat. 12 ἐνδέχομαι H | καὶ ἀσπάζομαι om. ed. Rom.* | ἱεράς καὶ om. V 12–13 σεπτὰς] ἀγίας V 13–14 προδήλως – ἀποπέμπομαι] τὴν δὲ ἔβδομον σύνοδον (sic) καὶ τὰ αὐτῆς πάντα ἅμα τοῖς φρονοῦσι τὰ αὐτῆς τῷ ἀναθέματι καθυποβάλλω V 13 προδήλως + τε ed. Rom.*, sed cf. lat. et supra p. 274,20 14 αὐτῇ φρονοῦντας T: αὐτοῖς φρονοῦντας H φρονοῦντας αὐτῇ M | τοῖς om. H | ἀποπέμπω H 15 ὁ ὀσιώτατος om. V 15–20 Παλαιᾶς – ὑποβάλλω] τὰ ὅμοια ἐξεφώνησεν V 16 Ταρασίου γράμματα H | Ταρασίου + τε M Georg. Metoch. 17 ἀπὸ] ἐκ H 18 διαμένειν H 19 ἐνδέχομαι H 19–20 τοὺς ... φρονοῦντας] τοῖς ... φρονοῦσιν H 20 τῷ om. H 21 ὀσιωτάτους om. V | Ταυρομενίας H | Ὡςπερ + τὸ V ὡς Georg. Metoch. 22 οὐσῶν τοίνυν συμφώνων V 23 συνοδικῶν om. V | ὀσιωτάτου T edd. 24 τῶν σταλεισῶν – ἀρχιερεῖς om. V | σταλλέντων (sic) H | παρ' αὐτοῦ] παρὰ τοῦ T 24–278,2 καὶ τῶν – συνόδων] καὶ τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων V

15. Gregorius sanctissimus episcopus <Neo>caesariae dixit: Destinatis litteris a
summis sacerdotibus qui in oriente sunt ad Tarasium sanctissimum archiepiscopum
et patriarcham consentio, et admitto atque saluto sanctas imagines ac uenerabiles
iconas, et qui ita non sapiunt anathemati summitto. Ma. 1152
- 5 16. Theodorus sanctissimus episcopus Catanae dixit: Qui pietatis meditantur
modum, his utique et horthodoxiae sermo refulget. competenter igitur et mea breui-
tas lectis sacris ac synodicis litteris sanctissimi et beatissimi reginae ciuitatum summi
praesulis Tarasii, quas ad eos qui in eoo sunt transmisit, nihilominus et his quae ab
eis ad ipsum directae sunt, intentae mentis uisum infigens per omnia sanctorum PL 129,270
10 patrum concordantes horthodoxae fidei per lectionem cognoui, ideoque haec cum
illis sentiens recipio et saluto sacras et uenerabiles iconas, manifeste uocum nouita-
tem, quae facta est synodi quae septima susurrando dicitur, necnon et eos qui cum
illa sapiunt anathematismis transmittito.
17. Anastasius sanctissimus episcopus Nicopoleos ueteris Epiri dixit: Concor-
15 dantes intuens synodicas litteras Tarasii sanctissimi patriarchae et rescripta earum
quae ab orientis summis sacerdotibus missa sunt, consentio illis et confiteor ita
sapere et usque in finem innocuus permanere, et recipio et saluto uenerabiles et
sacras iconas, et qui ita non sapiunt anathemati summitto.
18. Iohannes sanctissimus episcopus Tauromeniae dixit: Sicut *unum sentientes*
20 conuenimus, ita et unum dicere didicimus. concordantibus igitur synodicis apicibus
Tarasii sanctissimi patriarchae, qui lecti sunt quique destinati fuerant ab eo ad eoi Rom. 458

P VE

1 Neocaesariae *ed. Rom.*: Caesariae P V (sa V¹ s.l.) Cesarie E 2-3 archiepiscopum et *om.* VE *edd.* 3 imagines
ed. Rom.: ymagines VE *om.* P 4 et + eos *ed. Reg.** 5 Katanę P | meditatus V meditatis E 8 eoo *scripsi coll. gr. et p.*
235,2: eo *codd.* oriente *ed. Rom.** (ex *adnotatione* „i. in oriente” F^{2mg}) | nihilominus (*sic*) P^{pc} (h *post* | *ins.* P² s.l.)
nichilominus V | quae] que P E 10 cognoui H (*cf. gr.*): cognouit P VE *edd.* | haec ~ τὰ αὐτὰ? *fort.* τὰ *deerat in*
Anastasii exemplari graeco 10-11 cum illis haec *ed. Rom.** ex F 11 iconas + et *ed. Rom.** *non male, sed cf. gr.*
14 Epyri V Cypri E 15 sinodicas P 16-17 consentio - sapere] consentio ita sapere et consentio illis F *ed. Rom.*,
corr. ed. Reg. 17-18 et recipio - iconas *om.* V 21 eoi *scripsi coll. gr. et p.* 235,2: eo P^{ac} VE eos P^{pc} (s *add.* P^c) eoo F
ed. Rom. orientis *ed. Reg.**

τῶν ἀντιγράφων τῶν παρ' αὐτῶν πρὸς αὐτὸν πεμφθέντων †πρὸς τὴν ἁγίαν καὶ ὀρθόδοξον πίστιν τῶν ἐξ οἰκουμενικῶν συνόδων† οὕτως κἀγὼ πιστεύω, ἀποδεχόμενος καὶ προσκυνῶν τὰς ἁγίας καὶ σεπτὰς εἰκόνας, καὶ ἐν ταύτῃ τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει εὐχομαι ζήσας παραστῆναι τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ μετὰ παρρησίας, καὶ τοῖς μὴ οὕτως φρονοῦσιν ἀνάθεμα ἔστω.

5

19. Γρηγόριος ὁ ὀσιώτατος ἐπίσκοπος Πισινούντων ὁμοίως.

20. Νικήτας ὁ ὀσιώτατος ἐπίσκοπος Κλαυδιουπόλεως ὁμοίως.

21. Βασίλειος ὁ ὀσιώτατος ἐπίσκοπος Συλαίου ὁμοίως.

22. Μιχαὴλ ὁ ὀσιώτατος ἐπίσκοπος Συνάδων ὁμοίως.

23. Θεόδωρος ὁ ὀσιώτατος ἐπίσκοπος Μύρων ὁμοίως.

10

La.-Co. 193 24. Λέων ὁ ὀσιώτατος ἐπίσκοπος Ἰκονίου ὁμοίως.

25. Λέων ὁ ὀσιώτατος ἐπίσκοπος Ῥόδου ὁμοίως.

26. Γεώργιος ὁ ὀσιώτατος ἐπίσκοπος Πισιδίας ὁμοίως.

27. Εὐστάθιος ὁ ὀσιώτατος ἐπίσκοπος Λαοδικείας ὁμοίως.

28. Κωνσταντῖνος ὁ ὀσιώτατος ἐπίσκοπος Πέργης ὁμοίως.

15

Ma. 1154 29. Θεόδωρος ὁ ὀσιώτατος ἐπίσκοπος Σελευκείας ὁμοίως.

30. Θεοφύλακτος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος καὶ τοποτηρητῆς τῆς Σταυρουπολιτῶν μητροπόλεως ὁμοίως.

31. Νικόλαος ὁ ὀσιώτατος ἐπίσκοπος Ἱεραπόλεως ὁμοίως.

32. Λέων ὁ ὀσιώτατος ἐπίσκοπος Καρπάθου ὁμοίως.

20

33. Θεοδόσιος ὁ ὀσιώτατος ἐπίσκοπος τοῦ Ἀμορίου ὁμοίως.

34. Χριστοφόρος ὁ ὀσιώτατος ἐπίσκοπος Φάσιδος ὁμοίως.

35. Κύριλλος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ τὸν τόπον ἐπέχων Νικήτα ἐπισκόπου Γοτθίας ὁμοίως.

4 παραστῆναι – Χριστοῦ cf. Rom. 14,10

HV T M

1–2 πρὸς τὴν ἁγίαν καὶ ὀρθόδοξον πίστιν H M *Georg. Metoch.*: περὶ τῆς ἁγίας καὶ ὀρθοδόξου πίστεως T edd. non male (ex lat. nihil colligitur), sed πρὸς – συνόδων fort. est adnotatio quaedam marginalis in textum intrusa 2–3 οὕτως – προσκυνῶν] οὕτως πιστεύομεν καὶ προσκυνούμεν V 2–3 ἐνδεχόμενος H 3 καὶ σεπτὰς om. V 4–5 καὶ – ἀνάθεμα] καὶ τοὺς μὴ οὕτως φρονούντας ἀναθέματι καθυποβάλλω (ὑποβάλλω ed.Rom.*) T edd., sed cf. lat. 5 φρονοῦσιν ἀνάθεμα ἔστω] exspectaueris φρονοῦσιν ἀνάθεμα, sed cf. supra p. 268,17 6–24 C 19–35 om. V, in M hoc ordine leguntur: C 19, 21, 23, 25, 27, 29, 31, 33, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 34, 35; cf. *Bischofslisten* p. 13 6 Πισινούντων H M (+ ἐξεφώνησεν M): Πισινούντος T edd. 8 Συλλαίου H Συλαίου + ἐξεφώνησεν M 10 Μύρων + ἐξεφώνησεν M 12 Ῥόδου + ἐξεφώνησεν M 13 Πισιδίας H M 14 Λαοδικείας + ἐξεφώνησεν M 17 ὁ θεοφιλέστατος om. T edd. 17–18 καὶ – μητροπόλεως om. H 21 τοῦ om. M | Ἀμορίου M Ἀμωρίου ed.Rom., corr. ed.Reg. 22 ἐπίσκοπος + τοῦ M | Φάσιδος + ἐξεφώνησεν M 23 ὁ εὐλαβέστατος om. T edd. | καὶ τὸν τόπον ἐπέχων H M: καὶ τοποτηρητῆς T edd.

sanctissimos summos sacerdotes, et rescriptis, quae ab illis ad ipsum destinata sunt, sanctae ac horthodoxae fidei sex uniuersalium synodorum, ita et ego credo, recipiens et adorans sanctas et uenerabiles imagines, et in hac horthodoxa fide opto uiuens astare *ante tribunal* Christi cum fiducia, et qui sic non sentiunt anathema sint.

- 5 19. Gregorius sanctissimus episcopus Pisinuntensium similiter.
20. Niceta sanctissimus episcopus Claudiopoleos similiter.
21. Basilius sanctissimus episcopus Sylaei similiter.
22. Michahel sanctissimus episcopus Synadensium similiter.
23. Theodorus sanctissimus episcopus Myrensiensium similiter.
- 10 24. Leo sanctissimus episcopus Iconii similiter. La.-Co. 194
25. Leo sanctissimus episcopus Rhodi similiter.
26. Georgius sanctissimus episcopus Pisidiae similiter.
27. Eustathius sanctissimus episcopus Laodiciae similiter.
28. Constantinus sanctissimus episcopus Pergae similiter.
- 15 29. Theodorus sanctissimus episcopus Seleucia similiter. Ma. 1153
30. Theophylactus deo amabilis diaconus et uicarius Stauropolitensium metropoleos similiter.
31. Nicolaus sanctissimus episcopus Hierapoleos similiter.
32. Leo sanctissimus episcopus Carpathi similiter.
- 20 33. Theodosius sanctissimus episcopus Amorii similiter.
34. Christophorus sanctissimus episcopus Phasidis similiter.
35. Cyrillus reuerentissimus monachus et locum retinens Nicetae episcopi Gothiae similiter.

P VE

1 sanctissimos – sacerdotes (~ ἀγιωτάτους ἀρχιερεῖς, cf. p. 271,17 etc.) P E: summos sacerdotes V sanctissimos sacerdotes *ed. Rom.** 2 ac] *ed. Rom.** 3 hac] ac VE | uiuens opto *ed. Rom.** ex F, *sed* uiuens ~ ζῆσας *cum* astare *coniungendum* 4 fidutia P 5 Synuntensium V Sinuntensium E Pisinunthensium *ed. Rom.*, *corr. ed. Reg.* 6 C 20 om. V 7 Sylaei *ed. Rom.*: Silei P Sylley V Sillegi E 8 Michael *ed. Rom.** | Sinadensium E om. V 9 Myrensiensium *ed. Rom.*: Mirensium *codd.* 10 Yconii VE 11 C 25 om. E 13 Eustatius P Eustachius E | Laodiciae *ed. Rom.* (cf. B 19 etc.): Lauditiae P Laudiciae V^{pc} E Saudiciae V^{ac} (L ex S *corr.* V¹) 14 C 28 om. V | Pergae *ed. Rom.*: Perge P E 15 Seleutiae P 19 Carpathi *ed. Rom.*: Karpathisi P Carparthisi VE 20 Theodosius] Theodorus *ed. Rom.** ex F | Amorii] Phasidis P^{ac} (*sublin. et Amorii superscr.* P^c) Ammorii *ed. Rom.*, *corr. ed. Reg.* 21 Phasidi VE 22 Kyrillus P Cirillus E | reuerentissimus P: sanctissimus et reuerentissimus VE, om. *ed. Rom.** | tenens *ed. Rom.** | Gothiae VE

Ha. 157 Οἱ λοιποὶ ὁσιώτατοι ἐπίσκοποι ἐξεφώνησαν· Πᾶσα ἡ κατὰ χάριν Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ φιλευσεβὲς θέσπισμα τῶν γαληνοτάτων καὶ ὀρθοδόξων ἡμῶν βασιλέων συναθροισθεῖσα ἀγία σύνοδος τὴν γενομένην ἀναφορὰν παρὰ Ἀδριανοῦ πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης πρὸς τοὺς ὀρθοδοξοτάτους ἡμῶν βασιλεῖς καὶ τὸν νυνὶ ἀναγνωσθέντα χάρτην, ὅρον ὀρθοδοξίας τοῦ ἀγιωτάτου καὶ μακαριωτά- 5 του οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Ταρασίου ὄντα, καὶ τὰ ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς ἀναπεμφθέντα πρὸς τὴν αὐτοῦ μακαριότητα παρὰ τῶν ἀρχιερέων γράμματα ἀποδεχόμενοι στοιχοῦμεν, καὶ ἀσπαζόμεθα καὶ τιμητικῶς προσκυνοῦμεν τὰς ἱεράς καὶ σεβασμίους εἰκόνας, καὶ τὸν κατ' αὐτῶν γενόμενον ψευδοσύλλογον ἐπὶ καθαιρέσει τούτων ἀνα- 10 σκάπτοντες τῷ ἀναθέματι παραπέμπομεν. ἀλλ' ὁ θεὸς φυλάξει τοὺς δεσπότας ἡμῶν τοὺς ἀγαθοὺς καὶ τὸν ἀγιώτατον πατριάρχην.

Rom. 459 Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἡ φιλονεικία πέπauται καὶ τὸ μεσότοιχον ἤρθη τῆς ἔχθρας· ἀνατολὴ γάρ, δύσις, ἄρκτος καὶ μεσημβρία ὑπὸ ζυγὸν ἕνα καὶ μίαν συμφωνίαν γεγόναμεν.

Ἡ ἀγία σύνοδος εἶπε· Δόξα σοι ὁ θεὸς ὁ ἐνώσας ἡμᾶς.

15

Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Χάρις τῷ εἰρηνοποιῷ Χριστῷ τῷ ἀληθινῷ θεῷ ἡμῶν σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ παναγίῳ πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

Ἡ ἀγία σύνοδος εὐφήμησε· Πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων. Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης μεγάλων βασιλέων καὶ αὐτοκρατόρων πολλὰ τὰ ἔτη. ὀρθοδόξων βασι- 20 λέων πολλὰ τὰ ἔτη. τοὺς φύλακας τῆς πίστεως, κύριε, φύλαξον. τοὺς ὑπερασπιστὰς τῆς ἐκκλησίας, κύριε, κράτυνον. νέου Κωνσταντίνου καὶ νέας Ἑλένης αἰωνία ἡ μνήμη. εἰρηναίαν, κύριε, ζωὴν αὐτοῖς. τῶν πατριαρχῶν πολλὰ τὰ ἔτη. τῆς ἱερᾶς συγκλήτου πολλὰ τὰ ἔτη.

12–13 cf. Eph. 2,14 13–14 Soph. 3,9

12–13 φιλονεικία – ἔχθρας ~ Conc. Chalc., ACO II 1,3 p. 34,20–21

1–8 Οἱ – ἀσπαζόμεθα = Georg. Metoch. hist. dogm. III c. 97,25–37 Cozza-Luzi

HV T M 1–8 = Georg. Metoch.

1 Οἱ] Καὶ οἱ HV Οἱ δὲ Georg. Metoch. 1–11 Οἱ λοιποὶ – πατριάρχην] haec uerba, postquam catalogus episcoporum perturbatus atque mutilatus est, inserta esse arbitror; cf. Bischofslisten p. 13 2–3 καὶ φιλευσεβὲς – βασιλέων om. V 2 φιλευσεβοῦς θεσπίσματος H 3 ἡμῶν post βασιλέων H, post γαληνοτάτων ed.Rom.* 4 ὀρθοδόξους T edd. 5–6 μακαριωτάτου om. V 6 ἀπὸ] ἐκ H 6–7 πεμφθέντα V 7 πρὸς – ἀρχιερέων om. V | ἐνδεχόμενοι H 9 τὸν] τὸ T | κατ'] κατὰ H 10 ἀναθέματι] ἀναθεματισμῷ V | φυλά(σσοι)? T φυλάξοι ed.Rom.* 12 ἔφη V | φιλονικία V 13 δύσις + καὶ V 15 ἀγία om. V 16 Ταράσιος om. V | ἀγιώτατος om. V 18 ἀγία om. V 19 Εἰρήνης + τῶν V 19–20 ὀρθοδόξων – ἔτη om. T 22 εἰρηναίαν – αὐτοῖς om. V

Reliqui sanctissimi episcopi promulgauerunt: Tota sancta synodus, quae per gratiam Christi ueri dei nostri et amatricem pietatis sanctionem tranquillissimorum et horthodoxorum imperatorum nostrorum congregata est, relationem quae facta est ab Hadriano papa senioris Romae ad horthodoxissimos imperatores nostros, et chartam
 5 diffinitionis horthodoxiae sanctissimi et beatissimi patriarchae Tarasii quae nunc lecta est, atque litteras quae ad beatitudinem eius ab orientis summis sacerdotibus missae sunt, recipientes consentimus, et salutamus et honoranter adoramus sacras et colendas iconas, et pseudosyllogum quod contra eas factum est in distructionem harum effodientes anathemati mittimus. sed deus conseruet dominos nostros bonos
 10 et sanctissimum patriarcham.

PL 129,271
 Ha. 158

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Contentio quieuit et *medius paries* sublatus est *inimicitiae*. oriens, occidens, septentrion et mesembria *sub iugo uno* et una consonantia facti sumus. Rom. 459

Sancta synodus dixit: Gloria tibi, deus, qui unisti nos.

15 Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Gratias pacifico Christo uero deo nostro cum patre et spiritu sancto in saecula. amen.

Sancta synodus laudauit: Multos annos imperatorum. Constantini et Hirenae magnorum imperatorum et principum multos annos. horthodoxorum imperatorum multos annos. custodes fidei, domine, serua. auxiliares ecclesiae, domine,
 20 serua. noui Constantini et nouae Helenae aeterna memoria. pacificam, domine, uitam eis. patriarcharum multos annos. sacri senatus multos annos.

Explicit actio tertia.

P VE

1 Reliqui + omnes V¹⁻² s.l. | episcopi + atque omnes monasticae dignitatis (dignitates ed. Rom.) V ed. Rom., atque – dignitates *uncis inclusit* ed. Reg. * | sancta om. ed. Rom. * 4 cartha VE 5 diffinitionis horthodoxae (sic) V diffinitio orthodoxae E orthodoxae definitionis ed. Rom. * | quae] que P E 8 pseudosyllogum VE | quod P V (cf. p. 163, 14): quis E qui F² edd. | eos VE | factus F² edd. | distructionem (sic) V destructionem ed. Rom. * ex F 9 harum] earum ed. Rom. * | deus + omnipotens VE edd., sed cf. gr. 11 Contentio – Act. IV 3 C 3 Cypri dixit om. P^{ac}, suppl. folio 58 interposito eadem manus (i.e. P^c) quae scripsit f. 135^r–172^v 12 est + in P | iniicitiae (sic) V inimicie E | septentrion VE septentrio ed. Rom. septentrio ed. Reg. 14 deus] domine E edd. 17 Hirenae scripsi coll. p. 1, 6 etc.: Heirenae codd. Irenae ed. Rom. * 18–19 horthodoxorum – annos om. P 19 custodes – serua post l. 20 serua E edd. 20 eterna VE 21 uitam + da ed. Rom. *, sed cf. gr. 22 Explicit actio tertia *deest in gr., om. ed. Reg. **

